

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Kernbeleid Veiligheid 2014

handreiking voor gemeenten

Colofon

Deze vierde, geheel herziene editie van *Kernbeleid Veiligheid* is gerealiseerd door BMC Advies en Management, in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

Bij de totstandkoming van deze nieuwe editie is, net als bij vorige edities, nauw samengewerkt met het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV).

Tekst/inhoud:

Jasper van Gaalen (BMC)

Begeleiding:

Rob van Gerwen (Vereniging van Nederlandse Gemeenten)

Adri Kaland (Vereniging van Nederlandse Gemeenten)

Lisanne Kerstens (Vereniging van Nederlandse Gemeenten)

november 2013

Voorwoord

Het gemeentelijk veiligheidsterrein omvat een reeks van veiligheidsonderwerpen, variërend van woonoverlast en jeugdcriminaliteit tot verkeersveiligheid, huiselijk geweld en georganiseerde criminaliteit. Voor de aanpak van al deze thema's hebben gemeente en partners heel wat instrumenten tot hun beschikking, kan aan allerlei maatregelen gedacht worden. De gemeente heeft daarbij de regierol. Dat betekent: sturing op de selectie en aanpak van veiligheidsthema's, op samenwerking en nakoming van afspraken, op tussentijdse evaluaties en doorontwikkeling van de aanpak. Enorm behulpzaam daarbij kan een gedegen integraal veiligheidsbeleid zijn. Hiermee kunnen de partners achter een gezamenlijke visie worden geschaard, de belangrijkste items worden geselecteerd en van een aanpak worden voorzien, de juiste impulsen voor de borging van samenwerking en coördinatie worden gegeven.

Kernbeleid Veiligheid is hiervoor bedoeld: Kernbeleid Veiligheid is een methode voor het ontwikkelen van integraal veiligheidsbeleid. Het veiligheidsplan dat resulteert uit deze methode bevat een strategische visie, een selectie van prioriteiten inclusief aanpak op hoofdlijnen, uitgangspunten voor de coördinatie en samenwerking en richtlijnen voor de organisatorische borging van het beleid. Naast het veiligheidsplan resulteert een uitvoeringsplan dat de hoofdlijnen van beleid doorvertaalt in concrete acties, taakverdeling en termijnen. Veiligheidsplan en uitvoeringsplan vormen een extra goede basis voor de aanpak van de veiligheid doordat de partners intensief betrokken worden bij de beleidsontwikkeling – dit leidt tot gedegen én gedragen beleid. Kernbeleid Veiligheid gaat uit van interactieve beleidsontwikkeling.

Deze methode is eerder in 2003, 2006 en 2010 beschreven. In deze vierde editie zijn ontwikkelingen sinds 2010 verwerkt. Een belangrijke is vanzelfsprekend de implementatie van de Nationale Politie. Daarnaast zijn er op vrijwel elk inhoudelijk veiligheidsthema nieuwe regels en/of instrumenten beschikbaar gekomen. Ook zijn er twee nieuwe veiligheidsthema's toegevoegd, namelijk 'Veilige Publieke Taak' en 'Informatieveiligheid' (beide in veiligheidsveld 5: Integriteit en Veiligheid). Daarnaast zijn de digitale formats die bij de methode horen, vernieuwd. De formats zijn te downloaden via www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/kernbeleid-veiligheid.

De opzet van de handreiking is als volgt: hoofdstuk 1 geeft een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de methode, hoofdstuk 2 bevat het stappenplan, hoofdstuk 3 de beleidsvragen, hoofdstuk 4 het overzicht van de gemeentelijke veiligheidsvelden en –thema's en hoofdstuk 5 achtergrondinformatie.

Inhoudsopgave

Voorwoord	p. 2
1. In het kort ...	p. 4
2. Stappenplan	p. 6
<i>Stap 1: Opstart</i>	p. 8
<i>Stap 2: Veiligheidsanalyse</i>	p. 10
<i>Stap 3: Prioritering</i>	p. 13
<i>Stap 4: Opstellen van het veiligheidsplan</i>	p. 15
<i>Stap 5: Opstellen van het uitvoeringsplan</i>	p. 17
<i>Stap 6: Van beleid naar uitvoering</i>	p. 18
Overzicht en belangrijke tips	p. 20
3. Beleidsvragen	p. 23
4. De gemeentelijke veiligheidsthema's	p. 36
4.1 Veiligheidsvelden	p. 36
4.2 Behandeling van de thema's	p. 39
5. Achtergrondinformatie	p. 89

1. In het kort ...

Deze methode werkt met een stappenplan, beleidsvragen en een vijftal inhoudelijke veiligheidsvelden met daarbinnen veiligheidsthema's:

- **het stappenplan:** dit betreft een 6-stappenplan dat de gebruiker meevoert van het startmoment tot het organisatorisch doorvertalen van het gerealiseerde beleid; de stappen zijn: (1) opstart (startnotitie, samenstelling werkgroep, startbijeenkomst); (2) veiligheidsanalyse; (3) prioritering; (4) opstellen van het veiligheidsplan; (5) opstellen van het uitvoeringsplan; (6) van beleid naar uitvoering; in hoofdstuk 2 van deze handreiking worden de stappen toegelicht en uitgewerkt
- **de beleidsvragen:** deze worden behandeld in hoofdstuk 3 van deze handreiking; er zijn zeven clusters beleidsvragen; deze vormen de respectievelijke onderdelen/componenten van het veiligheidsplan
- **de vijf veiligheidsvelden:** dit zijn: (1) veilige woon- en leefomgeving, (2) bedrijvigheid en veiligheid, (3) jeugd en veiligheid, (4) fysieke veiligheid en (5) integriteit en veiligheid; binnen deze veiligheidsvelden worden veiligheidsthema's onderscheiden; het veiligheidsbeleid dat resulteert uit de toepassing van Kernbeleid Veiligheid, strekt zich uit tot de vijf veiligheidsvelden ofwel heeft betrekking op integrale veiligheid

De relatie tussen deze hoofdbestanddelen is als volgt: het stappenplan is de leidraad, het centrale onderdeel van de methode; hierin wordt ook verwezen naar de twee andere onderdelen, de beleidsvragen en de veiligheidsvelden en –thema's. Die twee andere onderdelen zijn als het ware hulpmiddelen, verbijzonderingen van respectievelijk de *opbouw* en de *inhoudelijke reikwijdte* van het veiligheidsplan. Door het stappenplan te volgen, komt de gebruiker van de methode vanzelf ook de twee andere onderdelen tegen.

Bij deze methode hoort een drietal digitale formats, respectievelijk voor de rapportage over de veiligheidsanalyse, het veiligheidsplan en het uitvoeringsplan. De formats zijn te downloaden via www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/kernbeleid-veiligheid. Ook naar deze formats wordt verwezen in het stappenplan.

Enkele belangrijke kenmerken/uitgangspunten van Kernbeleid Veiligheid die genoemd moeten worden, zijn:

- **maatwerk:** Kernbeleid Veiligheid leidt tot maatwerk – het resulterende beleid sluit goed aan op de lokale situatie; tegelijk is het voor optimale aansluiting wel van belang dat de gebruiker zijn eigen 'maatwerktoepassing' vindt: Kernbeleid Veiligheid kan op verschillende manieren toegepast worden en de best passende vorm verschilt per gemeente; in het stappenplan worden regelmatig suggesties gedaan voor alternatieve invullingen van de diverse stappen
- **het belang van de veiligheidsanalyse:** de tweede hoofdstap betreft de veiligheidsanalyse; deze is cruciaal voor de effectiviteit van het beleid; we kunnen stellen dat een goede veiligheidsanalyse conform Kernbeleid Veiligheid reeds voor 80% het nieuwe veiligheidsbeleid behelst – het opstellen van het beleid betreft dan nog slechts een 'doorstart'

- **integraliteit:** Kernbeleid Veiligheid leidt tot *integraal* beleid in diverse opzichten: het strekt zich uit tot alle schakels van de veiligheidsketen (van proactie tot nazorg), benut de mogelijkheden van alle relevante partijen, bewaakt en benut de dwarsverbanden tussen de diverse beleidslijnen en richt zich op het integrale veiligheidsterrein (de vijf veiligheidsvelden)
- **meetbaar beleid:** Kernbeleid Veiligheid leidt ook tot meetbaar beleid: het veiligheidsplan en het uitvoeringsplan bevatten mede meetbare, kwantitatieve doelen, dat wil zeggen: streefwaarden op effectindicatoren
- **maatschappelijke focus:** de methode is zodanig gestructureerd dat de vraag naar het maatschappelijke effect, de maatschappelijke veiligheid altijd leidend blijft; maatregelen en organisatievraagstukken worden consequent in dat licht gezien en kunnen nooit een doel op zichzelf worden
- **inpassing in begrotingscyclus:** in de methodiek wordt op diverse plekken rekening gehouden met de noodzakelijke aansluiting op de begrotingscyclus van de gemeente
- **dualisme:** het stappenplan beantwoordt aan de principes van het dualisme: de Raad treedt kaderstellend en controlerend op, het College ontwikkelt beleid en voert dat uit binnen die kaders
- **werkgroep:** de beleidsontwikkeling vindt in afstemming en samenwerking met de belangrijkste interne en externe partners plaats; dit is bevorderlijk voor de kwaliteit van het beleid en voor het draagvlak daarvoor; aanbevolen wordt een werkgroep kernbeleid samen te stellen die enkele keren bij elkaar komt in het gehele traject

2. Stappenplan

In dit hoofdstuk behandelen we de zes hoofdstappen van de methode. De zes stappen zijn:

- Stap 1:** Opstart (startnotitie, samenstelling werkgroep, startbijeenkomst)
- Stap 2:** Veiligheidsanalyse
- Stap 3:** Prioritering
- Stap 4:** Opstellen van het veiligheidsplan
- Stap 5:** Opstellen van het uitvoeringsplan
- Stap 6:** Van beleid naar uitvoering

Bij elke stap wordt ingegaan op:

- de essentie van de stap
- te zetten deelstappen
- taakverdeling
- relevante beleidsvragen uit hoofdstuk 3
- ondersteunende tools
- doorlooptijd

In figuur 1 op de volgende pagina zijn de stappen en deelstappen daarbinnen schematisch weergegeven. In de figuur is ook aangegeven aan welke doorlooptijd gedacht moet worden, welke partijen een rol hebben in de diverse stappen en welke planning aan te bevelen is.

NB: deze aspecten worden in de behandeling van de stappen hierna uitvoerig toegelicht. Sterk aan te bevelen is het dit hoofdstuk van de handreiking eerst *in zijn geheel* goed door te nemen, vooraleer met de eerste stap aan de gang te gaan!

* Ten aanzien van de genoemde partijen in het schema:

- 'CV' = coördinator integrale veiligheid
- 'PH' = portefeuillehouder
- 'Co' = College
- 'Ra' = Raad of Raadscommissie
- 'Wg' = werkgroep
- 'Pa' = interne en externe partners
- 'Pt' = programmatrekkers
- 'MT' = managementteam

** Ten aanzien van de aanbevolen planning in het schema: het aangegeven tijdspad 'past' bij het ontwikkelen van een veiligheidsplan voor de periode 2015–2018. De doorlooptijd van de gehele beleidsontwikkeling lijkt wellicht lang maar dat is inclusief het uitvoeringsplan bij het veiligheidsplan en een periode voor doorvertaling in flankerend beleid en dergelijke. De doorlooptijd vanaf het allereerste begin tot en met het *veiligheidsplan* is plusminus een half jaar.

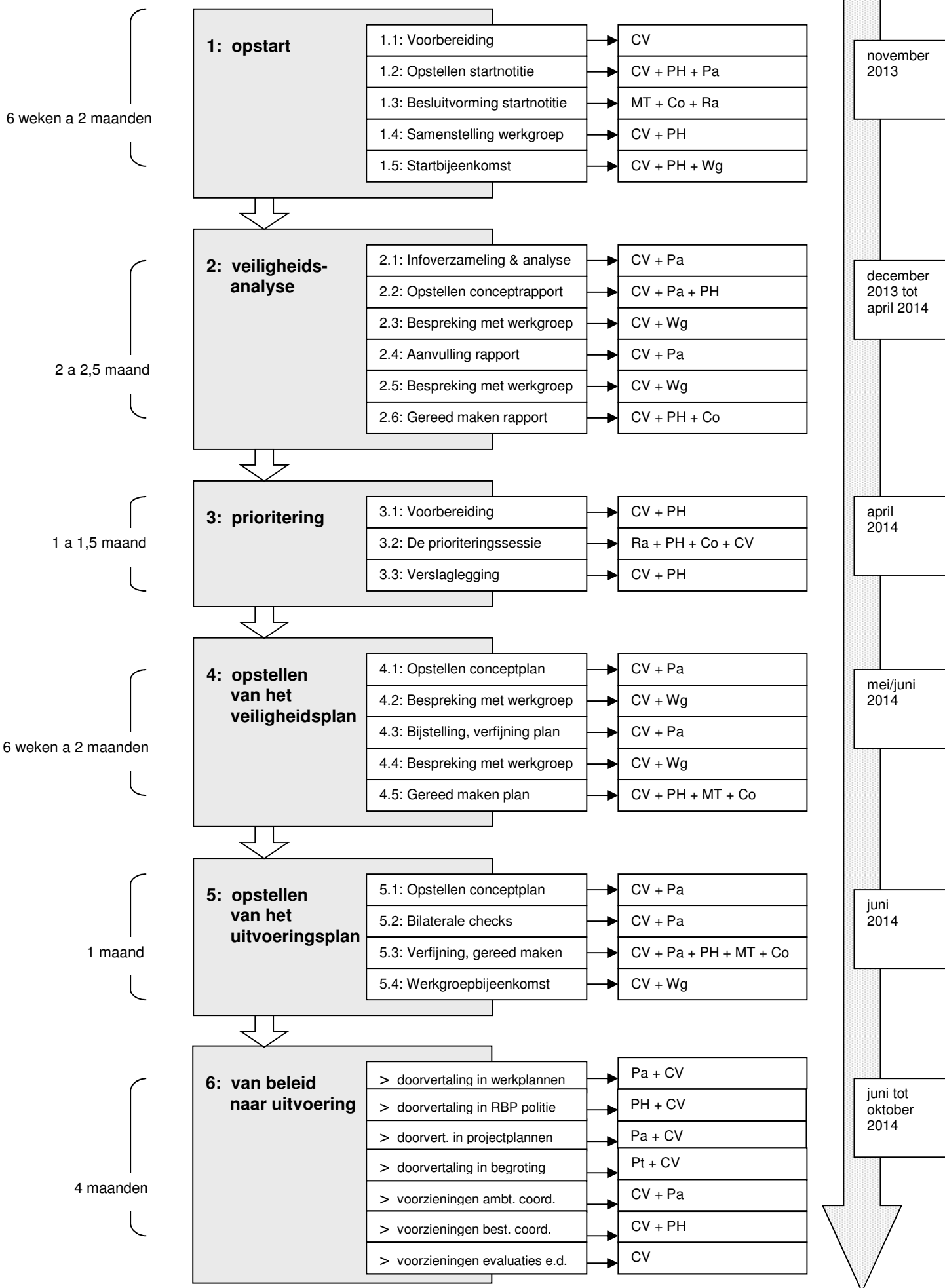
Figuur 1: Stappenplan (zie volgende pagina)

doorlooptijd

stappen en deelstappen

partijen*

planning**

Stap 1: Opstart

In deze eerste stap wordt de basis gelegd voor het proces van beleidsontwikkeling. En dit in diverse opzichten: organisatorisch, bestuurlijk, planmatig, eventueel budgettair en wat betreft de strategische kaders waarbinnen gewerkt wordt. Dit geschiedt door een startnotitie op te stellen en te laten vaststellen, de 'werkgroep kernbeleid' samen te stellen en een startbijeenkomst te beleggen.

Deelstappen

Deelstappen van deze stap zijn:

1: Voorbereiding In deze deelstap vindt oriëntatie plaats op onder meer de aanleiding van de beleidsontwikkeling, het bestuurlijke kader waarbinnen gewerkt wordt, het te volgen proces en de te betrekken partijen. Door deze deelstap te zetten, wordt het materiaal benodigd voor het opstellen van de startnotitie, verkregen. Eventueel vindt afstemming met de partners plaats. In elk geval is er afstemming tussen de coördinator veiligheid en de portefeuillehouder over de timing en inhoud van de startnotitie.

2: Opstellen startnotitie Dit document kan ook een andere naam hebben, zoals een plan van aanpak, een projectplan, o.i.d. Essentie is dat in een beknopt document beschreven wordt hoe de beleidsontwikkeling plaatsvindt, met welke partners, volgens welke planning, met welke uitkomsten, tegen welke kosten/capaciteitsbeslag en vanuit welke strategische, beleidsmatige en methodische uitgangspunten. Dit document vormt de basis voor het proces van beleidsontwikkeling, voor procesafspraken met deelnemers in die beleidsontwikkeling alsook voor 'claims' ten aanzien van de nakoming van die afspraken. Eventueel kan in de startnotitie verbijzonderd worden hoeveel capaciteit benodigd is per deelnemer – zodat bij vaststelling van de startnotitie ook in deze randvoorwaarde is voorzien. Daarnaast kan in de startnotitie beschreven worden hoe bewoners betrokken worden bij de beleidsontwikkeling, aan welke veiligheidsproblemen in elk geval aandacht besteed zal worden in het veiligheidsbeleid en hoe de raad betrokken wordt in de beleidsontwikkeling.

3: Besluitvorming over de startnotitie door de raad/raadscommissie Afhankelijk van de aard van de startnotitie en de aanleiding en achtergrond van de beleidsontwikkeling, vindt meer of minder intensieve besluitvorming plaats. Betreft het geheel nieuw beleid bijvoorbeeld, dan zal intensievere afstemming met en vaststelling door de raad/raadscommissie wenselijk zijn. Betreft het actualisatie van bestaand beleid, dan volstaat veelal vaststelling door het College en kennisneming door de raad/raadscommissie. In deze deelstap vindt ook afstemming met het MT plaats; ook op dat niveau is draagvlak essentieel.

4: Samenstelling werkgroep Nadat de startnotitie is bekrachtigd, worden de leden van de 'werkgroep kernbeleid' geselecteerd en benaderd. Voor de samenstelling van de werkgroep gelden de volgende uitgangspunten:

- de belangrijkste interne partners dienen in elk geval deel te nemen (disciplines als jeugd en welzijn, stadsbeheer, wijkgericht werken, rampenbestrijding)
- daarnaast behoort de politie deel te nemen; te denken valt aan een combinatie van een leidinggevende (districtschef?) en een coördinator van de gebiedsgebonden politiezorg
- partners hoeven niet per se via de werkgroep te participeren – ze kunnen ook een of enkele malen bilateraal geconsulteerd worden; zodoende hoeft de werkgroep niet te groot te zijn
- een totaal van maximaal 7 a 8 werkgroepleden werkt het beste
- de vijf veiligheidsvelden dienen vertegenwoordigd te zijn in de werkgroep

- de functionarissen die concreet deelnemen dienen vooral hun beleidsterrein goed te kennen – het hoeven niet per se de beslissers of leidinggevendenden te zijn
- een mogelijkheid is ‘subwerkgroepjes’ in te richten, dat wil zeggen: kleinere werkgroepen onder de ‘hoofdwerggroep’ die zich focussen op bepaalde thema’s; eventueel kan daarbij worden aangesloten op *bestaande* overleggen
- voorzitter van de werkgroep is de coördinator veiligheid

5: Startbijeenkomst Tijdens de startbijeenkomst van de werkgroep worden de aanleiding, doelstelling, beoogde producten, inrichting van het proces en rol- en taakverdeling toegelicht. De partners komen aan de weet:

- wat het *karakter* van het proces is; het proces is in belangrijke mate inhoudelijk van aard: de werkgroep is geen onderhandelingsplatform maar eerder een ‘denktank’ met een creatieve missie
- welke *bijdrage aan de beleidsontwikkeling* concreet verwacht wordt van de deelnemers; van belang is een actieve en betrokken opstelling; dit kan betekenen dat er ‘huiswerk’ wordt gemaakt, eventueel aan de hand van de beleidsvragen uit hoofdstuk 3 van deze handreiking
- welke andere taken de deelnemers hebben; een hele belangrijke betreft het bewaken van de aansluiting van het veiligheidsbeleid in ontwikkeling op de beleidskaders binnen het eigen vakgebied; er dient geen ‘onmogelijk’ veiligheidsbeleid te resulteren
- hoe hun bijdrage geborgd is, in het bijzonder wat betreft de gemoeide tijdsinvestering

De bijeenkomst mondt uit in een aantal afspraken, in elk geval wat betreft de data en inhoud van de eerstvolgende bijeenkomsten, het te verrichten voorwerk voor die bijeenkomsten, de taakverdeling en de planning van het proces. Een mogelijkheid is de portefeuillehouder te laten deelnemen aan de startbijeenkomst; zeker indien het draagvlak voor het proces nog beperkt is, kan dit een belangrijke toegevoegde waarde hebben.

Taakverdeling

De coördinator veiligheid heeft het voortouw in de deelstappen 1, 2, 4 en 5. Bij de diverse deelstappen is er wel afstemming met de portefeuillehouder. De portefeuillehouder speelt zelf een belangrijke rol in deelstap 3. In het algemeen is grondige betrokkenheid, eigenlijk vanaf het begin, van de portefeuillehouder wenselijk. In deelstap 5 begint de actieve deelname van de partners in het proces.

Relevante beleidsvragen uit hoofdstuk 3

Deze eerste hoofdstap levert eventueel reeds materiaal op voor het strategisch kader (beleidsvragen van cluster 2/hoofdstuk 3 van het veiligheidsplan). Dit materiaal kan bijvoorbeeld in de startnotitie vervat zijn. Concreet betreft het bijvoorbeeld strategische uitgangspunten van het beleid, de strategische partners en flankerend beleid. Deze beleidsvragen kunnen ook als denkkader bij het opstellen van de startnotitie worden gebruikt. Daarnaast kunnen in de startnotitie observaties ten aanzien van de veiligheidsanalyse ofwel het eerste cluster beleidsvragen zijn opgenomen. Die observaties kunnen in de ‘echte’ veiligheidsanalyse worden meegenomen.

Ondersteunende tools

Ondersteuning in deze eerste stap geven, naast de beleidsvragen, een aantal documenten die alle gedownload kunnen worden via www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/kernbeleid-veiligheid. Het betreft een voorbeeld van de startnotitie, een checklist van in de startnotitie uit te werken onderwerpen, een overzicht van mogelijke partners op de diverse veiligheidsvelden en het instrument ‘netwerkanalyse’. Met dit instrument kan een overzicht verkregen worden over de relevante partijen voor de beleidsontwikkeling in de eigen gemeente en de relaties die daartussen bestaan.

Doorlooptijd

De doorlooptijd van deze eerste stap bedraagt 6 weken a 2 maanden. Met name de besluitvorming over de startnotitie vergt doorlooptijd; daarvoor kan wellicht een oplossing worden gevonden door tijdige actie daarop van de portefeuillehouder.

Stap 2: Veiligheidsanalyse

In deze stap wordt de *inhoudelijke* basis voor het beleid gelegd. Op elk van de vijf veiligheidsvelden wordt geanalyseerd welke veiligheidsproblematiek aan de orde is, hoe de huidige aanpak en de aanpak in de afgelopen tijd eruit ziet/heeft gezien en welke verbetermogelijkheden er zijn in de aanpak. Deze drieslag – problematiek, huidige aanpak, ‘extra’ – is cruciaal in een veiligheidsanalyse conform Kernbeleid Veiligheid: de analyse beperkt zich nadrukkelijk niet tot de analyse van gegevens ten aanzien van onveiligheid, criminaliteit, overlast en dergelijke – ook de *aanpak* van de veiligheidsproblemen én de verbeterpunten daarin zijn geïntegreerde onderdelen van de veiligheidsanalyse. We kunnen spreken van een ‘beleidsmatige’ veiligheidsanalyse. Redenen waarom ook de aanpak wordt meegenomen in de analyse zijn (1) dat daardoor veel beter bepaald kan worden waar de urgenties in het beleid liggen (daarvoor heb je zicht nodig op wat er allemaal al loopt) en (2) dat ook duidelijker wordt waar de veiligheidsaantastingen binnen de veiligheidsvelden ‘eigenlijk’ over gaan – niet zelden is een scherp zicht op de lopende aanpak verhelderend en zelfs ‘mede definiërend’ voor de aard van het veiligheidsprobleem. De resultaten van de veiligheidsanalyse worden verrat in de veiligheidsanalyserapportage, die de basis vormt voor de prioritering (stap 3).

Een systematische doorvoering van dit type analyse vergt relatief veel tijd – maar levert ook veel op: door het ‘meenemen’ van de huidige aanpak en verbeterpunten daarin neem je al een belangrijk voorschot op het nieuwe beleid. Dit doe je bovendien samen met de partners (in een werkgroep of ander verband), waardoor er ook al draagvlak voor het beleid ontstaat. Doe je de veiligheidsanalyse goed, dan ‘staat’ je beleid eigenlijk al voor 80%. Ander belangrijk voordeel: dit type veiligheidsanalyse heeft mede een *evaluatief* karakter; een separate veiligheidsanalyse is dan ook niet nodig.

Belangrijke hulpmiddel voor de veiligheidsanalyse is het *digitale format* voor de veiligheidsanalyserapportage; dit is te downloaden via www.vng.nl/onderwerpen/index/veiligheid/kernbeleid-veiligheid.

Deelstappen

Deelstappen van deze tweede stap zijn:

1: Informatieverzameling en –analyse Voor elk van de vijf veiligheidsvelden en de veiligheidsthema’s daarbinnen wordt de benodigde informatie verzameld en in het format geplaatst. Deze informatieverzameling geschiedt primair via de bestaande contacten waaronder de werkgroepleden. Met deze personen kunnen interviews worden gehouden. Ook kunnen zij relevante beleidsdocumenten en cijfermatige gegevens aanleveren. Het format voor de veiligheidsanalyse geeft goed aan welke informatie nodig is – het gaat respectievelijk om **[a]** cijfermatige gegevens met betrekking tot de veiligheidsproblematiek, **[b]** kwalitatieve oordelen over de problematiek, **[c]** accenten in de huidige aanpak en **[d]** verbeterpunten in die aanpak. Onderdeel [a] en [b] hebben beide betrekking op de veiligheidsproblematiek zelf, c.q. waar ‘de burger last van heeft’. Onderdeel [c] heeft betrekking op de huidige, lopende aanpak; het gaat dan om beleid, projecten en maatregelen die in uitvoering zijn - maar ook om reeds voorgenomen maatregelen (reeds vastgestelde aanpak) én om knelpunten in de lopende aanpak. Onderdeel [d] ten slotte betreft de mogelijke beleidsversterkingen.

Vooral hiermee wordt een 'voorschot' op het nieuwe beleid genomen. Maar de verbeterpunten die u opneemt bij elk thema, hoeven niet per se ook in het nieuwe beleid te worden opgenomen – het gaat veeleer om een verkenning van mogelijkheden, het schetsen van de staalkaart.

Bij het invullen van het format kunnen gaandeweg dwarsverbanden tussen veiligheidsthema's aan het licht treden. Waar dit op een gegeven moment heel duidelijk wordt, kan voor clustering van de betreffende veiligheidsthema's gekozen worden; hierdoor verkrijgt de veiligheidsanalyse een sterker maatwerkarakter. Dit betekent wel dat het format aangepast dient te worden. Meer in het algemeen geldt dat het *ontwikkelperspectief* belangrijk is in de veiligheidsanalyse. Via gesprekken en het bestuderen van documenten en cijfers komen er telkens brokstukjes informatie bij die u in het format plaatst. Dat document mag de eerste tijd best vrij 'rommelig' en opsommerig, nog zonder duidelijke analyse, van aard zijn. Op enig moment dan, wanneer de belangrijkste informatie vergaard is, gaat u nu nog eens beter naar alle brokstukken kijken en benoemt u voor uzelf de rode draden op de diverse thema's en velden. Die neemt u dan op in een nieuwe versie van het format.

Aan te bevelen is het in elk geval cijfers ten aanzien van in uw gemeente reeds gehanteerde *effectindicatoren* in de analyse mee te nemen (deze kunnen bijvoorbeeld in uw programmabegroting zijn opgenomen). En ten aanzien van de bronnen van cijfermatige gegevens zijn natuurlijk de beschikbare monitoren, waaronder de Integrale veiligheidsmonitor, en de politieregistratie van belang. De benutting van politiecijfers in dit verband is recentelijk vergemakkelijkt door de introductie van het zgn. 'VNG-BVH-model': deze tool vertaalt de BVH-cijfers van de politie naar de thema's van Kernbeleid Veiligheid. In hoofdstuk 4 van deze handreiking wordt voor elk veiligheidsthema aangegeven aan welke informatiebronnen gedacht kan worden

Wat betreft de input van bewonerszijde in deze informatieverzamelingsstap: deze kan geschieden via een bewonersenquête en/of via bewonersavonden e.d. In principe gaat het om het vergaren van *extra* informatie over veiligheids- en leefbaarheidsproblemen in de wijk – in aanvulling dus op de informatie die u uit andere bronnen hebt verkregen.

U dient te waken voor een te langdurige informatieverzamelingsfase. Wees van tevoren duidelijk over termijnen, ook voor uzelf! Het gevaar bestaat dat u ondergedompeld raakt in de informatie. Er is *altijd* ergens nog wel extra informatie te halen – maar cruciaal is dat u op zeker moment 'gewoon' uw conceptrapportage gereed maakt en het gesprek daarover aangaat.

2: Opstellen conceptrapportage Hiervoor is al gebleken dat de informatieverzameling, de analyse en het opstellen van de conceptrapportage naadloos in elkaar overgaan: u verwerkt/verzamelt alle relevante informatie in het format – en op zeker moment zet u dit document om naar een nieuwe versie waarin u de belangrijkste gegevens en rode draden beknopt en toegankelijk (geen gestort beton!) opneemt. Deze deelstap is analytisch gezien cruciaal: u 'kantelt' uw materiaal, expliciteert de hoofdlijnen en selecteert ook bijvoorbeeld wat betreft de op te nemen verbetermogelijkheden/ beleidsversterkingen bij elk thema. In deze stap borgt u dat uw analyse echt maatwerk voor uw gemeente is; u kunt uw conceptrapportage 'open en toegankelijk' houden door niet enkel lopende, afgeronde tekst op te nemen maar ook opsommingen, al dan niet 'in telegramstijl'.

3: Bespreking met de werkgroep De conceptrapportage bespreekt u met uw interne en externe partners. In de bespreking gaat u na welke aanvullingen en verbijzonderingen nodig zijn. *Dat* die er zullen zijn, staat vast – u hebt uw rapportage immers 'open' en voor discussie vatbaar gehouden – en dat is ook cruciaal voor het draagvlak voor de veiligheidsanalyse en het daarop te baseren beleid. Een goede voorbereiding van de bijeenkomst is noodzakelijk – ga van tevoren na waar de weerstand

waarschijnlijk zit en bereid oplossingsrichtingen voor. Aan te bevelen is het een presentatie te houden waarin u de belangrijkste conclusies en dilemma's nog eens beknopt op een rij zet.

4: Aanvulling, verfijning rapportage De uitkomsten van de bijeenkomst verwerkt u in het document. Een mogelijkheid is de partners actief te laten meeschrijven c.q. passages te laten aanleveren; hierdoor zal de rapportage en daarna ook het beleid in elk geval goed aansluiten op het 'jargon' van de partners en neemt het draagvlak extra toe.

5: Tweede bespreking met de werkgroep Eventueel vindt nog een tweede, en indien nodig zelfs derde bijeenkomst plaats; dit is afhankelijk van de complexiteit van de analyse en de weerstanden die er zijn; NB: cruciaal is dat de veiligheidsanalyse gedegen plaatsvindt en gedragen wordt: het betreft de basis van het nieuwe beleid. Beter dus in deze fase dus wat extra acties en doorlooptijd dan later in het proces een groter probleem ...

6: Gereed maken rapportage voor prioritering Nadat de laatste consultatieronde is afgewikkeld, kan de veiligheidsanalyserapportage gereed worden gemaakt voor de prioritering. Natuurlijk is afstemming met de portefeuillehouder (ook) in deze deelstap van belang: hij/zij dient de analyse en het advies over de prioriteiten daarin te steunen en te kunnen uitleggen aan de raadsleden tijdens de prioriteringssessie en bij de eventuele besluitvorming die daar nog aan vooraf gaat (MT, College).

Taakverdeling

Deze tweede hoofdstap kenmerkt zich bij uitstek door complexe informatieverwerking: op basis van informatie uit allerlei bronnen wordt stapsgewijs, via tal van beslistmomenten en in afstemming met een reeks van actoren, langzaam toegewerkt naar een totaalbeeld. Om hierbij toch het overzicht te bewaren en beslissingen consequent op elkaar te laten aansluiten, kan de uitvoering het beste belegd worden bij een, maximaal twee personen. Dit betreft bij voorkeur de coördinator veiligheid. De rol van de portefeuillehouder is er vooral een van kritisch volgen en geïnformeerd blijven. De werkgroep heeft ook een belangrijke rol in deze tweede stap: die behelst input leveren, meelesen, kritisch meedenken en een en ander regelmatig checken in het eigen beleid en bij de eigen 'achterban'.

Relevante beleidsvragen uit hoofdstuk 3

Vooraf relevant voor deze stap zijn de beleidsvragen uit cluster 1: de veiligheidsanalyse, en dan in het bijzonder de vragen 2, 3 en 4. Deze drie vragen hebben respectievelijk betrekking op de veiligheidsproblematiek, de huidige aanpak en de verbeterpunten daarin. Daarnaast levert deze stap materiaal op voor het strategisch kader (tweede cluster beleidsvragen/hoofdstuk 3 van het veiligheidsplan), de uitwerking van de prioriteiten (cluster 3/hoofdstuk 4) en de uitwerking van de overige thema's (cluster 4/hoofdstuk 5).

Ondersteunende tools

Belangrijkste tool in deze hoofdstap is het format voor de veiligheidsanalyserapportage. Deze structureert proces en inhoud van de veiligheidsanalyse. Het format is te downloaden via www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/kernbeleid-veiligheid. Andere ondersteunende tools zijn de genoemde clusters beleidsvragen, de uitwerking van de veiligheidsvelden en -thema's (in hoofdstuk 4) en daarnaast het voorbeeld van een veiligheidsanalyse (ook te downloaden van www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/kernbeleid-veiligheid).

Doorlooptijd

Gerekend dient te worden op een doorlooptijd van drie maanden. Dit geeft genoeg ruimte om de benodigde deelstappen te zetten en houdt toch de benodigde tijdsdruk op het proces.

Stap 3: Prioritering

In deze stap wordt op basis van de veiligheidsanalyse een prioritering aangebracht. De prioritaire thema's komen centraal te staan in het veiligheidsplan en het uitvoeringsplan. De prioritering vindt plaats in een passend gremium – dit is bij voorkeur de raad/raadscommissie maar kan ook het College zijn of een gemengd ambtelijk/bestuurlijk gremium. De thema's die niet geprioriteerd worden, raken overigens niet 'uit beeld' - deze worden in het veiligheidsplan en uitvoeringsplan opgenomen in hoofdstuk 5: 'Overige strategische thema's'. De prioritering leidt in essentie tot een *verdeling* van de veiligheidsthema's in enerzijds prioritaire en anderzijds overige strategische thema's.

Belangrijk verschil tussen de prioriteiten en de overige strategische thema's is dat de prioriteiten het visitekaartje van de gemeente zijn in het nieuwe veiligheidsbeleid, terwijl de overige strategische thema's een lager profiel kennen en in sterkere mate 'going concern' betreffen. In het veiligheidsplan en uitvoeringsplan hebben de prioriteiten ook meer 'cachet' dan de overige thema's – ze worden meer uitgebreid uitgewerkt, zijn de blikvangers in het beleid. Als vuistregel geldt een maximum van drie a vier prioriteiten – bij meer prioriteiten komt het prioritaire karakter in gevaar.

De prioritering is het schakelmoment tussen de veiligheidsanalyse en de uitwerking van het beleid – de uitkomsten van de veiligheidsanalyse worden 'panklaar' gemaakt voor de uitwerking van het beleid. Maar die veiligheidsanalyse nam daar ook reeds een belangrijk voorschot op: zoals we zagen, bevat de veiligheidsanalyserapportage mede een advies over de prioritering.

Deelstappen

Deelstappen van deze derde stap zijn:

1: Voorbereiding In deze deelstap wordt bepaald welke partijen betrokken worden bij de prioritering en hoe de prioritering feitelijk plaatsvindt. Aansluitend worden de benodigde voorbereidingen getroffen. Wat betreft de te betrekken partijen zullen in de startnotitie reeds de belangrijkste coördinaten zijn benoemd – dit is typisch een aspect waarover vroeg in het proces helderheid dient te bestaan. In het geval de prioritering door raadsleden wordt verricht, zal ook al reeds duidelijk zijn of dit via formele besluitvorming plaatsvindt (met de bijbehorende termijnen) of in een opiniërende vergadering of bijvoorbeeld een informele werkconferentie. Wat betreft de procesvoering bij de prioritering zijn belangrijke aandachtspunten in de voorbereiding:

- *de te volgen methodiek*; een mogelijkheid is te kiezen voor de zgn. 'stickermethode', waarbij elk raadslid (of andere participant in de prioritering) over bijvoorbeeld vijf stickers beschikt, en die aan het eind van de sessie bij de thema's van zijn of haar voorkeur (c.q. de prioriteiten) kan plakken; de thema's waar de meeste stickers bij hangen zijn dan de prioriteiten; deze methode werkt in het algemeen vrij goed: het 'plakken' vindt na de argumentenuitwisseling plaats, en maakt heel tastbaar hoe de diverse betrokkenen in de materie zitten;
- *de opzet van de prioriteringssessie*: een veel gehanteerde opzet is de volgende: (1) opening en toelichting door de voorzitter; (2) samenvatting van de uitkomsten van de veiligheidsanalyse via een presentatie; deze presentatie kan het beste door de uitvoerder van de veiligheidsanalyse worden verzorgd; (3) vragen en debat, eventueel in twee rondes; (4) prioritering; (5) nabeschuiving en sluiting door de voorzitter; al met al duurt dit gehele proces maximaal 2 uur;
- *taakverdeling*: natuurlijk dient vooraf bepaald wie de discussie leidt en wie de presentatie geeft; in het algemeen heeft de portefeuillehouder het voortouw in het debat (in het geval voor behandeling met raadsleden wordt gekozen) en licht de coördinator veiligheid de veiligheidsanalyse en voorgestelde prioriteiten toe

- *participanten*: naast raadsleden, portefeuillehouder en coördinator veiligheid is het raadzaam ook twee of drie andere, voor het integrale veiligheidsterrein cruciale bestuurders te laten deelnemen, alsmede de politiechef
- *logistiek*: aspecten van de logistiek zijn natuurlijk de ruimte e.d., maar in het bijzonder ook attributen als stickers en vellen waarop die stickers te plakken (in het geval voor de stickerprocedure wordt gekozen)
- *input vooraf*: daarnaast dient bepaald welke documenten aan de raadsleden/participanten vooraf worden toegezonden; dit betreft in elk geval een samenvattend prioriteringsdocument waarin u de deelnemers uitnodigt, het proces uitlegt en de vanuit de veiligheidsanalyse geadviseerde prioriteiten presenteert; gecombineerd met deze 'oplegnotitie' kan de veiligheidsanalyse worden aangeboden; dit is niet noodzakelijk, er zou ook voor samenvatting kunnen worden gekozen; en de veiligheidsanalyse kan ook 'ter inzage' worden gelegd bij de griffie
- *criteria*: eventueel kunt u de prioriteringsprocedure verder objectiveren door criteria voor de mate van prioriteit van items af te spreken; mogelijke criteria zijn bijvoorbeeld: de veiligheidsrisico's van een verschijnsel, het fundamentele (ontwrichtende) karakter ervan, de maatschappelijke impact (onder bewoners), de maatschappelijke schade (financieel), de hardnekkigheid ervan, een wettelijke verplichting, een reeds voorgenomen of bestaande aanpak

2: De prioriteringssessie Tijdens de sessie wordt het gekozen 'draaiboek' gevolgd en geven de betrokkenen hun rol invulling. De sessie duurt in totaal plm. 2 uur.

3: Verslaglegging De uitkomsten van de prioriteringssessie dienen reeds kort na de bijeenkomst teruggerapporteerd te worden aan de deelnemers – zodoende blijft het proces 'in beeld' en weet iedereen waar hij aan toe is. Bij dit verslag kan de *inhoudsopgave* van het op te stellen veiligheidsplan worden gevoegd – die is nu immers bekend aangezien de prioriteiten en overige strategische thema's zijn benoemd.

Taakverdeling

De belangrijkste actoren in deze stap zijn degenen die de prioritering uitvoeren – veelal raadsleden. Belangrijk ondersteunend zijn de portefeuillehouder en de coördinator veiligheid. De portefeuillehouder zal het prioriteringsadvies dat op basis van de veiligheidsanalyse is geformuleerd, moeten vertolken en verdedigen. De coördinator veiligheid heeft het voortouw in de voorbereidings- en verslagleggingsfase en verzorgt eventueel de presentatie over de veiligheidsanalyse.

Relevante beleidsvragen uit hoofdstuk 3

Deze derde hoofdstap raakt voornamelijk aan de beleidsvragen uit de clusters 2, 3 en 4. De prioritering levert immers belangrijk materiaal op voor de hoofdkoers van het beleid (beleidsvragen cluster 2/hoofdstuk 3 van het veiligheidsplan), inclusief de verdeling naar prioriteiten (cluster 3/hoofdstuk 4) en overige strategische thema's (cluster 4/hoofdstuk 5).

Ondersteunende tools

De belangrijkste tools voor deze stap zijn de genoemde clusters beleidsvragen, het voorbeeld van een uitnodiging voor de prioriteringssessie en het voorbeeld van een rapportage over de uitkomsten daarvan (zie www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/kernbeleid-veiligheid).

Doorlooptijd

Afhankelijk van de precieze keuzes ten aanzien van besluitvorming en het meer of minder formele karakter van de prioritering, kent deze derde stap een meer of minder lange doorlooptijd. Een totale doorlooptijd, inclusief verslaglegging, van een, maximaal anderhalve maand is haalbaar. NB: het gaat

hier niet om de besluitvorming over het veiligheidsplan zelf – het betreft echt een tussenstap als onderdeel van beleidsontwikkeling.

Stap 4: Opstellen van het veiligheidsplan

In deze stap wordt daadwerkelijk het veiligheidsplan opgesteld. Alle voorbereidingen zijn getroffen: de veiligheidsanalyse is uitgevoerd, er is bepaald wat de hoofdthema's zijn in het beleid en aan welke aanpak gedacht kan worden – nu kan het plan zelf worden opgesteld. Dat kan in principe tamelijk vlot. In de eerdere stappen zijn reeds belangrijke beslissingen genomen, in afstemming met de partners en met een bestuurlijke goedkeuring. Het is nu een kwestie van verder uitwerken, uitschrijven. Dit geschiedt weer in samenwerking met de interne en externe partners. Zij denken en schrijven mee en bewaken de aansluiting op hun eigen beleid.

Belangrijke hulpmiddelen zijn het format voor het veiligheidsplan (zie www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/kernbeleid-veiligheid) en de beleidsvragen. In deze stap zijn *alle* beleidsvragen relevant. Ze kunnen als het ware successievelijk worden afgelopen – de opbouw van het veiligheidsplan correspondeert met de volgorde van de beleidsvragen.

Wat resulteert is een gedragen en gedegen strategisch veiligheidsplan: het bevat de strategische kaders, de belangrijkste veiligheidsthema's, de hoofdlijnen van de aanpak daarvan en de uitgangspunten ten aanzien van de organisatorische borging en coördinatie. Het betreft meerjarig, in principe vierjarig beleid. Het plan wordt nader geoperationaliseerd via uitvoeringsplannen (stap 5).

Deelstappen

Deelstappen van deze vierde stap zijn:

1: Opstellen conceptveiligheidsplan In eerste instantie wordt een volledig concept opgesteld door de penvoerder in deze stap, in principe wederom de coördinator veiligheid. Dit doet hij aan de hand van het format voor het veiligheidsplan. Eerst worden alle in de eerdere stappen reeds verzamelde 'brokken' in het format geplaatst. De redactie is daarbij bij voorkeur nog 'open' en 'veranderbaar' van aard – niet per se volledig lopende tekst dus, eventueel werken met opsommingtekens – dit om de partners de ruimte te bieden er nog de nodige input in kwijt te kunnen. Nadat het reeds voorhanden materiaal er op die manier in is geplaatst, wordt bepaald hoe het ontbrekende materiaal verkregen kan worden. Dit zal voor een groot deel via de partners lopen: die zullen dus geconsulteerd moeten worden. De partners kunnen mondeling input geven – maar eventueel ook tekstpassages aanleveren. Op deze manier wordt toegewerkt naar een redelijk volledig, met de werkgroep te bespreken eerste concept van het veiligheidsplan.

Bij het opstellen van dit conceptveiligheidsplan gelden verder nog de volgende vuistregels en 'richtingwijzers':

- zoals uit het format blijkt, is in hoofdstuk 4 en 5 van het veiligheidsplan de indeling in veiligheidsvelden niet meer zichtbaar - de veiligheidsthema's *zelf* staan centraal (en vormen de paragraaftitels) in deze hoofdstukken
- de 'overige strategische thema's' in hoofdstuk 5 betreffen de resterende thema's die, naast de prioriteiten, als relevant uit de veiligheidsanalyse naar voren zijn gekomen
- de uitwerking van de prioriteiten is in het algemeen wat uitgebreider dan die van de 'overige strategische thema's', en dan vooral wat betreft de beschrijving van de hoofdlijnen van de aanpak en de daarin vervatte visie op het voorliggende veiligheidsprobleem

- de beleidsvragen kunnen benut worden als triggers: wat wordt er beoogd in de verschillende onderdelen van het veiligheidsplan en hoe kan de betreffende ‘inhoud’ verkregen worden?
- per thema wordt bij voorkeur zowel een algemene, ‘missieachtige’ kwalitatieve doelstelling als een meetbare, kwantitatieve doelstelling opgenomen; de kwantitatieve doelstelling heeft zoveel mogelijk betrekking op de beoogde maatschappelijke veiligheidseffecten; dit meetbare deel van de doelstelling krijgt gestalte in streefwaarden op effectindicatoren
- effectindicatoren uit de programmabegroting of uit andere gemeentelijke stukken, kunnen, voor zover relevant natuurlijk, worden overgenomen; hiervoor, bij de veiligheidsanalyse, is al vermeld dat die analyse wat betreft het cijfermatige deel, in elk geval de door de gemeente gehanteerde effectindicatoren omvat; bij de uitwerking van de kwantitatieve doelstelling zijn dit dus opnieuw voor de hand liggende ‘kandidaten’ voor de effectindicatoren
- de streefwaarden op de effectindicatoren worden, net als de overige onderdelen van het beleid, samen met de partners bepaald; waar partners in hun eigen beleid reeds streefwaarden op dezelfde effectindicatoren hanteren, kunnen die wellicht worden overgenomen
- een mogelijkheid is bij elk thema een financiële onderbouwing op te nemen; achterin het veiligheidsplan kan hiervan dan een optelling worden gemaakt; bij veel thema’s zal het (mede) om middelen uit andere programma’s van de begroting gaan (afhankelijk van de opbouw van de programmabegroting) – naar die programma’s kan dan verwezen worden, al dan niet onder explicitering van de bedragen waar het om gaat

2: Bespreking met de werkgroep Het conceptveiligheidsplan wordt besproken met de interne en externe partners. Ter vergadering zullen benodigde aanvullingen en bijstellingen blijken; die dienen zorgvuldig genotuleerd te worden, zodat ze ook goed verwerkt kunnen worden en de partners in het volgende concept hun input kunnen teruglezen.

3: Bijstelling, verfijning van het conceptveiligheidsplan Alle ontvangen input wordt zo goed mogelijk verwerkt in een nieuw concept. ‘Kwetsbare’ onderdelen van het veiligheidsplan (dat wil zeggen: onderdelen ten aanzien waarvan u behoorlijke weerstand hebt ondervonden) kunt u eventueel eerst bilateraal met betreffende partner doornemen, alvorens u het plan aan alle partners zendt.

4: Tweede bespreking met de werkgroep In het algemeen is een tweede bespreking met de werkgroep wenselijk. In elk geval is een ‘digitale’ tweede consultatie, ofwel mailronde nodig. Cruciaal in deze deelstap is een laatste check door de partners van het draagvlak voor het beleid bij de eigen achterban en van de aansluiting daarvan op het eigen beleid.

5: Opstellen eindconcept, gereed maken voor besluitvorming Het in de tweede ronde ontvangen commentaar verwerkt u weer zo goed mogelijk, waarna het document gereed is voor besluitvorming. De portefeuillehouder wordt natuurlijk gekend in de diverse deelstappen en zeker in deze laatste deelstap. Aan te bevelen is het het eindconcept door hem of haar te laten beoordelen, alvorens het naar het MT en verder gaat.

Taakverdeling

Net als bij de veiligheidsanalyse is het uit oogpunt van het bewaren van overzicht, consistentie en continuïteit zeker aan te bevelen de uitvoering c.q. het trekkerschap in deze stap bij een, maximaal twee personen te beleggen. En het heeft ook zeker weer de voorkeur dat dit de coördinator veiligheid is. De rol van de portefeuillehouder is er een van meelesen, commentaar leveren, inschatten waar de politiek-bestuurlijke risico’s zitten. De werkgroep fungeert als informatiebron, klankbord en (op onderdelen) medeauteur.

Relevante beleidsvragen uit hoofdstuk 3

In deze stap zijn de clusters 1 tot en met 7, dat wil zeggen: alle beleidsvragen relevant. Ze omvatten met elkaar het gehele veiligheidsplan.

Ondersteunende tools

Dit betreft het format voor het veiligheidsplan, het voorbeeld van een uitgewerkt veiligheidsplan (beide te downloaden via www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/kernbeleid-veiligheid) en natuurlijk de beleidsvragen (hoofdstuk 3) en de uitwerking van de veiligheidsthema's (hoofdstuk 4).

Doorlooptijd

De minimale doorlooptijd van het opstellen van het (concept)veiligheidsplan bedraagt plusminus zes weken. Hierin zijn twee werkgroepbijeenkomsten meegerekend. Ook hier geldt, net als bij de veiligheidsanalyse: een zekere tijdsdruk is nodig om het proces beheersbaar en gefocust te houden.

Stap 5: Opstellen van het uitvoeringsplan

In deze stap wordt het veiligheidsplan doorvertaald in een uitvoeringsplan. Het betreft het *eerste* uitvoeringsplan in de 'looptijd' van het veiligheidsbeleid – het richt zich op het eerste dan wel de eerste *twee* jaar van die periode. Kenmerkend voor het uitvoeringsplan is het operationele karakter: de hoofdlijnen uit het veiligheidsplan worden vertaald in concrete acties met termijnen, trekkers en kostenplaatjes. Op zijn beurt wordt het uitvoeringsplan in een later stadium (in stap 6) weer doorvertaald in werk- en afdelingsplannen van partners en in specifieke projectplannen rond bepaalde thema's – dus de benodigde mate van detaillering in het uitvoeringsplan is uiteindelijk beperkt.

Het uitvoeringsplan is een plan van het College – het College stelt het vast en stuurt het ter kennisneming aan de raad.

Het uitvoeringsplan wordt in afstemming met de partners opgesteld – natuurlijk dient er consensus te bestaan over de in het plan beschreven concrete acties. Maar de afstemming hoeft deze keer niet per se in werkgroepverband te geschieden: het uitvoeringsplan betreft echt een operationele 'doorslag' van het veiligheidsplan. Opnieuw brede afstemming zoeken kan in deze fase nodeloos complicerend werken – beter is het zaken zoveel mogelijk bilateraal af te stemmen.

Ook voor het uitvoeringsplan is een speciaal format ontwikkeld. Dit is wederom te downloaden via www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/kernbeleid-veiligheid.

Deelstappen

Deelstappen van deze vijfde stap zijn:

1: Opstellen conceptuitvoeringsplan De trekker in deze stap – bij voorkeur weer de coördinator veiligheid – 'vult' het format in eerste instantie zoveel mogelijk op basis van hetgeen al bekend is vanuit veiligheidsplan, veiligheidsanalyse en andere bronnen. Vervolgens checkt hij of de lijn die hij per thema volgt, 'spoot' met het beeld dienaangaande van de betreffende partners. Dit gebeurt zoveel mogelijk bilateraal. In het contact met de partners wordt ook verkend welke aanvullingen wellicht nodig zijn en of er actualiteiten zijn die verwerkt moeten worden.

2: Check van het conceptuitvoeringsplan Nadat het eerste volledige concept is opgesteld, wordt dit wederom bilateraal aan de partners voorgelegd.

3: Verfijning, gereed maken voor besluitvorming Opmerkingen en suggesties van de partners worden verwerkt in het plan, waarna het wordt besproken met de portefeuillehouder en vervolgens ‘in de lijn’ gebracht.

4: Werkgroepbijeenkomst Een mogelijkheid is in dit stadium, bij wijze van markering van het begin van de uitvoeringsfase, een bredere (werkgroep)bijeenkomst te beleggen over het uitvoeringsplan, de doorvertaling daarvan in werk- en afdelingsplannen en de overige specificaties van de uitvoeringsfase. Deze bijeenkomst kan dan tevens als startbijeenkomst voor het structurele coördinatieoverleg voor de uitvoeringsfase gelden (zie ook stap 6 hierna);

Taakverdeling

Om ook in deze stap het vereiste overzicht te bewaren en de continuïteit vast te houden, is het van belang het trekkerschap weer bij een, maximaal twee personen te beleggen. De coördinator veiligheid heeft daarbij weer de voorkeur. De portefeuillehouder heeft hier als belangrijke taak het doorgeleiden van het uitvoeringsplan in het College en eventueel tekst en uitleg geven in de Raad. De interne en externe partners leveren commentaar het op het conceptplan en bewaken de aansluiting op hun eigen beleid.

Relevante beleidsvragen uit hoofdstuk 3

Voor het uitvoeringsplan zijn geen aparte beleidsvragen geformuleerd.

Ondersteunende tools

Dit betreft het format voor het uitvoeringsplan, het uitgewerkte voorbeeld van een uitvoeringsplan (beide te downloaden via www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/kernbeleid-veiligheid) en de uitwerking van de veiligheidsthema's in hoofdstuk 4.

Doorlooptijd

Een doorlooptijd van vier weken is haalbaar bij deze stap.

Stap 6: Van beleid naar uitvoering

In deze stap wordt de uitvoering van het veiligheidsplan verder geborgd door veiligheidsplan en uitvoeringsplan door te vertalen in werk- en afdelingsplannen van partners, specifieke projectplannen en de programmabegroting en daarnaast voorzieningen voor de coördinatie, evaluatie en nieuwe planvorming in de uitvoeringsfase te treffen. Deze stap is zodoende een cruciale schakel tussen het veiligheidsbeleid en de uitvoering daarvan – pas in deze zesde stap wordt daadwerkelijk aangehaakt op de ‘praktijk’ van de uitvoeringspartners.

Deelstappen

Anders dan bij de vorige stappen is er bij deze zesde stap geen duidelijke reeks deelstappen. Voor de realisatie van elk van de genoemde uitkomsten moeten, min of meer gelijktijdig, acties ondernomen worden vanaf het moment dat het uitvoeringsplan gereed is tot kort voor het begin van de periode waarop het veiligheidsbeleid betrekking heeft. Hieronder worden voor elk van de beoogde uitkomsten de door te voeren acties genoemd.

■ **Doorvertaling in werk- en afdelingsplannen van partners** Deze doorvertaling zal primair door de partners zelf bewerkstelligd moeten worden. Maar daar is natuurlijk een belangrijk voorschot op

genomen doordat de partners ook betrokken zijn bij de beleidsontwikkeling. Het is wel zaak dat bewaakt en zo nodig bevorderd wordt dat de doorvertaling daadwerkelijk plaatsvindt.

■ **Doorvertaling naar Regionaal Beleidsplan politie** Een specifieke variant van deze doorvertaling is die in verband met het opstellen van het Regionaal Beleidsplan van de politie. In de nieuwe constellatie van de Nationale Politie is deze doorvertaling éénmaal in de vier jaar aan de orde – tevens de geadviseerde doorlooptijd van het integraal veiligheidsbeleid. Het Regionaal Beleidsplan bevat de beleidsmatige hoofdlijnen van de inzet van de betreffende politie-eenheid (10 in totaal). Deze hoofdlijnen en de daaraan te koppelen concrete sterkteverdeling van de politie, zijn conform de Politiewet gebaseerd op (1) lokale prioriteiten van gemeenten; (2) prioriteiten van het Openbaar Ministerie; (3) landelijke prioriteiten. De lokale prioriteiten dienen daarvoor ‘slim gestapeld’ te worden. NB: de (lokale) prioriteiten die hier bedoeld worden, zijn niet per sé dezelfde als de in stap 3 vastgestelde prioriteiten van het integraal veiligheidsbeleid. Het gaat hier immers om items/prioriteiten waarin de politie een belangrijke uitvoerende taak heeft, en dat beperkt zich niet tot de ‘generiek’ vastgestelde prioriteiten van het lokaal veiligheidsplan. Veeleer gaat het er dus om de items uit het totaal van ‘prioriteiten’ en ‘overige strategische items’ te destilleren die een (stevig) beroep op politie-inzet doen. Waarbij de thema’s eventueel ook specifiekier/smaller afgebakend kunnen zijn dan in het (immers strategisch geformuleerde) lokaal integraal veiligheidsbeleid.

■ **Doorvertaling afspraken in uitvoeringsplan in specifieke projectplannen en plannen van aanpak rond specifieke maatregelen/thema’s in het veiligheidsbeleid** De trekkers van deze specifieke plannen worden aangewezen in het uitvoeringsplannen; deze stellen samen met de uitvoeringspartners het plan op. Daarbij wordt inhoudelijk aangesloten op het veiligheidsplan en uitvoeringsplan en wordt ook de relatie met de werk- en uitvoeringsplannen van de partners bewaakt.

■ **Doorvertaling veiligheidsplan en uitvoeringsplan in de programmabegroting** Dit betreft zowel een inhoudelijke als financiële doorvertaling. De relevante programma’s zijn benoemd in zowel het veiligheidsplan als het uitvoeringsplan. Inhoudelijk zullen de hoofditems en hoofdlijnen in de aanpak daarvan terugkeren c.q. kort omschreven worden in deze programma’s. Daarbij zal ook een financiële uitwerking worden gegeven. In het geval die is geëxpliciteerd in veiligheidsplan en/of uitvoeringsplan, zal daarop worden aangesloten. De verantwoordelijkheid voor deze doorvertaling ligt bij de programmatrekkers – maar natuurlijk zullen die goed geïnformeerd moeten worden door de vakafdelingen en eventueel door de coördinator veiligheid.

■ **Realiseren van organisatorische voorzieningen voor de ambtelijke coördinatie in de uitvoeringsfase (met name het ambtelijke platform voor de coördinatie)** Bij voorkeur wordt ingezet op een ‘doorstart’ van de werkgroep uit de beleidsontwikkelfase. Naast het platform zelf kan de systematiek voor de input voor en rapportage over de ambtelijke coördinatiesessies alvast verder gespecificeerd worden.

■ **Realiseren van voorzieningen voor de bestuurlijke coördinatie in de uitvoeringsfase** Ook hierbij wordt aangesloten op het veiligheidsplan en uitvoeringsplan.

■ **Maken van afspraken en treffen van voorzieningen voor tussentijdse evaluaties en nieuwe planvorming in de uitvoeringsfase** Dit betreft voornamelijk het nader vastleggen van de wijze en tijdstippen waarop tussentijdse evaluaties en nieuwe planvorming zullen plaatsvinden en het specificeren van te hanteren formats/sjabloons daarvoor. Ten aanzien van de procedure van de tussentijdse evaluatie kan eventueel worden aangesloten op het stramien voor de schriftelijke input voor ambtelijke coördinatiesessies, waarin immers ook een evaluatief element besloten zal liggen

Taakverdeling

Bij de doorvertaling in werk- en afdelingsplannen van partners hebben die partners zelf een belangrijke rol, bij de doorvertaling in projectplannen rond specifieke thema's zijn vooral de aangewezen 'trekkers' van die thema's aan zet. De doorvertaling in de begroting is primair een verantwoordelijkheid van de programmatrekker. Maar de coördinator veiligheid heeft in alle gevallen een 'bevorderende rol': hij dient te bewaken dat de doorvertaling gestalte krijgt en daartoe eventueel extra initiatieven te ontplooiën. Daarnaast heeft de coördinator veiligheid het voortouw bij het doen bewerkstelligen van de voorzieningen voor de ambtelijke coördinatie, de bestuurlijke coördinatie en de tussentijdse evaluaties en nieuwe planvorming.

Relevante beleidsvragen uit hoofdstuk 3

Leidend zijn zoals gezegd het veiligheidsplan en uitvoeringsplan, en dan in het bijzonder de daarin opgenomen uitgangspunten ten aanzien van de beleids- en plancyclus en de ambtelijke en bestuurlijke coördinatie. De beleidsvragen uit cluster 6 handelen over deze aspecten. Deze kunnen zodoende ondersteuning bieden in deze stap.

Ondersteunende tools

Naast genoemde beleidsvragen zijn er geen specifieke tools voor deze stap.

Doorlooptijd

Deze stap begint nadat het uitvoeringsplan in besluitvorming is gebracht en loopt door tot kort voor het begin van de periode waarop het veiligheidsbeleid betrekking heeft. Grofweg is dit de periode juli/augustus tot november/december van het jaar voorafgaand aan de 'planperiode'.

Overzicht en belangrijke tips

Ter afsluiting van het onderdeel 'stappenplan' worden hier enkele algemene kenmerken van het proces benoemd en belangrijke tips gegeven.

Doorlooptijd

De totale doorlooptijd van de stappen 1 tot en met 5 bedraagt tussen de zes en negen maanden.

Belangrijke variabelen daarin zijn:

- startsituatie: ligt er al een bestuurlijke opdracht, zodat er snel begonnen kan worden? voorziet die opdracht in het betrekken van interne partners bij de beleidsontwikkeling? is er tijd gereserveerd voor die partners zodat ze ook daadwerkelijk goed kunnen deelnemen?
- uitgangssituatie: betreft het actualisering van bestaand beleid of begint men op 'nul'?
- hoe ziet de formele besluitvorming eruit in de stappen 3, 4 en 5? Hoeveel vertraging geven de te hanteren termijnen?
- hoe effectief bent u in het laten 'doorklinken' van de resultaten uit de veiligheidsanalyse (stap 2) in de stappen 3, 4 en 5? indien stap 2 optimaal wordt gezet, vragen de stappen 3, 4 en 5 veel minder doorlooptijd

Capaciteit

De benodigde capaciteit ligt natuurlijk lager dan de doorlooptijd – de beleidsontwikkeling betreft geen dagtaak, net zomin als de coördinatie over het beleid in de uitvoeringsfase dat is. Wel betekent de beleidsontwikkeling een forse, tijdelijke intensivering van de werkzaamheden in verband met de coördinatie van integrale veiligheid. De met het trekker en 'penvoerder' zijn van het gehele proces gemoeide capaciteit bedraagt tussen de 25 en 40 dagen. Het precieze aantal is van allerlei factoren

afhankelijk, zoals de geoefendheid van de trekker/penvoerder, de mate van diepgang van de diverse stappen (in het bijzonder de veiligheidsanalyse), het samenspel met de interne en externe partners, etc. Per stap is er bij benadering het volgende tijdsbeslag:

1. Opstart: 3 a 4 dagen
2. Veiligheidsanalyse: 10 a 15 dagen
3. Prioritering: 2 a 3 dagen
4. Opstellen veiligheidsplan: 6 a 8 dagen
5. Opstellen uitvoeringsplan: 4 a 6 dagen
6. Van beleid naar uitvoering: 2 a 3 dagen

Naast de gemoeide capaciteit vanuit de coördinatiefunctie is er nog het tijdsbeslag voor de (interne) partners betrokken bij de beleidsontwikkeling. Die bedraagt in totaal 2 a 3 dagen per functionaris. Taken betreffen vooral het leveren van input, meelesen van concepten, deelname aan bijeenkomsten. Dit tijdsbeslag kan het beste zo vroeg mogelijk in het proces worden verhelderd en 'afgekaart' (via de startnotitie).

Nadat het beleid in werking is getreden, neemt het tijdsbeslag af tot het 'gewone coördinatieniveau'. Bij een stevig neergezet beleid inclusief uitvoeringsplan en effectieve doorvertaling, kan het tijdsbeslag voor de coördinatie van het integrale veiligheidsbeleid beperkt blijven tot enkele dagen per maand of bijvoorbeeld 0,5 dag per week. De werkzaamheden betreffen voornamelijk voortgangsbewaking, opstellen rapportages over coördinatieoverleggen, tussentijdse interventies waar nodig, e.d. NB: deze werkzaamheden vormen als het ware een taak/aandachtsgebied van de coördinator *naast* andere werkzaamheden, welke thema- of dossierspecifiek zijn of bijvoorbeeld de advisering en ondersteuning van de burgemeester betreffen.

Timing

Het veiligheidsplan leidt tot meer 'veiligheid', indien het effectief doorvertaald en geoperationaliseerd wordt in het integrale uitvoeringsplan, de begroting, de werk- en afdelingsplannen van de partners, het Regionaal Beleidsplan van de politie en in projectplannen en plannen van aanpak rond specifieke thema's uit het veiligheidsbeleid. Al deze plannen kennen een redelijk vergelijkbare cyclus. Zo ligt rond eind juni/begin juli de deadline voor het inbrengen van nieuwe begrotingsposten voor het jaar erop; op dat moment zal het uitvoeringsplan dus op zijn minst in concept gereed moeten zijn. Ook dient elke vier jaar aan het eind van het tweede kwartaal input te worden gegeven voor het Regionaal Beleidsplan van de politie. Werk- en afdelingsplannen van de partners worden ook grofweg tussen eind juni en eind september opgesteld.

Al met al is een aan te bevelen schema het volgende (uitgaande van een veiligheidsplan dat betrekking heeft op de periode 2015 tot en met 2018):

- november 2013 – mei 2014: stap 1 tot en met 4 (veiligheidsplan 2015–2018 inclusief besluitvorming)
- mei 2014 – juni 2014: stap 5 (uitvoeringsplan 2015, tenminste in concept gereed)
- juni 2014 – oktober 2014: stap 6 (doorvertaling veiligheidsplan en uitvoeringsplan in begroting, werk- en afdelingsplannen van interne en externe partners en overige project- en uitvoeringsplannen)
- oktober 2014 – november 2014: stap 6 (treffen van voorzieningen voor ambtelijke en bestuurlijke coördinatie, tussentijdse evaluaties en nieuwe planvorming)
- januari 2015: begin uitvoeringsfase/planperiode
- juni 2015: uitvoeringsplan 2016 in concept gereed
- januari 2016: tussentijdse evaluatie 2015 gereed (inclusief adviezen uitvoeringsplan 2016/2017)
- etc.

In dit tijdpad heeft de veiligheidsanalyse voor het veiligheidsplan (stap 2) plaats in de periode januari - april 2014; daardoor kunnen de actuele politiegegevens over het gehele jaar 2013 worden meegenomen. Ook komen de gegevens van de landelijke Veiligheidsmonitor in maart beschikbaar, waardoor die dus ook kunnen worden meegenomen.

Belangrijke tips

Werk productgericht

Het gehele traject resulteert in principe in drie producten: de veiligheidsanalyserapportage, het veiligheidsplan en het uitvoeringsplan. In het proces kan het zeker bevorderlijk werken deze focus vast te houden en op bepaalde momenten ook expliciet uit te dragen.

Voorkom een lawine

Het risico van 'te veel en te groot' is niet denkbeeldig – wees daar alert op, baken uw informatieverzameling af en volg uw planning.

Houd tijdsdruk op het proces

Niet alleen om een lawine te voorkomen is strakke procesvoering nodig – ook het vasthouden van het draagvlak vraagt daarom. Als de stappen te lang duren, kunnen de partners hun belangstelling verliezen en het momentum voorbijgaan.

Op enig moment is uw plan gewoon gereed

Het veiligheidsplan maar ook de veiligheidsanalyse kunnen altijd fraaier, gedetailleerder, completer – maar op een bepaald moment, bij voorkeur natuurlijk het geplande, is het 'gewoon gereed'.

Bouw verder op eerdere stappen

De startnotitie, de veiligheidsanalyse maar ook de prioritering lopen allemaal logisch in elkaar door en vormen belangrijke bouwstenen voor het veiligheidsplan. Dit 'stapelen', laten 'doorklinken' is inhoudelijk gezien cruciaal maar ook wel zo bevorderlijk voor de efficiëntie van uw proces.

'Ja en' in plaats van 'ja maar'

Het veiligheidsplan is een podium voor strategische koersbepaling – en dus voor nieuwe inzichten en voor creatieve momenten. Dit vraagt om een open en constructieve manier van werken. Speel dus de inhoudelijke troef, verleid de partijen tot verder denken – zeker wanneer de hakken in het zand dreigen te worden gezet.

Niet per se altijd 'winnen'

En toch is het veiligheidsplan ook een onderhandelingsplatform – vaak genoeg is de optimale keuze niet haalbaar en is een compromis nodig.

Maatwerk!

De belangrijkste tip in deze reeks. De zes stappen zijn de 'mijlpalen' – die moeten op een of andere manier gestalte krijgen. Hoe *precies*, is een lokale keuze. Bij de behandeling van de stappen zijn op verschillende plekken alternatieven genoemd. Essentie is dat u tot een proces komt dat goed bij uw gemeente past.

3. Beleidsvragen

Dit hoofdstuk bevat de beleidsvragen. De beleidsvragen hebben elk betrekking op een onderdeel van het veiligheidsplan. Ze verhelderen waar die onderdelen 'eigenlijk' over gaan, wat de achterliggende (beleids)vraag is en maken het zo gemakkelijker voor betrokken partijen om het veiligheidsplan op te stellen. De beleidsvragen kunnen door de auteur(s) van het plan zelf gebruikt worden maar ook als 'kompas' in de afstemming over het veiligheidsplan met de interne en externe partners. Zo kunnen specifieke clusters beleidsvragen bijvoorbeeld voorafgaand aan een werkgroepbijeenkomst aan de deelnemers worden toegezonden, zodat men zich inhoudelijk kan voorbereiden.

De beleidsvragen hebben betrekking op de respectievelijke onderdelen van het veiligheidsplan en zijn dan ook in het bijzonder aan te bevelen als hulpmiddel voor stap 4: 'Opstellen van het veiligheidsplan'. Maar ook in de andere stappen kunnen ze ondersteuning geven. En andersom leveren de andere stappen materiaal op voor de beantwoording van de beleidsvragen (in het stappenplan in paragraaf 2 is bij elke stap aangegeven welke beleidsvragen relevant zijn).

Er zijn in totaal zeven clusters beleidsvragen. De clusters zijn:

- Cluster 1: Veiligheidsanalyse/uitgangssituatie
- Cluster 2: Strategisch kader
- Cluster 3: Uitwerking prioriteiten
- Cluster 4: Uitwerking overige strategische thema's
- Cluster 5: Overzicht dwarsverbanden en integraliteit
- Cluster 6: Organisatie en coördinatie van het beleid
- Cluster 7: Begroting

Hierna worden de clusters uitgewerkt. Bij elk cluster wordt aangegeven wat de thematische 'rode draad' is, welke beleidsvragen erbinnen vallen en hoe die vragen geïnterpreteerd kunnen worden.

De tabel op de volgende bladzijde geeft alvast een overzicht van de aspecten waarop de beleidsvragen binnen de zeven clusters betrekking hebben.

Cluster 1: Veiligheidsanalyse/uitgangssituatie
1: kaders van de beleidsvoering
2: problematiek (op de vijf veiligheidsvelden)
3: huidige aanpak (op de vijf veiligheidsvelden)
4: mogelijke beleidsversterkingen (op de vijf veiligheidsvelden)
5: organisatie en coördinatie van de beleidsvoering
Cluster 2: Strategisch kader
1: inbedding van het beleid
2: strategische uitgangspunten
3: hoofdkoers
4: strategische partners
5: flankerend beleid
Cluster 3: Uitwerking prioriteiten
1: betekenis van het thema

2: hoofdlijnen van de aanpak
3: partners in de aanpak
4: relevante programma's van de programmabegroting
5: kosten van de aanpak
6: doelstelling
Cluster 4: Uitwerking overige strategische thema's
1: betekenis van het thema
2: hoofdlijnen van de aanpak
3: partners in de aanpak
4: relevante programma's van de programmabegroting
5: kosten van de aanpak
6: doelstelling
Cluster 5: Overzicht dwarsverbanden en integraliteit
1: thema's met een inhoudelijk verband
2: thema's met een inhoudelijk en uitvoeringstechnisch verband
3: sterke dwarsverbanden die om heroverweging van de aanpak vragen
Cluster 6: Organisatie en coördinatie van het beleid
1: borging coördinatiefunctie in organisatie
2: ambtelijke coördinatie over het veiligheidsbeleid
3: bestuurlijke coördinatie over het veiligheidsbeleid
4: planning en control
Cluster 7: Begroting
1: kosten aanpak prioriteiten en overige strategische thema's
2: kosten die binnen het veiligheidsbeleid vallen <i>per thema</i>
3: totale kosten van de aanpak binnen het veiligheidsbeleid
4: kosten van voorzieningen voor algemene sturing en coördinatie
5: benodigde flexibele ruimte

Cluster 1: Veiligheidsanalyse/uitgangssituatie

Dit cluster bevat de beleidsvragen met betrekking tot de veiligheidsanalyse oftewel de uitgangssituatie voor het nieuwe beleid. Om een goed beeld van de uitgangssituatie te verkrijgen, kan het beste zowel op strategisch niveau (algemene beleidskaders waarbinnen in de afgelopen jaren is gewerkt) als op het concrete niveau van problematiek en aanpak binnen de vijf veiligheidsvelden worden gekeken. Daarnaast is het wenselijk een beeld te hebben van de wijze waarop de organisatie en coördinatie van het veiligheidsbeleid gestalte hebben gekregen. Door zodoende op drie niveaus informatie te verzamelen, wordt een gelaagd en integraal beeld van de uitgangssituatie verkregen – het nieuwe beleid kan worden 'aangetaakt' op zowel het strategische niveau als dat van feitelijke problematiek en aanpak. Meer specifiek kan ook heel precies op *omissies* in de huidige aanpak worden ingespeeld doordat de veiligheidsproblematiek ('waar de burger last van heeft') wordt afgezet tegen de lopende aanpak.

De beleidsvragen die tot een dergelijk integraal informatiebeeld leiden zijn respectievelijk:

1: Binnen welke algemene beleidskaders heeft de huidige aanpak en die van de afgelopen jaren plaatsgehad? Hier gaat het dus om bijvoorbeeld een Collegeprogramma, een strategische concernbrede (toekomst)visie, een integraal verbetertraject ontwikkeltraject van stadsdelen/wijken/kernen, en dergelijke. Maar het kan ook om een landelijke aanpak gaan, zoals bijvoorbeeld het Grote Stedenbeleid.

2: Welke veiligheidsproblematiek doet zich voor op de vijf veiligheidsvelden? Benodigd is een tamelijk brede, 'exploratieve' duiding van de veiligheidsproblematiek op basis van cijfers, kwalitatieve oordelen en een gecombineerde beoordeling daarvan. Deze gegevens worden verkregen via het verzamelen van relevante cijfers, documentenstudie en gesprekken met interne en externe partners. Deze tweede vraag dient te worden gesteld ten aanzien van elk veiligheidsthema binnen elk van de vijf veiligheidsvelden. Houvast bij deze exercitie geven het format voor de veiligheidsanalyserapportage (waarin bijvoorbeeld ook is aangegeven om welke cijfermatige indicatoren het gaat) en het format voor het veiligheidsplan (het tweede hoofdstuk daarvan bevat de samenvatting van de veiligheidsanalyse). De beantwoording van deze tweede beleidsvraag heeft trekken van een inventarisatie – zeker in eerste instantie gaat het erom alle relevante gegevens in het format te plaatsen – daarna kan daarin 'geschaafd' worden en kunnen de conclusies ten aanzien van de problematiek worden uitgeformuleerd.

3: Welke aanpak wordt en is gevolgd op de vijf veiligheidsvelden? Hier wordt een beknopte beschrijving van de diverse beleidsinzetten, maatregelen en projecten op de diverse veiligheidsvelden en thema's beoogd. Nadrukkelijk dus zowel de beleidsmatige hoofdlijnen als concrete instrumenten en maatregelen. In de omschrijving kan ook worden ingegaan op knelpunten in een aanpak – dat is zelfs zeer wenselijk aangezien dan een scherper beeld ontstaat van de mogelijkheden voor nieuw beleid/nieuwe accenten in de aanpak.

4: Welke verbeterpunten en aandachtspunten zijn er voor het nieuwe beleid? Wat kan er 'extra' worden gedaan rond de veiligheidsthema's op de vijf veiligheidsvelden? Met de beantwoording van deze vraag wordt een voorschot genomen op het nieuwe beleid. Het is de bedoeling min of meer schetsmatig te inventariseren aan welke beleidsversterkingen kan worden gedacht. Dit kunnen hele concrete zaken betreffen (indien een veiligheidsthema reeds robuust wordt opgepakt) maar ook een meer fundamentele verandering, bijvoorbeeld als een thema nog helemaal niet wordt aangepakt. Bij deze inventarisatie wordt gebruik gemaakt van de inzichten van de diverse partners. Maar die mogen best aangevuld worden met de 'eigen' ideeën van de trekker van de veiligheidsanalyse – het gaat hier echt om een vrij brede, creatieve inventarisatie van verbetermogelijkheden (NB: in werkgroepbijeenkomsten vindt natuurlijk nog een toets plaats van de ideeën). Dit palet van mogelijkheden behoeft zeker niet integraal te worden overgenomen in het nieuwe beleid – het gaat er in dit stadium om de aanpak rond thema's en verbetermogelijkheden zo goed mogelijk te doorgronden en zodoende een goede basis voor het beleid te krijgen.

5: Hoe krijgt de coördinatie over het beleid gestalte en hoe was dit in de afgelopen jaren? Hier wordt zowel een feitelijke beschrijving als een oordeel beoogd. De beantwoording van deze vraag vormt mede de basis van de uitwerking van de coördinatieparagraaf in hoofdstuk 6 van het veiligheidsplan. Aspecten van de coördinatie waarbij in elk geval stilgestaan kan worden, zijn de 'centrale sturing' vanuit de afdeling/discipline OOV op de aanpak van deelthema's, de consequentheid en effectiviteit waarmee die coördinatie en sturing plaatshebben, de planmatige borging van de integrale aanpak in een integraal uitvoeringplan en de fora voor ambtelijke en bestuurlijke coördinatie.

Wat betreft de volgorde van werken is het aan te bevelen de vragen 2, 3 en 4 zoveel mogelijk in samenhang en gelijktijdig te beantwoorden bij elk veiligheidsthema. In gesprekken met partners maar ook in beleidsdocumenten zullen ze vaak ook door elkaar lopen. Door de beantwoording van deze vragen bewust 'integraal' te doen wordt het beste en meest samenhangende informatiebeeld verkregen. Wel van belang daarbij is het natuurlijk de bevindingen per vraag op de juiste, 'eigen' plek in het format te plaatsen.

De beleidsvragen binnen dit cluster leveren input op voor zowel de veiligheidsanalyserapportage als het veiligheidsplan, specifiek hoofdstuk 2 daarvan. Idee is dat de veiligheidsanalyserapportage de uitgebreide weergave betreft en daardoor ook het brondocument kan zijn zoals beoogd in deze methode en zoals benadrukt in het stappenplan. In hoofdstuk 2 van het veiligheidsplan (het veiligheidsanalysehoofdstuk) worden de belangrijkste bevindingen samengevat, opdat het veiligheidsplan daadwerkelijk een compleet en afgerond geheel kan zijn inclusief een beschrijving van de uitgangssituatie. Meer technisch betekent dit dat bij het opstellen van het veiligheidsplan het eigenlijke werk wat betreft de veiligheidsanalyse al is verricht en dat het er vooral om gaat daar de essentialia uit te halen en die tot samenhangend geheel te smeden. Waarbij het aan te bevelen is ook de belangrijkste cijfers schematisch over te nemen, en dan zeker de indicatoren die later in het veiligheidsplan als effectindicatoren worden opgevoerd.

Cluster 2: Strategisch kader

Dit cluster bevat de beleidsvragen met tot betrekking de strategische inbedding en 'hoofdkeers' van het veiligheidsbeleid. Dit betreft het strategische anker van het beleid – het positioneert het beleid en formuleert de kaders waarbinnen het verder wordt opgetrokken. Dit deel van het beleid volgt logisch na het veiligheidsanalysehoofdstuk, dat immers de terugblik bevat op basis waarvan keuzes gemaakt worden. Het strategisch kader bevat die keuzes op het niveau van hoofdlijnen, daadwerkelijk het 'kader' dus waarbinnen het eigenlijke beleid kan worden uitgewerkt. Het is ook de plek waar dwarsverbanden kunnen worden aangebracht met uitgangspunten van een Collegeprogramma of hoofdlijnen van een meerjarige ontwikkel- of toekomstvisie. Het strategisch kader vormt hoofdstuk 3 van het veiligheidsplan.

Dit cluster bevat vijf beleidsvragen. In het stappenplan in hoofdstuk 2 zagen we al dat de beantwoording ervan hoofdzakelijk in stap 4, bij het opstellen van het veiligheidsplan, plaatsvindt, maar dat de stappen 1, 2 en 3 ook materiaal (kunnen) opleveren: stap 1 via de startnotitie en stap 2 en 3 via de analyse en selectie van prioritaire thema's en overige strategische thema's.

De vijf beleidsvragen zijn:

1: Hoe is het veiligheidsbeleid ingebed, in welke bredere beleidskaders? Hierbij kan het gaan om een Collegeprogramma, dat een thematische hoofdlijn kan bevatten die terugkeert in het veiligheidsbeleid, of wellicht specifieke ambities ten aanzien van te ontwikkelen veiligheidsbeleid. Ook kan er een verband zijn met een regionale strategische ambitie. Andere strategische kaders waar het beleid aan gerelateerd kan zijn, zijn bijvoorbeeld een meerjarige ontwikkelvisie van de gemeente, het Raadsprogramma of landelijk beleid of wetgeving.

2: Wat zijn de strategische uitgangspunten van het veiligheidsbeleid? Uitgangspunten kunnen betrekking hebben op de wijze van samenwerken met de strategische veiligheidspartners, de rol van bewoners en het belang van de regionale dimensie. Ze kunnen ook handelen over de voornemens ten

aanzien van planning en control, de kwaliteit van de interne organisatorische borging van het beleid en de wijze waarop de raad betrokken wordt in de beleidsvoering. Andere aspecten die in strategische uitgangspunten kunnen terugkeren zijn methodische aspecten (zoals het ‘volgen’ van Kernbeleid Veiligheid), de bestuurlijke coördinatie over het beleid en de monitoring van beleidseffecten. Kenmerkend voor de strategische uitgangspunten is dat ze vooral over de *wijze* van beleid voeren, in de meest ruime zin, gaan, en dus niet over de inhoudelijke keuzes of hoofdlijnen van het beleid (die komen het eerst ter sprake bij de hoofdkoers – zie vraag 3).

3: Wat is de inhoudelijke hoofdkoers van het veiligheidsbeleid? De hoofdkoers vloeit logisch en nadrukkelijk voort uit de veiligheidsanalyse. Dit is ‘technisch gesproken’ het geval (zie de volgorde van de stappen hiervoor) maar het dient ook tekstueel terug te vinden te zijn in het beleid. Concreet betekent dit dat in het paragraafje ‘Hoofdkoers’ *onder verwijzing naar* de belangrijkste bevindingen in de veiligheidsanalyse, omschreven wordt wat de inhoudelijke rode draad is in de aanpak en welke prioriteiten en overige strategische thema’s worden onderscheiden. Eventueel wordt aan deze thema’s ook reeds een min of meer overkoepelende, strategische doelstelling gekoppeld. Dit betreft dus een cruciaal onderdeel van het veiligheidsbeleid - hier wordt de schakeling gerealiseerd tussen veiligheidsanalyse (blik terug) en de inhoudelijke hoofdlijnen in de komende jaren (blik vooruit). Dit wordt bij voorkeur op ‘missieachtige’ wijze omschreven – in dit onderdeel van het beleid kan de missie of het motto van het nieuwe beleid gepresenteerd te worden. Dit betreft aldus een onderdeel waar de input van bestuurders cruciaal is.

4: Wie zijn de strategische partners in het veiligheidsbeleid? Strategische partners zijn partners waarmee op diverse veiligheidsthema’s samengewerkt wordt en waarmee beleidsmatige afstemming cruciaal en onvermijdelijk is. Politie en Openbaar Ministerie zijn voor de hand liggende strategische partners. Maar het kunnen ook de partijen zijn waarmee de gemeente in het nieuwe veiligheidsbeleid juist meer wil gaan samenwerken, en waarmee beleidsafstemming dus (nog) niet zo vanzelfsprekend is. Door deze partijen te noemen als strategische partners wordt een voorschot genomen op intensievere samenwerking. Het kan bijvoorbeeld gaan om ondernemersbranches, of corporaties, of bewoners. De beantwoording van deze beleidsvraag betreft in ieder geval het benoemen van de partijen – en eventueel ook het omschrijven daarbij van het belang van betreffende partijen en de aard van de strategische afstemming die er al is geweest.

5: Wat is het belangrijkste flankerende beleid van het veiligheidsbeleid? Hier is, net als bij onder meer beleidsvraag 1, een duidelijk inbeddingselement aan de orde. Centraal staat de vraag met welk ander beleid er dwarsverbanden zijn, ofwel: op welk beleid wordt aangesloten? Op welk beleid vormt het veiligheidsbeleid een aanvulling? Met welk beleid is ‘rekening’ gehouden bij de uitwerking van de aanpak? Het gaat hierbij zo veel mogelijk om meerjarig strategisch beleid (denk aan integraal jeugdbeleid, beleidsvisie externe veiligheid, integraal handavingsbeleid) en hoofdzakelijk beleid van interne partners. Wel relevant is natuurlijk het beleid van bijvoorbeeld de politie of de veiligheidsregio.

Cluster 3: Uitwerking prioriteiten

De beleidsvragen in dit cluster betreffen aspecten van de uitwerking van de prioritaire veiligheidsthema’s. Ze kunnen dus gebruikt worden voor de uitwerking van hoofdstuk 4 van het veiligheidsplan – het prioriteitenhoofdstuk. De zes vragen dienen daarbij voor elke afzonderlijke prioriteit beantwoord te worden. De *identiteit* van de prioriteiten is eerder al, in het strategisch kader (hoofdstuk 3) bepaald. Zoals gezegd geldt als vuistregel een maximum van 3 a 4 prioriteiten.

De zes beleidsvragen maken met elkaar van elke prioriteit een afgerond ‘verhaal’ met aandacht zowel voor visie en hoofdlijnen van de aanpak als voor meer technische aspecten zoals programmatische inbedding en streefwaarden op effectindicatoren. Dát de prioriteiten een dergelijke complete uitwerking krijgen, is zeker van belang: de uitwerking van prioriteiten en van overige strategische thema’s (zie het volgende cluster) vormt het zwaartepunt van het veiligheidsplan. Dit deel van het beleid is ook in pagina’s uitgedrukt het meest omvattende deel van het veiligheidsbeleid.

De uitdaging bij de uitwerking van de prioriteiten is meerledig. Ten eerste is het zaak de algemene strategische visie uit hoofdstuk 3 (strategisch kader) te laten doorklinken in de visie op elk van de prioriteiten. Dit vraagt om een thematische verbijzondering, echter nog steeds op strategisch niveau, van de algemene visie. Tegelijk dient daarbij, als geïntegreerd onderdeel van de visie op het thema, een concretiseringslag te worden gemaakt – de visie dient immers ook vertaald te worden in de hoofdlijnen van de aanpak van het thema, die in een later stadium het kompas vormen bij het opstellen van het uitvoeringsplan. En er dient een ‘kop en staart’ aan de uitwerking te worden gegeven in de zin dat de uitvoeringpartners en relevante programma’s worden benoemd en een doelstelling wordt geformuleerd.

De doelstelling betreft de *laatste* beleidsvraag van dit cluster – de gedachte hierachter is dat de doelstelling als het ware logisch moet voortvloeien uit de visie op een thema en de hoofdlijnen van de aanpak daarvan. En door dit ook tekstueel in deze volgorde te voegen, wordt de doelstelling als het ware inhoudelijk voorbereid en ontstaat er één lopend verhaal – de doelstelling zelf hoeft dan eigenlijk geen vragen meer op te roepen. Indien de doelstelling aan het begin van de uitwerking van een thema zou staan, is de kans aanwezig dat het ‘oog van de lezer’ erachter blijft hangen en dat de eventuele discussie daarover niet effectief is want onvoldoende inhoudelijk ‘ingeleid’.

Dit cluster beleidsvragen is vooral bedoeld voor stap 4 uit het stappenplan – de uitwerking van het veiligheidsplan. In die stap dienen de prioriteiten immers te worden uitgewerkt. Maar het materiaal voor de beantwoording van de beleidsvragen wordt deels al geleverd in de eerdere stappen.

De zes beleidsvragen zijn:

1: Wat is de betekenis van het thema? Beoogd wordt een korte, algemene uitleg van de betekenis van het thema: over welk veiligheidsvraagstuk gaat? Hoe manifesteert het zich in gemeenten? Welke rol hebben gemeenten in de aanpak ervan? Er hoeft daarbij niet per se ingegaan te worden op de wijze waarop het thema zich in de *eigen* gemeente manifesteert. Het gaat erom dat voor iedereen, zowel voor de partners in de beleidsontwikkeling als voor bestuurders en raadsleden, duidelijk is welk vraagstuk aan de orde is en welk beroep dit doet op gemeente en partners.

2: Wat zijn de hoofdlijnen van de aanpak van het thema in de planperiode? Met deze vraag wordt de vertaling naar de eigen gemeente gemaakt. Bij de beantwoording ervan gaat het erom zowel een visie op de aanpak van het thema neer te zetten als een vertaling daarvan in hoofdlijnen van de aanpak. Hierbij kan eventueel kort gerefereerd worden aan de veiligheidsproblematiek in de eigen gemeente. In elk geval zullen de beoogde maatregelen, instrumenten maar ook de organisatorische constellaties en samenwerkingsverbanden kort benoemd moeten worden. Het werkt het beste eerst de visie op de aanpak te omschrijven (in een of enkele alinea’s) en vervolgens de hoofdlijnen van de aanpak (bijvoorbeeld vier a vijf) puntsgewijs uit te werken. Daarbij dient bewaakt dat de uitwerking als geheel een lopende, overtuigende tekst blijft. En inhoudelijk is aansluiting op de algemene, strategische visie zoals omschreven in het strategisch kader van het veiligheidsplan cruciaal. Een belangrijke bron voor de uitwerking van de aanpak vormt de veiligheidsanalyse – daarin is per thema

al nagegaan welke beleidsversterkingen mogelijk zijn. Deze kunnen veelal tenminste deels worden overgenomen in dit deel van het veiligheidsplan.

De mate van abstractie van de 'hoofdpijnen' kan behoorlijk verschillen: bij een nieuwe aanpak zal de uitwerking in het veiligheidsplan eerder een hoofdlijnenkarakter hebben. Bij voortzetting en verbijzondering van een bestaande aanpak daarentegen kunnen hoofdlijnen heel concreet zijn (denk bijvoorbeeld aan een convenant dat niet goed functioneert omdat een van de partners zijn afspraken niet nakomt – een hoofdlijn kan dan zijn: 'partners aanspreken op/bevorderen tot nakoming van de afspraken in het convenant' etc.).

3: Wie zijn de partners in de aanpak? Hierbij gaat om de belangrijkste beleids- en uitvoeringspartners, zowel intern als extern. Ten aanzien van de interne partners kan ervoor worden gekozen die separaat te benoemen – maar er zou ook voor het algemenere 'gemeente' gekozen kunnen worden.

4. In welke programma's van de programmabegroting wordt de aanpak begroot? Voor de financiële doorrekening en verantwoording van het beleid is het van belang ook in het strategische veiligheidsplan al een relatie te leggen met de begroting. Dit houdt tenminste in dat verhelderd wordt in welke programma's delen van het beleid zijn terug te vinden (dit zijn er onvermijdelijk meerdere, aangezien er tal van dwarsverbanden zijn tussen het veiligheidsbeleid en flankerend beleid van de interne partners). De relatie kan eventueel verbijzonderd worden met een financiële detaillering van de posten in de diverse programma's (zie ook vraag 5). Deze detaillering is in elk geval aan de orde in het latere uitvoeringsplan.

5. Welke kosten zijn gemoeid met de aanpak? Een mogelijkheid is de aanpak financieel verder te detailleren door de betreffende posten in de diverse programma's van de begroting te expliciteren en te sommeren. In veel gevallen zal dit echter niet goed te realiseren zijn, eenvoudigweg omdat de uitwerking van de aanpak in het veiligheidsplan een hoofdlijnenkarakter heeft. Wel haalbaar is een algemenere budgetbepaling voor de thema's. Daarmee kan dan voor langere tijd de benodigde financiële omslag gereserveerd worden. Een inhoudelijke overweging om *niet* voor financiële detaillering in het veiligheidsplan te kiezen, is dat dit de ruimte voor inhoudelijk debat over het veiligheidsbeleid bij voorbaat inperkt.

6. Wat is de doelstelling van de aanpak? De doelstelling kan het beste op twee manieren worden gespecificeerd, namelijk enerzijds via een kwalitatieve, enigszins 'missieachtige' omschrijving en anderzijds op kwantitatieve, meetbare wijze door streefwaarden op effectindicatoren te benoemen. Voor beide geldt dat de te bereiken *maatschappelijke* effecten de boventoon moeten voeren. Dit geldt in het bijzonder voor de streefwaarden op de effectindicatoren: het gaat daarbij zoveel mogelijk om maatschappelijke effectindicatoren, en *niet* om prestatie-indicatoren. Voor het kwalitatieve deel van de doelstelling geldt dat dit niet exclusief op het maatschappelijke effect betrekking hoeft te hebben – het kan ook gaan om de hoofdlijn in de wijze waarop gemeente en partners het betreffende probleem aanpakken – ofwel: in een notendop wat bij beleidsvraag 2 is geantwoord. Ten aanzien van de effectindicatoren geldt dat 'minder meer is': gewaakt dient voor een te groot aantal indicatoren. Bij de prioriteiten is, afhankelijk van het thema, een totaal van vier a vijf indicatoren genoeg. Vaak zullen dit indicatoren uit monitors/bewonersenquête's of de politieregistratie betreffen, maar mogelijk dat er ook andere cijfermatige bronnen zijn. Indien in flankerend gemeentelijk beleid of in de begroting relevante indicatoren gehanteerd worden, kan daar natuurlijk op worden aangesloten. Ten aanzien van de streefwaarden op de indicatoren geldt dat die in samenspraak met de partners dienen te worden bepaald en dat wederom aangesloten kan worden op reeds gehanteerde streefwaarden. En: natuurlijk is een beredeneerde, bewuste keuze van streefwaarden van belang – maar aan de andere kant dient

hier niet te veel tijd mee verloren te gaan. Het gaat er uiteindelijk om dat de partners elkaar 'vinden' in het gezamenlijk formuleren van een *meetbare* doelstelling op een *maatschappelijke* effectindicator. Daarin is de belangrijkste winst gelegen.

Cluster 4: Uitwerking overige strategische thema's

De beleidsvragen in dit cluster betreffen aspecten van de uitwerking van de 'overige strategische thema's', dat wil zeggen: de thema's die *naast* de prioriteiten de hoofdthema's in het veiligheidsbeleid vormen. Deze thema's worden in hoofdstuk 5 van het veiligheidsplan uitgewerkt. De beleidsvragen zijn dezelfde als in het vorige cluster - maar de beantwoording geschiedt deels anders.

De *identiteit* van de 'overige strategische thema's' is, net als die van de prioriteiten, reeds bepaald in het derde hoofdstuk van het veiligheidsplan. Het betreft er in totaal meestal 10 a 12, verdeeld over de vijf veiligheidsvelden. Het zijn echt de 'restthema's', die in het hele spectrum van integrale veiligheid overschieten nadat de prioritaire thema's eruit zijn gelicht. De naamgeving is meestal conform die van de 'gewone veiligheidsthema's' in deze methode, zoals beschreven in paragraaf 4 hierna – het zijn veelal geen geclusterde thema's.

Niet alle thema's uit de vijf veiligheidsvelden dienen overigens per se terug te keren in hetzij de prioriteiten, hetzij de reeks overige strategische thema's. Dit is een lokale keuze. In het algemeen zijn alle in hoofdstuk 4 genoemde thema's wel relevant, maar er kunnen goede redenen zijn om bepaalde thema's niet op te nemen in de beleidsuitwerking. Hoofdstuk 2 van uw veiligheidsplan – de veiligheidsanalyse – is in dit opzicht bij voorkeur wel compleet.

We gaan per beleidsvraag na welk type beantwoording wordt beoogd.

1: Wat is de betekenis van het thema? Hier wordt wederom een korte beschrijving van de aard van het veiligheidsprobleem dat centraal staat en de rol van de gemeente dienaangaande beoogd. Van belang is dat alle betrokkenen hetzelfde correcte beeld hebben van het item aan de orde.

2: Wat zijn de hoofdlijnen van de aanpak van het thema in de planperiode? Hier vindt de vertaling van het thema naar de gemeente plaats: benodigd is een beknopte omschrijving van de visie op de aanpak plus een schets van de hoofdlijnen daarvan. Die zullen bij deze 'overige thema's' vaak mede een verwijzing naar lopend of vastgesteld beleid behelzen. In principe gaat het hier vooral om 'going concern' – er *is* een aanpak en die wordt voortgezet, met op onderdelen wellicht nieuwe accenten. De uitwerking van visie en hoofdlijnen kan beknopter dan bij de prioriteiten en hoeft niet expliciet aan te sluiten op de algemene visie zoals verwoord in het strategisch kader.

3: Wie zijn de partners in de aanpak? Bij deze vraag is er geen verschil in beantwoording met die bij de prioriteiten – het gaat erom de belangrijkste beleids- en uitvoeringspartners, zowel intern als extern, te benoemen. Wel kan hier een kleiner aantal resulteren, aangezien de overige strategische thema's veelal minder samengesteld/geclusterd van karakter zijn dan de prioriteiten van het beleid.

4. In welke programma's van de programmabegroting wordt de aanpak begroot? Ook hier is er geen verschil in de wijze van beantwoording maar mogelijk wel in de uitkomsten, en om dezelfde reden: doordat de 'overige thema's' vaak minder samengesteld van karakter zijn, klinken deze thema's ook in minder programma's van de programmabegroting door.

5. Welke kosten zijn gemoeid met de aanpak? Anders dan bij de prioriteiten is het zeker denkbaar dat deze kosten voor bepaalde thema's vrij gemakkelijk te expliciteren zijn. Voor veel van de 'overige thema's' geldt immers dat het 'going concern' betreft, ofwel voortzetting/tenuitvoerlegging van een bekende aanpak. Ook over de financiële kant daarvan zal veelal informatie beschikbaar zijn. Blijft de vraag of het 'beleidstechnisch' wenselijk is deze financiële kant in het veiligheidsplan te belichten: de kans bestaat dat de bestuurlijke discussie daardoor niet of te beperkt over de inhoud gaat.

6. Wat is de doelstelling van de aanpak? Net als bij de prioriteiten gaat het er hier om zowel een algemene, kwalitatieve doelstelling te formuleren, die mede aspecten van de aanpak kan (en vaak zal) bevatten, als een kwantitatieve meetbare doelstelling via streefwaarden op effectindicatoren.

Cluster 5: Overzicht dwarsverbanden en integraliteit

Dit cluster bevat enkele beleidsvragen met betrekking tot de dwarsverbanden tussen en de integraliteit van de aanpak van de diverse veiligheidsthema's. Met de uitkomsten ervan het zesde hoofdstuk van het veiligheidsplan worden opgesteld, 'Overzicht dwarsverbanden'. Dit betreft een kort, ondersteunend hoofdstukje dat vooral als check van de eerdere hoofdstukken dient.

In hoofdstuk 4 en 5 van het veiligheidsplan zijn respectievelijk de aanpak van de prioriteiten en de aanpak van de overige strategische thema's uitgewerkt. Om nu extra te bevorderen dat deze uitwerking van de diverse veiligheidsthema's goed op elkaar afgestemd is en dat de mogelijkheden voor synergie optimaal benut worden, kan een *schematisch* overzicht worden toegevoegd van de dwarsverbanden tussen de thema's. Op die manier is het ook vormgegeven in het format voor het veiligheidsplan.

'Dwarsverband' betekent daarbij dat er tenminste een inhoudelijk en eventueel ook een uitvoeringstechnisch verband is tussen de aanpak van twee afzonderlijke veiligheidsthema's. Ofwel: de aanpak van veiligheidsthema A heeft gevolgen voor de omvang van veiligheidsthema B (het 'inhoudelijke verband') en kent daarnaast eventueel ook een *praktische* wisselwerking met de aanpak van B (het 'uitvoeringstechnische verband'). NB: het is hierbij in principe zo dat de aanpak van A en de aanpak van B gescheiden trajecten betreffen en blijven – anders waren ze immers geclusterd naar aanleiding van de veiligheidsanalyse. Maar: het kan ook zo zijn dat het opstellen van hoofdstukje 6 ertoe leidt dat de aanpak van A en de aanpak van B in een nauwere samenhang tot elkaar moeten komen te staan.

Essentie van de beantwoording van de beleidsvragen binnen dit cluster is het stapsgewijs opstellen van het beoogde schema van dwarsverbanden. Er zijn drie beleidsvragen:

1: Welke veiligheidsthema's hebben een inhoudelijk verband met elkaar? Hierbij gaat het erom te bepalen welke aanpak op welke veiligheidsthema's ook doorwerkt op het 'veiligheidsniveau' van andere veiligheidsthema's – ofwel: welke aanpak heeft naast de beoogde effecten op het 'eigen' thema ook nog een gunstig effect op andere veiligheidsthema's? Waarbij de selectie zich hier beperkt tot die groepjes of 'koppels' thema's waarbij *geen* uitvoeringstechnische wisselwerking is. De 'kruisverbanden' die aangetroffen worden, kunnen gemarkeerd worden in het schema in het format van het veiligheidsplan.

2: Welke veiligheidsthema's hebben een inhoudelijk én uitvoeringstechnisch verband met elkaar? Hier gaat het er juist om de groepjes of 'koppels' thema's te benoemen die niet alleen een

inhoudelijke wisselwerking hebben maar ook een praktische, uitvoeringstechnische (aanpak A werkt op A en B en staat ook in wisselwerking met aanpak B). Ook deze 'intensere' kruisverbanden kunnen gemarkeerd worden in het schema in het format.

3: Ten aanzien van welke veiligheidsthema's dient de aanpak heroverwogen te worden, gegeven de intensiteit van het inhoudelijke en uitvoeringstechnische verband? Hier gaat het dan om kruisverbanden met een inhoudelijke en uitvoeringstechnische wisselwerking die zodanig sterk zijn dat aparte uitwerking van de twee of meer aanpakken in verschillende paragrafen 'bij nader beschouwing' niet opportuun is. De selectie van dwarsverbanden die uit deze beleidsvraag resulteert, leidt tot 'werk aan de winkel': de uitwerking van de aanpak in hoofdstuk 4 en 5 van het veiligheidsplan zal op betreffende onderdelen bijgesteld moeten worden. Deze dwarsverbanden zullen zodoende weer worden 'opgeheven'.

Cluster 6: Organisatie en coördinatie van het beleid

Dit cluster bevat de beleidsvragen met betrekking tot de organisatorische borging van het beleid, specifiek de ambtelijke en bestuurlijk coördinatie en de planning en control-cyclus. Met de uitkomsten kan het zevende hoofdstuk van het veiligheidsplan worden opgesteld, 'Organisatie en coördinatie'. Dit hoofdstukje volgt *na* de inhoudelijke uitwerking van het beleid in de eerdere hoofdstukken en richt zich nadrukkelijk op de algemene randvoorwaarden voor de tenuitvoerlegging van het beleid. Geen onderdeel van dit hoofdstuk is de begroting – die volgt in een apart hoofdstukje (zie cluster 7).

De term 'algemene randvoorwaarden' onderstreept dat het hier om de organisatie en coördinatie van het *integrale* veiligheidsbeleid gaat, ofwel om de verankering van de algemene coördinatiefunctie, de borging van de interdisciplinaire ambtelijke en bestuurlijke coördinatie en de te hanteren plansystematiek rond het gehele veiligheidsplan. En niet om de coördinatie en regievoering van de aanpak van specifieke veiligheidsthema's – die worden nader uitgewerkt in de operationalisering van de aanpak van die thema's zelf.

Dit cluster beleidsvragen is vooral bedoeld voor stap 4 van het stappenplan, in welke stap het veiligheidsplan wordt opgesteld. Maar net als bij de inhoudelijke onderdelen van het beleid leveren de eerdere stappen al materiaal op voor de beantwoording. Het betreft vooral stap 2, veiligheidsanalyse, waarin wordt stilgestaan bij de coördinatie en regievoering over het veiligheidsbeleid.

Wat betreft de systematiek in het veiligheidsplan zelf kent hoofdstuk 7 een belangrijke relatie met hoofdstuk 2 – het veiligheidsanalysehoofdstuk – en hoofdstuk 3 – het strategisch kader. Het veiligheidsanalysehoofdstuk bevat de belangrijkste bevindingen ten aanzien van coördinatie en regievoering. En het strategisch kader zal veelal ook uitgangspunten met betrekking tot de coördinatie en regievoering bevatten.

Dit cluster bevat vier beleidsvragen:

1: Hoe is de coördinatiefunctie geborgd in de gemeentelijke organisatie? Deze functie is veelal belegd bij de 'coördinator integrale veiligheid'. In dit onderdeel van het veiligheidsplan c.q. via de beantwoording van deze beleidsvraag kan de taakstelling van deze functionaris nader omschreven worden. Aspecten die in elk geval verhelderd kunnen worden, zijn de taakonderdelen vanwege de beleidscoördinatie, de daarmee gemoeide capaciteit, de positionering in de gemeentelijke organisatie en de relatie met andere taakaspecten van betreffende functionaris. Wat betreft de positionering kan

ingegaan worden op de lijn met de bestuurlijke portefeuillehouder. Wat betreft de gemoeide capaciteit: zoals hiervoor al vermeld betreft de coördinatie van het integrale veiligheidsbeleid geen dagtaak, noch in de fase van beleidsontwikkeling, noch in de uitvoeringsfase. Ruwweg kan worden uitgegaan van een 'standaard' beslag van, afhankelijk van de omvang van de gemeente, 0,1 a 0,2 fte, in de fase van beleidsontwikkeling te verdubbelen.

2: Hoe geschiedt de ambtelijke, interdisciplinaire coördinatie over het veiligheidsbeleid? Deze vraag informeert naar de wijze waarop de afstemming en gezamenlijke coördinatie met de diverse betrokken beleidsdisciplines in de uitvoeringsfase plaatsvinden. Specifiek gaat het om het daartoe in te stellen overleg, de deelnemers daaraan, de schriftelijke input en output en de frequentie van het overleg. Ook kan de benodigde capaciteit per deelnemer aan het overleg geëxpliciteerd worden – via de vaststelling van het veiligheidsplan wordt dan ook in deze belangrijke randvoorwaarde voorzien.

In het algemeen is het aan te bevelen in elk geval de functionarissen te betrekken die ook hebben geparticipeerd in de werkgroep. Wat betreft de frequentie geldt als richtlijn drie maal per jaar. Ten aanzien van de input en output is een aan te bevelen manier van werken: (1) een korte consultatieronde per mail in de weken voorafgaand aan het overleg, waarin de betrokkenen beknopt aangeven hoe de aanpak van 'hun' veiligheidsthema's verloopt; (2) terugkoppeling en reflectie ter vergadering; (3) verslaglegging over uitkomsten mede als input voor de bestuurlijke coördinatie (zie hieronder). Meer in het algemeen ten aanzien van dit coördinatieoverleg: het betreft een strategisch, 'overstijgend' overleg dat zich richt op de voortgang van het omvattende beleid en eventuele nieuwe ontwikkelingen daaromheen. Als zodanig wordt er een helicopterview gehanteerd. Maar tegelijk zijn specifieke verwickelingen, eventueel knelpunten in een aanpak, wel degelijk ook relevant en kunnen zeker ter tafel worden gebracht om vanuit het bredere perspectief te worden 'getaxeerd' en eventueel van een oplossing te worden voorzien.

3: Hoe geschiedt de bestuurlijke coördinatie over het veiligheidsbeleid? Hierbij gaat het enerzijds om de identiteit en werkwijze van de portefeuillehouder en anderzijds om de interdisciplinaire bestuurlijke coördinatie door betrokken Collegeleden. Wat betreft de portefeuillehouder: dit betreft vaak de burgemeester maar soms een wethouder. In het geval de bestuurlijke verantwoordelijkheid bij een wethouder ligt, dient in het veiligheidsplan vrij precies aangegeven te worden hoever die verantwoordelijkheid reikt *in relatie tot* de portefeuille van de burgemeester. Zodoende kunnen onduidelijkheden in de dagelijkse praktijk in belangrijke mate voorkomen worden. Een lijn waarvoor gekozen zou kunnen worden, is de wethouder in elk geval verantwoordelijk te maken voor de beleidsontwikkeling en- actualisatie, de operationele planvorming in relatie tot het veiligheidsplan en de kwaliteit van de coördinatie en regievoering over het beleid en in de uitvoeringsfase; de burgemeester blijft dan 'gewoon' verantwoordelijk voor zijn eigen veiligheidsdossiers.

Ten aanzien van de *interdisciplinaire* bestuurlijke coördinatie door de betrokken Collegeleden dient in elk geval te worden verhelderd binnen welk type overleg en met welke frequentie deze coördinatie plaatsvindt. Een mogelijkheid is gebruik te maken van de gewone Collegevergaderingen en bijvoorbeeld driemaandelijks de voortgang van het integraal veiligheidsbeleid daarvoor te agenderen. De output van het ambtelijk coördinatieoverleg kan dan als input dienen. En wenselijk is het dat de ambtelijk coördinator zelf ook deelneemt aan het bestuurlijke coördinatieoverleg. Wat betreft de te betrekken bestuurders: dit zijn de bestuurlijk trekkers zoals die in het uitvoeringsplan bij de diverse veiligheidsthema's gespecificeerd worden. Naast dit 'interne' bestuurlijke coördinatieoverleg kan een 'extern' bestuurlijk coördinatieoverleg ingesteld worden, met bij voorbeeld de politiechef en directeuren van andere uitvoeringsorganisaties. Een dergelijk overleg heeft bijvoorbeeld een maal per jaar plaats.

4: Welke planning en control-cyclus wordt gevolgd? Naast effectieve coördinatie is een heldere plansystematiek cruciaal voor de effectiviteit en 'consequentheid' van de beleidsvoering. Elementen

van de planning en control-cyclus die in elk geval beschreven dienen te worden, zijn de doorvertaling van het veiligheidsplan in het (integrale) uitvoeringsplan, de evaluatie van dit uitvoeringsplan en het proces van opstellen en bestuurlijk vaststellen van het nieuwe, volgende uitvoeringsplan. De veronderstelling hierbij is dat het uitvoeringsplan in elk geval een kortere looptijd kent dan het veiligheidsplan. Veelal bedraagt de looptijd van het uitvoeringsplan een jaar, maar er zou ook gekozen kunnen worden voor twee jaar. Daarnaast kan worden ingegaan op de doorvertaling in de programmabegroting, in werk- en afdelingsplannen van interne en externe partners en in specifieke plannen van aanpak rond bepaalde veiligheidsthema's.

Bijzondere aspecten van de te beschrijven cyclus die aandacht behoeven, zijn de timing, de taakverdeling en te hanteren brondocumenten en formats. Ten aanzien van de *timing*: hierbij gaat het om de timing van zowel het veiligheidsplan zelf als die van de uitvoeringsplannen, en wel vooral in het licht van de doorvertaling in de programmabegroting én in werk- en afdelingsplannen van de partners. Wat betreft de *taakverdeling*: een trekkersrol bij het opstellen, evalueren en bestuurlijk doorgeleiden van uitvoeringsplannen heeft de coördinator veiligheid, in nauwe samenspraak met de partners binnen het ambtelijk coördinatieoverleg en natuurlijk de portefeuillehouder. Wat betreft de *brondocumenten* en *formats*: voor evaluaties kan gebruik worden gemaakt van de 'mini-evaluaties' die worden opgesteld als input voor het ambtelijke coördinatieoverleg. Deze kunnen aan het einde van de looptijd van het uitvoeringsplan worden 'opgeteld' tot een volwaardige evaluatie van het uitvoeringsplan.

Cluster 7: Begroting

Dit cluster bevat de beleidsvragen met betrekking tot de begroting van het veiligheidsbeleid. Deze kan *eventueel* worden toegevoegd aan het veiligheidsplan (in hoofdstuk 8 daarvan). Argumenten tegen zijn dat het risico bestaat dat het debat in College en Raad zich te veel op het financiële aspect toespitst en dat detaillering van het financieel beslag niet goed mogelijk is aangezien de uitwerking van het beleid in het veiligheidsplan nog een hoofdlijnenkarakter heeft – in het uitvoeringsplan vindt concretisering plaats en kan beter bepaald worden wat de kosten zijn. In het uitvoeringsplan is de financiële uitwerking ook een van de vaste componenten.

Tegenover deze redenen om geen begroting op te nemen staan overwegingen om het wel te doen, althans in elk geval in de vorm van een algemene budgetreservering. Ten eerste kan hiermee voor de looptijd van het veiligheidsplan de benodigde financiële ruimte gereserveerd worden – het uitvoeringsplan vormt in dat opzicht een zeker risico aangezien het een kortere looptijd kent. Een algemene overweging is dat vroegtijdig zicht op de kosten van gemeentelijk beleid opportuun is gegeven de financiële omstandigheden waarin overheden verkeren.

Hetgeen natuurlijk nog steeds niet wegneemt dat een financiële doorrekening van strategisch beleid niet eenvoudig is en misschien wel vooral niet van integraal *veiligheidsbeleid* – vanwege het sterke interdisciplinaire karakter daarvan. Het veiligheidsbeleid kent tal van dwarsverbanden met ander gemeentelijk beleid en werkt veelal door in meerdere, zoniet de meeste van de hoofdstukken van de programmabegroting. Onduidelijk kan zijn of die kosten eigenlijk wel thuishoren in de begroting van het veiligheidsbeleid – of dat de financiële dekking via het flankerende beleid behoort te lopen.

NB: achter deze laatste vraag schuilt het dilemma tussen enerzijds het belang van een integrale, inhoudelijke benadering van het veiligheidsbeleid (welke benadering tot meer synergie tussen beleidsdisciplines en uiteindelijk een hoger veiligheidsniveau leidt) en anderzijds het belang van financieel transparante en coherente beleidsvoering. Deze laatste overweging kan er toe leiden dat alleen die maatregelen in het beleid worden opgenomen die ook daadwerkelijk vanuit dat beleid

gefinancierd worden. Het mag duidelijk zijn dat deze lijn niet gevolgd wordt in Kernbeleid Veiligheid: het veiligheidsvraagstuk en de integrale aanpak daarvan staan voorop in deze methode. Ofwel: er staan ook maatregelen in het veiligheidsplan die vanuit ander gemeentelijk beleid gefinancierd worden. In de begroting van het veiligheidsplan kan naar dat andere beleid verwezen worden.

Concreet zal voor het opstellen van de begroting van het veiligheidsbeleid per thema moeten worden nagegaan welke kosten daar globaal mee gemoeid zijn en welk deel van die kosten onder het veiligheidsbeleid dient te vallen. Daarnaast kunnen de kosten van beleidsmonitoring, enquêtes en dergelijke worden opgevoerd. Deze kosten zijn niet gekoppeld aan de aanpak van specifieke veiligheidsthema's maar hebben betrekking op de 'algemene' sturing en coördinatie van het veiligheidsbeleid. En ten slotte kan een flexibele ruimte worden ingebouwd, dat wil zeggen: een vast bedrag per jaar dat niet aan een specifiek thema is gekoppeld maar dat kan worden aangewend voor projecten en maatregelen die in de loop van het jaar opportuun blijken.

De beleidsvragen zijn:

1: Wat zijn de kosten van de aanpak van de prioriteiten en overige strategische thema's? Waar kostenposten bekend zijn doordat het voortzetting van beleid betreft of door een andere reden, worden die natuurlijk meegenomen. Voor de onderdelen van de aanpak waarover geen financiële informatie beschikbaar is, kan die worden verkregen door gerichte bevraging van interne partners en consultaties buiten de gemeentelijke organisatie. In overleg kan ook een schatting ('educated guess') worden gemaakt. De financiële informatie op themaniveau is de basis voor de 'optelsom' achterin het veiligheidsplan maar kan daarnaast ook bij de uitwerking van de thema's zelf worden genoteerd.

2: Welk deel van de kosten per thema valt binnen de begroting van het veiligheidsbeleid? Hier gaat het erom te bepalen welke deel van de kosten per thema vanuit het veiligheidsbeleid gedekt dient te worden en welk deel vanuit ander beleid. Dit zal per thema verschillen. Aanknopingspunten voor de beantwoording van deze vraag zijn waarschijnlijk reeds verkregen via de beantwoording van de vorige beleidsvraag, waarbij het flankerende beleid immers een mogelijke bron vormde voor de financiële informatie. Daaruit kan wellicht ook worden afgeleid of de betreffende onderdelen van de aanpak uit datzelfde flankerende beleid gefinancierd blijven worden. Waar hierover niet reeds een koers bepaald is, zal in overleg met betrokken partners een keuze moeten worden gemaakt.

3. Wat zijn de totale kosten van de aanpak van de prioriteiten en overige strategische thema's? Dit betreft de optelsom van de kosten van alle afzonderlijke thema's, waarbij per thema alleen die kosten worden meegerekend die gedekt dienen te worden vanuit het veiligheidsbeleid. Het antwoord op deze vraag betreft dus het totaalbedrag dat geclaimd wordt voor de aanpak van de veiligheid *vanuit het veiligheidsbeleid*.

4. Wat zijn de kosten van benodigde voorzieningen voor de 'algemene' sturing en coördinatie van het integrale veiligheidsbeleid? Het gaat daarbij om voorzieningen zoals instrumenten voor de monitoring van beleidsuitvoering en –effecten en eventueel in te huren capaciteit voor beleidscoördinatie of het opstellen van uitvoeringsplannen. De kosten van deze voorzieningen dienen te worden opgeteld bij de kosten van de aanpak.

5. Welke flexibele financiële ruimte is nodig? Gevraagd wordt hier naar de omvang van het benodigde 'vrij' besteedbare budget voor veiligheid – dit betreft budget dat niet bij voorbaat gekoppeld is aan bepaalde veiligheidsthema's. Ook dit budget dient te worden opgeteld bij het eerder bepaalde totaalbedrag voor de aanpak, waarna het totaalbedrag van de gehele begroting voor het veiligheidsbeleid bekend is.

4. De gemeentelijke veiligheidsthema's

In dit onderdeel worden de gemeentelijke veiligheidsthema's behandeld. Deze liggen binnen vijf *veiligheidsvelden*. Binnen elk veiligheidsveld zijn meerdere veiligheidsthema's te onderscheiden. De vijf veiligheidsvelden vormen met elkaar het gemeentelijke integrale veiligheidsterrein. De vijf veiligheidsvelden zijn: (1) veilige woon- en leefomgeving, (2) bedrijvigheid en veiligheid, (3) jeugd en veiligheid, (4) fysieke veiligheid, en (5) integriteit en veiligheid. Het veiligheidsplan en uitvoeringsplan waar de toepassing van deze methode toe leidt, strekken zich uit tot de vijf veiligheidsvelden ofwel tot het integrale veiligheidsterrein. In onderstaand schema is aangegeven welke veiligheidsthema's binnen de veiligheidsvelden te onderscheiden zijn.

Veiligheidsveld	Veiligheidsthema's
1: Veilige woon- en leefomgeving	1.1: Sociale kwaliteit
	1.2: Fysieke kwaliteit
	1.3: Objectieve veiligheid/veelvoorkomende en 'high impact'- criminaliteit
	1.4: Subjectieve veiligheid
2: Bedrijvigheid en veiligheid	2.1: Veilig winkelgebied
	2.2: Veilige bedrijventerreinen
	2.3: Veilig uitgaan
	2.4: Veilige evenementen
	2.5: Veilig toerisme
3: Jeugd en veiligheid	3.1: Jeugdoverlast
	3.2: Jeugdcriminaliteit/individuele probleemjongeren
	3.3: Jeugd, alcohol en drugs
	3.4: Veilig in en om de school
4: Fysieke veiligheid	4.1: Verkeersveiligheid
	4.2: Brandveiligheid
	4.3: Externe veiligheid
	4.4: Rampenbestrijding en crisisbeheersing
5: Integriteit en veiligheid	5.1: Polarisation en radicalisering
	5.2: Georganiseerde criminaliteit
	5.3: Veilige Publieke Taak
	5.4: Informatieveiligheid
	5.5: Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

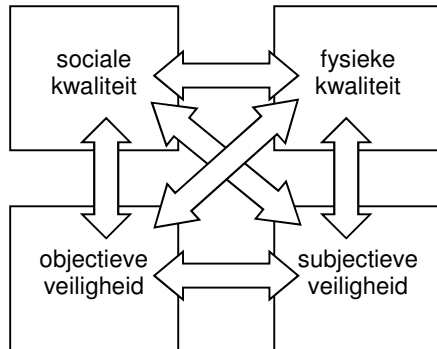
Hierna gaan we eerst kort in op de belangrijkste kenmerken van de vijf veiligheidsvelden en vervolgens meer gedetailleerd op de afzonderlijke veiligheidsthema's.

4.1 Veiligheidsvelden

Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving

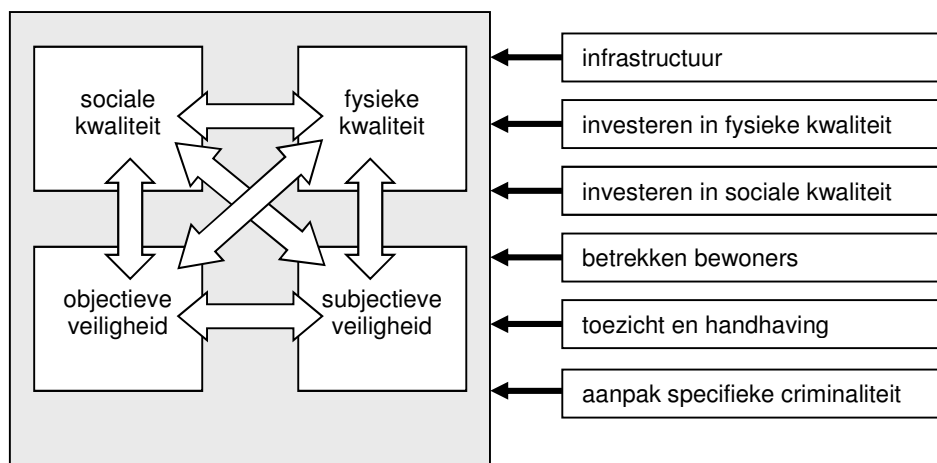
Dit veiligheidsveld heeft betrekking op de alledaagse woon- en leefomgeving van bewoners ofwel de veiligheid en leefbaarheid in de wijk, buurt, straat, tussen burens. Waarbij het exclusief om de *sociale* veiligheid gaat: criminaliteit, overlast en verloedering. Voor zover er fysieke aspecten aan de orde zijn, hebben die een oorzakelijke relatie met de sociale veiligheid – denk aan verlichting, zichtlijnen, beschoeiing van groenstroken, e.d. In de analyse van dit veiligheidsveld speelt zowel de objectieve als subjectieve veiligheid een rol. Meer precies onderscheiden we vier kernindicatoren ofwel veiligheidsthema's: *sociale kwaliteit* (woonoverlast, overlast verslaafden en zwervers e.d.), *fysieke kwaliteit* (vernieling, graffiti, zwerfvuil, e.d.), *objectieve veiligheid* ofwel veelvoorkomende criminaliteit (onder meer woninginbraak, fietsendiefstal en geweldsdelicten) en *subjectieve veiligheid* ofwel het

veiligheidsgevoel. Essentieel aan dit veiligheidsveld is dat het zowel de veiligheid als de leefbaarheid van de buurt betreft, waarbij leefbaarheid vooral betrekking heeft op de sociale en fysieke kwaliteit en veiligheid op de twee andere kernindicatoren. Er is gekozen voor deze combinatie omdat de veiligheid en de leefbaarheid vrijwel onontwarbaar met elkaar verweven zijn – elk van de vier kernindicatoren werkt rechtstreeks door in elk van de drie andere kernindicatoren.

Figuur 2: Wisselwerking kernindicatoren binnen het veiligheidsveld Veilige woon- en leefomgeving

Dit veiligheidsveld is veruit het meest omvattende en meest ‘gebruikelijke’ veiligheidsveld in het veiligheidsbeleid. De analyse en uitwerking ervan in het beleid dienen dan ook zeker secuur te geschieden en voldoende ‘lengte’ gegeven te worden. Dit veiligheidsveld wijkt daarnaast af van de andere veiligheidsvelden doordat de aanpak van de vier veiligheidsthema’s erbinnen langs *dezelfde* (zes) lijnen verloopt. Meer precies: we onderscheiden op voorhand een zestal kernaspecten van de aanpak van dit gehele veiligheidsveld – en via die zes aspecten of onderdelen van de aanpak wordt geïnvesteerd in *elk* van de vier veiligheidsthema’s (zie figuur 3).

Figuur 3: Kernindicatoren en ‘vaste’ aspecten van de aanpak binnen het veiligheidsveld Veilige woon- en leefomgeving

Deze ordening vooraf is opportuun vanwege de omvang en complexiteit van dit veiligheidsveld en specifiek vanwege de genoemde sterke onderlinge wisselwerking tussen de vier veiligheidsthema’s: investeer je in één ervan, dan investeer je gelijk ook in de drie andere thema’s. De zes ‘vaste aspecten’ van de aanpak zijn: respectievelijk ‘Infrastructuur’, ‘Investeren in fysieke kwaliteit’, ‘Investeren in sociale kwaliteit’, ‘Betrekken bewoners bij veiligheid en leefbaarheid’, ‘Toezicht en handhaving’ en ‘Aanpak van specifieke criminaliteitsfenomenen’. Het format van de veiligheidsanalyse-rapportage (zie www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/kernbeleid-veiligheid) is ingericht op deze ‘voorprogrammering’. Ter vergelijking: de andere veiligheidsvelden kennen elk

eveneens enkele veiligheidsthema's – maar de ordening van de aanpak van die veiligheidsvelden *volgt* die van de veiligheidsvelden. Ofwel: per veiligheidsthema zijn er eigen en specifieke elementen in de aanpak te benoemen.

Enkele opvallende ontwikkelingen wat betreft de beleidsvoering en aanpak binnen dit veiligheidsveld in de afgelopen jaren zijn de doorontwikkeling en transitie van de veiligheidshuizen, de flankerende transitie in het sociaal domein, de sterkere positionering van bewoners in de aanpak, de versteviging van het bestuurlijk instrumentarium en het groeiende belang van gemeentelijke handhaving in de openbare ruimte via BOA-inzet. Zie voor een nadere omschrijving van deze instrumenten en ontwikkelingen de uitwerking van de veiligheidsthema's in paragraaf 4.2.

Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid

Binnen dit veiligheidsveld vallen aantastingen van de veiligheid rond recreatieve en economische voorzieningen zoals winkelcentra, bedrijventerreinen en uitgaansmogelijkheden. Veiligheidsthema's binnen dit veld zijn Veilig winkelgebied, Veilige bedrijventerreinen, Veilig uitgaan, Veilige evenementen en Veilig toerisme. Het gaat hierbij nadrukkelijk om de *sociale* veiligheid rond genoemde vormen van bedrijvigheid: delicten als winkeldiefstal, bedrijfsinbraak en uitgaansgeweld. En dus *niet* bijvoorbeeld om de fysieke (externe) veiligheid rond inrichtingen met gevaarlijke stoffen op bedrijventerreinen. Enkele opvallende ontwikkelingen in de aanpak binnen dit veiligheidsveld in de afgelopen jaren zijn de doorontwikkeling van de risicobeheersing rond grootschalige evenementen, de aanpak van uitgaansgeweld en de groeiende inzet van cameratoezicht (zie verder paragraaf 4.2).

Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid¹

Binnen dit veiligheidsveld vallen de gebruikelijke veiligheidsthema's in relatie tot jeugd: 'overlastgevende jeugd', 'criminele jeugd/individuele probleemjongeren', 'jeugd, alcohol en drugs' en 'veilig in en om de school'. Opvallende ontwikkelingen in de aanpak binnen dit veld zijn de transitie van de veiligheidshuizen, de doorontwikkeling van de aanpak van problematische jeugdgroepen en de toenemende inzet van onder meer straatcoaches en jeugd-BOA's (zie verder paragraaf 4.2).

Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid

Binnen dit veiligheidsveld vallen de 'echte' fysieke veiligheidsthema's: verkeersveiligheid, brandveiligheid, externe veiligheid en rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het gaat hier vaak om de 'echte' fysieke veiligheidsthema's omdat het hier exclusief draait om de *fysieke* veiligheidsrisico's en niet om sociale veiligheid. Bij het eerste veiligheidsveld zagen we dat daar ook fysieke aspecten in zitten maar dat die slechts relevant zijn vanwege het oorzakelijke verband met sociale veiligheid. Belangrijke ontwikkelingen in de aanpak binnen dit veiligheidsveld in de afgelopen tijd zijn onder meer de regionalisering van de brandweer (geen lokale korpsen meer), de implementatie van de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) en de implementatie van de kolom Bevolkingszorg van de crisisbeheersingsorganisatie (zie verder paragraaf 4.2).

Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid

Dit veiligheidsveld omvat verschijnselen die een inbreuk vormen op onze maatschappelijke integriteit c.q. op belangrijke regels en andere afspraken in het kader van de veiligheid en stabiliteit van onze samenleving. Deze verschijnselen hebben potentieel dan ook een omvangrijk veiligheidseffect – ze kunnen in meest extreme vorm fundamenteel ontwrichtend werken. Thema's binnen dit veiligheidsveld zijn radicalisering en polarisatie, georganiseerde criminaliteit, Veilige Publieke Taak, informatieveiligheid en ambtelijke en bestuurlijke integriteit. Belangrijke nieuwe accenten in de aanpak op dit veiligheidsveld zijn de verruiming van de Wet BIBOB, het nieuwe landelijke coffeeshopbeleid, de

¹ NB: het item jeugd is bewust afgezonderd van het eerste veiligheidsveld en in een apart veiligheidsveld opgenomen, hoewel het natuurlijk een sterke wisselwerking met het eerste veiligheidsveld kent. Bij integratie in het eerste veiligheidsveld zou de analyse namelijk te complex worden en daarnaast kent het item jeugd een specifiek netwerk van actoren en specifieke regimes waarbinnen deze actoren opereren.

aanpak rond veilige publieke taakuitoefening en het groeiend bewustzijn van het belang van informatieveiligheid (zie verder paragraaf 4.2).

4.2 Behandeling van de thema's

In deze paragraaf behandelen we de veiligheidsthema's binnen de vijf veiligheidsvelden. Bij elk veiligheidsthema gaan we in op:

- a. de betekenis ervan (hoe manifesteert het zich in de praktijk)
- b. de rol van de gemeente
- c. betrokken partijen
- d. relevante wet- en regelgeving
- e. soorten maatregelen waaraan gedacht kan worden
- f. landelijk beschikbare instrumenten die ingezet kunnen worden
- g. bronnen met cijfermatige gegevens (voor de veiligheidsanalyse)
- h. mogelijke effectindicatoren, op te nemen in het veiligheidsplan en uitvoeringsplan (en van streefwaarden te voorzien)
- i. dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's
- j. belangrijke ontwikkelingen
- k. websites

NB: de wijze van behandeling van de thema's uit veiligheidsveld 1, 'veilige woon- en leefomgeving', wijkt wat af van die van de thema's uit de velden 2 t/m 5. Zoals hiervoor, in paragraaf 4.1, al aangegeven, kent de *aanpak* van de vier veiligheidsthema's binnen dit eerste veld (sociale kwaliteit, fysieke kwaliteit, objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid) telkens dezelfde zes vaste hoofdaspecten (zie figuur 3). Om deze reden worden hierna eerst de vier veiligheidsthema's binnen dit veld, echter zonder de aspecten van de aanpak (b t/m f, j en k in de opsomming hierboven), behandeld. En daarna wordt ingegaan op elk van de zes genoemde hoofdaspecten van de aanpak ('Infrastructuur', 'Investeren in fysieke kwaliteit', 'Investeren in sociale kwaliteit', 'Betrekken bewoners bij veiligheid en leefbaarheid', 'Toezicht en handhaving' en 'Aanpak van specifieke criminaliteitsfenomen'), waarbij voor elk van deze aspecten b t/m f, j en k worden uitgewerkt.

De behandeling van de veiligheidsthema's binnen de velden 2 tot en met 5 volgt wel gewoon bovengenoemde reeks a tot en met k!

veiligheidsveld 1	<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
veiligheidsthema 1.1	Sociale kwaliteit
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	De sociale kwaliteit van een buurt, wijk, kern heeft betrekking op de 'intermenselijke relaties' in een buurt: tussen bewoners en eventueel andere aanwezige personen. Belangrijke aspecten van de sociale kwaliteit zijn betrokkenheid van bewoners bij de buurt, de kwaliteit van sociale netwerken, de mate van informele sociale controle, e.d. De sociale kwaliteit kan onder druk komen te staan door verschijnselen als woonoverlast, burengerucht, multiprobleemgezinnen/-huishoudens, overlast gerelateerd aan illegale bewoning, drank- en drugsoverlast, overlast van prostitutie en overlast van zwervers.
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Politieregistratie (aantallen meldingen/incidenten) ○ Meldingen openbare ruimte (van gemeente, corporaties) ○ Veiligheidsmonitor ○ Andere bewonersenquête's ○ Meldpunt zorg en overlast (van GGD, gemeenten)
mogelijke effectindicatoren	<p><u>Veiligheidsmonitor:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Schaalscore sociale cohesie ○ Rapportcijfer leefbaarheid van de buurt ○ Sociale overlast (totaal) ○ Drugsoverlast/-handel (% komt voor/veel overlast) ○ Overlast buurtbewoners (% komt voor/veel overlast) <p><u>Politieregistratie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Incidenten sociale overlast <i>geaggregeerd</i> (INP/BVH 2.1.1, 2.4.1, 2.7.1; VNG-BVH-model 1.1)
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's (selectie)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.2: Fysieke kwaliteit, th 1.3: Objectieve veiligheid, th 1.4: Subjectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.1: Overlastgevende jeugd, th 3.3: Jeugd, alcohol en drugs ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.1: Verkeersveiligheid ○ Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid: th 5.1: Polarisatie en radicalisering, th 5.2: Georganiseerde criminaliteit

veiligheidsveld 1	<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
veiligheidsthema 1.2	Fysieke kwaliteit
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	De fysieke kwaliteit van een buurt, wijk, kern heeft betrekking op fysieke kenmerken van de woonomgeving: in het bijzonder de inrichting, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. Het gaat bij dit thema om de vraag: hoe staat de openbare ruimte erbij? Hoe prettig is het wonen in de buurt gegeven die fysieke kwaliteit? Aspecten zijn dan onderhoud van groen, aanpak zwerfvuil, verlichting van achterpaden e.d.. Inbreuk op de fysieke kwaliteit maken onder meer vernielingen, graffiti, zwerfvuil en andere tekenen van verloedering.
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Politieregistratie (aantallen meldingen/incidenten) ○ Meldingen openbare ruimte (van gemeente, corporaties) ○ Veiligheidsmonitor ○ Andere bewonersenquête's
mogelijke effectindicatoren	<p><u>Veiligheidsmonitor:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Schaalscore fysieke voorzieningen in de buurt ○ Rapportcijfer leefbaarheid van de buurt ○ Fysieke verloedering (totaal) ○ Hondenpoep (% komt voor/veel overlast) ○ Rommel op straat (% komt voor/veel overlast) <p><u>Politieregistratie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Incidenten vernieling (INP/BVH categorie 2.2.1; VNG-BVH-model categorie 1.2.1)
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's (selectie)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.1: Sociale kwaliteit, th 1.3: Objectieve veiligheid, th 1.4: Subjectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.1: Veilig winkelgebied, th 2.3: Veilig uitgaan, th 2.4: Veilige evenementen, th 2.5: Veilig toerisme ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.1: Overlastgevende jeugd, th 3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren, th 3.3: Jeugd, alcohol en drugs, th 3.4: Veilig in en om de school

veiligheidsveld 1	<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
veiligheidsthema 1.3	Objectieve veiligheid/veel voorkomende criminaliteit
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Bij dit thema gaat om de diverse, veelvoorkomende vormen van criminaliteit in de buurt, wijk, gemeente. Soorten criminaliteit die in elk geval bepalend zijn en uitgewerkt dienen te worden in de analyse, zijn woninginbraak, overvallen, voertuigcriminaliteit en geweld (waaronder huiselijk geweld). Van belang is de (eventuele) relatie met minder zichtbare vormen van criminaliteit (georganiseerde criminaliteit).
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Politieregistratie (aantallen incidenten en aangiften) ○ Veiligheidsmonitor ○ Andere bewonersenquête's ○ Registratie Veiligheidshuis/casusoverleggen ○ Meldpunt Huiselijk Geweld
mogelijke effectindicatoren	<p><u>Veiligheidsmonitor:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ervaren dreiging in de buurt ○ Rapportcijfer veiligheid van de buurt ○ Slachtofferschap vermogensdelicten (totaal) ○ Slachtofferschap afzonderlijke vermogensdelicten ○ Slachtofferschap geweld ○ Slachtofferschap totaal <p><u>Politieregistratie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Totaal aantal aangiften ○ Totaal incidenten vermogensdelicten (VNG-BVH-model categorie 1.3.01 t/m 1.3.06) ○ Totaal incidenten geweldsdelicten (VNG-BVH-model categorie 1.3.07 t/m 1.3.10) ○ Totaal incidenten 'veelplegersdelicten' (selectie binnen BVH) <p><u>Registratie Veiligheidshuis/casusoverleggen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Aantallen casus volwassen veelplegers ○ Recidive veelplegers
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's (selectie)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.1: Sociale kwaliteit, th 1.2: Fysieke kwaliteit, th 1.4: Subjectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.1: Veilig winkelgebied, th 2.2: Veilige bedrijventerreinen, th 2.3: Veilig uitgaan, th 2.4: Veilige evenementen, th 2.5: Veilig toerisme ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren ○ Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid: th 5.2: Georganiseerde criminaliteit

veiligheidsveld 1	<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
veiligheidsthema 1.4	Subjectieve veiligheid/veiligheidsgevoel
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Hier gaat het om het 'veiligheidsgevoel' van bewoners (hoe vaak voelt men zich onveilig, in hoeverre mijdt men bepaalde plekken in de gemeente e.d.) en om het veiligheidsgevoel van bewoners op bepaalde plekken binnen de gemeente (station, winkelgebied, uitgaansgebied e.d.).
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsmonitor ○ Andere bewonersenquête's
mogelijke effectindicatoren	<u>Veiligheidsmonitor:</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ % 'voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt' ○ % 'voelt zich vaak onveilig in eigen buurt' ○ % 'voelt zich wel eens onveilig in het algemeen' ○ % 'voelt zich vaak onveilig in het algemeen' ○ Inschatting kans op slachtofferschap in komende 12 maanden
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's (selectie)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.1: Sociale kwaliteit, th 1.2: Fysieke kwaliteit, th 1.3: Objectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.1: Overlastgevende jeugd ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.1: Verkeersveiligheid ○ Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid: th 5.1: Polariserend en radicaliserend, th 5.2: Georganiseerde criminaliteit

veiligheidsveld 1	<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
aspect 1.1 aanpak	Infrastructuur
betekenis in de praktijk	Het beleidsmatige, planmatige en organisatorische kader voor de aanpak van wijkveiligheid, de communicatie met bewoners en andere partijen daarover en de intake van meldingen, klachten e.d. Het gaat hier bijvoorbeeld om integrale wijkveiligheidsplannen, buurt- en wijkplatforms en melddesks voor bewoners.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Verantwoordelijk voor de kwaliteit van de lokale gemeenschap ○ Entameren van integrale wijkaanpak, inclusief planvorming en afstemmingsgremia ○ Communiceren over wijkaanpak met bewoners ○ Loketfuncties (melddesks) inrichten in wijken en buurten of op gemeentelijk niveau
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wijk- en/of stadsdeelcoördinatoren van de gemeente ○ Professionals vanuit verschillende diensten en uitvoeringsorganisaties in de wijken ○ Relevante stedelijke beleidsafdelingen (waaronder OOV) ○ Bewoners
wet- en regelgeving	
soorten/ voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opstellen van integrale wijkveiligheidsplannen ○ Het instellen van integrale wijkteams met relevante professionals van diverse disciplines en onder leiding van de wijkcoördinator ○ Het instellen van platforms voor periodieke afstemming met wijk- en buurtbewoners
landelijk beschikbare instrumenten	
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Algemeen: versterkte aandacht voor de sociale kwaliteit van wijken en buurten, specifiek wijken en buurten waarvan bekend is dat de veiligheid en leefbaarheid er sterk onder druk staan ○ In relatie tot transitie/decentralisaties die plaatsvinden in het sociale domein
websites	

veiligheidsveld 1	<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
aspect 1.2 aanpak	Investeren in fysieke kwaliteit
betekenis in de praktijk	Inrichting, beheer en onderhoud van de openbare ruimte, specifiek (1) de aanpak van verloedering zoals zwerfvuil, graffiti en vernielingen en (2) de verbetering van fysieke elementen in de wijk zoals groen, speeltuinen, kwaliteit van verlichting e.d.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Verantwoordelijk voor de kwaliteit van de lokale gemeenschap ○ Aanpak op korte en lange termijn, in afstemming met bewoners, particuliere uitvoeringspartners
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdeling Stadsbeheer/Beheer & onderhoud van de gemeente ○ Overige relevante beleidsafdelingen ○ Woningcorporaties ○ Bewonersorganisaties ○ Ondernemersorganisaties
wet- en regelgeving	
soorten/ voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Situationele preventiemaatregelen ○ Consequente handhaving op 'kleine ergernissen' ○ Overige maatregelen vanuit 'veilig ontwerp' ○ Buurtschouw met bewoners ○ Schadeverhaal daders
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW), onderdeel Openbare ruimte ○ Veiligheidseffectrapportage (VER)
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Aandacht voor en kennis van 'veilig ontwerp' ○ Aflopen fondsen zoals stedelijke vernieuwing, GSB
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.politiekeurmerk.nl ○ www.veilig-ontwerp-beheer.nl

veiligheidsveld 1	<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
aspect 1.3 aanpak	Investeren in sociale kwaliteit
betekenis in de praktijk	Inzet op de kwaliteit van sociale netwerken in wijken en buurten en daarnaast meer specifiek de inzet op woonoverlast (problematische huishoudens), overlast van dak- en thuislozen, van alcohol en drugs en van prostitutie
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Regie- en trekkersrol ten aanzien van verschillende aspecten van de sociale kwaliteit van wijken en buurten ○ Regievoering op de zorgverlening m.b.t. 'sociale casuïstiek' (meervoudige probleemgezinnen/MPH-aanpak, 'complexe casuïstiek'); inbedding van deze zorgverlening in bredere (integrale) buurt- en wijkaanpak
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Welzijn, Zorg, OOV, Toezicht en handhaving, Wijkgericht werken van de gemeente ○ Welzijns- en zorginstellingen ○ Politie, OM ○ Veiligheidshuis ○ Woningcorporaties ○ Bewoners ○ Wijkteams ○ Jeugdzorg
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wet Damocles/Opiumwet 13b ○ Wet Victoria/Gemeentewet 174a ○ BOPZ ○ Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) ○ Wetsvoorstel 'Wet regulering prostitutie en aanpak misstanden seksbranche' ○ Wet MBVEO ('Voetbalwet')/Gemeentewet 172a/172b ○ Wet Jeugdzorg
soorten/ voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Inzet integrale wijkteams (gericht op 'zorg achter de voordeur') ○ Wijknetwerken volwassenen (volwassenenzorg) ○ Escalatiemodellen/-protocollen m.b.t. complexe casuïstiek ○ Veiligheidshuis ('complexiteitshuis') ○ Maatschappelijke opvang ○ Aanpak illegale bewoning ○ Aanpak drugsoverlast via bijvoorbeeld sluiting van drugspanen (Damocles) ○ Sluiting overlastgevend panden (Victoria) ○ Afspraken met woningcorporaties over aanpak/voorkoming woonoverlast
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Instrument Buurtbemiddeling ○ Publicatie Wijkinterventies van het CCV ○ Handreiking Aanpak Woonoverlast van het Ministerie VROM/I&M ○ Publicaties 'Meetinstrumentarium Feitelijke overlast' plus folder 'Aan de

	<p>slag met de aanpak van overlastbeleving' (Ministerie van Veiligheid en Justitie)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Landelijk Kader Veiligheidshuizen ○ Toolkit Veiligheidsbeleving CCV/Webdossier Veiligheidsbeleving CCV ○ Publicaties e.d. van het Platform Woonoverlast
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Transitie/decentralisaties die plaatsvinden in het sociale domein (Wmo. Awbz, Jeugdzorg) ○ Transitie Veiligheidshuizen ○ Uitbreiding bestuurlijke/burgemeestersbevoegdheden (o.m. Wet MBVEO ('Maatregelen Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast')) ○ Overlast gerelateerd aan toename van Oost-Europese arbeidsmigratie
websites	

veiligheidsveld 1	<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
aspect 1.4 aanpak	Betrekken bewoners bij veiligheid en leefbaarheid
betekenis in de praktijk	Betrekken bewoners bij veiligheid en leefbaarheid via bijvoorbeeld wijk- en buurtpanels, buurtschouwen, gezamenlijke onderhoudsprojecten, buurtpreventie, Burgernet
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Enerzijds: voortouw nemen bij betrekken van bewoners bij veiligheid en leefbaarheid (bijvoorbeeld bij ontwikkeling (wijk)veiligheidsplannen) ○ Anderzijds: faciliterend zijn voor betrekken bewoners door veiligheidspartners (bijvoorbeeld de politie en corporaties); via de wijk- of stadsdeelcoördinatoren
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Welzijn, OOV, Wijkgericht werken van de gemeente ○ Welzijnsinstellingen (opbouwwerk) ○ Politie ○ Woningcorporaties ○ Bewoners
wet- en regelgeving	
soorten/ voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wijk-/buurtbudgetten, te beheren door bewonersplatforms ○ Gezamenlijke onderhoudsprojecten (bijvoorbeeld van binnenterreinen van wooncomplexen) ○ Surveillance door bewoners onder begeleiding van de politie (buurtpreventie) ○ Bredere buurtpreventieprojecten in samenwerking met bewoners ○ Veilige buurtteams ○ Signalering criminaliteit door burgers ondersteunen/bevorderen, bijvoorbeeld, Buurtinformatienetwerken (BIN)
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bestaande formats voor buurtpreventieprojecten ○ Burgernet ○ Buurtinformatienetwerken ○ Instrumenten/werkwijzen zoals 'Buurt bestuurt', 'Buurtsignaal' ○ Publicatie Wijkinterventies van het CCV
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Sterkere aandacht voor rol burgers 'in veiligheid en leefbaarheid' vanuit sociale transitie maar ook vanuit concept 'regiegemeente' (positioneren/betrekken van maatschappelijk partners); voorbeeld is 'social enterprises' ○ Burgers zijn zelf ook in toenemende mate, in kleinere gemeenschappen, bereid tot actieve rol in veiligheid en leefbaarheid; denk aan 'dorpssupermarkt' die draait op vrijwilligers
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.burgernet.nl

veiligheidsveld 1	<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
aspect 1.5 aanpak	Toezicht en handhaving openbare ruimte
betekenis in de praktijk	<p>Toezicht en handhaving in de openbare ruimte in woongebied en binnenstad, gericht op woonoverlast, jeugdoverlast en kleine overtredingen ('kleine ergernissen') zoals verkeerd parkeren en het verkeerd aanbieden van huisvuil (APV)</p>
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bewerkstelligen dat er op plekken waar nodig en met de intensiteit die nodig is, aanvullend toezicht in de openbare ruimte is, naast onder meer het politietoezicht en 'sociale controle' door bewoners ○ Afwegingen maken welke vorm van toezicht passend is (technisch, fysiek) ○ Bewerkstelligen dat de verschillende vormen van toezicht elkaar versterken en in een goede balans staan ○ Beleidskader formuleren (veelal het integrale handhavingsbeleid of –programma)
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen OOV, toezicht en handhaving, wijkgericht werken van de gemeente ○ Politie, Openbaar Ministerie ○ Woningcorporaties ○ Ondernemers ○ Bewonersorganisaties ○ Particuliere beveiligingsorganisaties ○ Buurgemeenten (bij samenwerking m.b.t. bijvoorbeeld inzet BOA's)
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ APV ○ Afvalstoffenverordening (Asv) ○ Wet bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte (= onderdeel van de Gemeentewet) ○ Wet Administratiefrechtelijke Handhaving Verkeersvoorschriften (WAHV/'Wet Mulder') ○ Besluit OM-afdoening ○ Strafrecht (257ba Sv) (Bestuurlijke strafbeschikking) ○ Artikel 151c Gemeentewet i.v.m. cameratoezicht ○ Boa circulaire
soorten/ voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Inzet gemeente-BOA's (domein 1/2); eventueel 'Jeugd-BOA's' ○ Inzet particuliere BOA's Handhavingsarrangement met politie ○ Bestuurlijke boete/Bestuurlijke strafbeschikking ○ Inzetten op flankerende maatregelen zoals buurtconciërges woningcorporaties
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Methode 'Slim samen toezien' ○ Handreiking Cameratoezicht (CCV) ○ Webdossier BOA's (CCV) ○ Publicatie 'Tafel van Elf' van het CCV ○ Stijlwijzer Handhaving

belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Stelselwijziging politie (grotere basiseenheden) ○ Implementatie Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's); BOA's binnen gemeentelijke organisatie nu geconcentreerd rond APV-toezicht ○ Focus woningcorporaties op kerntaken (minder op kwaliteit omgeving) ○ Regionale samenwerkingsvormen met betrekking tot inzet BOA's ○ Nieuwe technologische mogelijkheden cameratoezicht
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.hetccv.nl/dossiers/boas-in-de-openbare-ruimte/index

veiligheidsveld 1	<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
aspect 1.6 aanpak	Aanpak van specifieke criminaliteitsfenomenen
betekenis in de praktijk	De gerichte (stedelijke) inzet op afzonderlijke criminaliteitsproblemen/-items, eventueel in aanvulling op/wisselwerking met integrale wijkaanpak. Deze aanpak van bepaalde vormen van criminaliteit heeft vaak op het niveau van de gemeente plaats en betreft dan een min of meer 'vaste', op zichzelf staande aanpak, al dan niet projectmatig van aard. Voorbeelden zijn een stedelijke aanpak van woninginbraak (High Impact Crimes), huiselijk geweld.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Regievoering integrale aanpak van specifieke vormen van criminaliteit (zoals woninginbraak, auto-inbraak, overvallen, huiselijk geweld) ○ In dat kader <i>balans</i> en <i>samenhang</i> borgen ten aanzien van: <ul style="list-style-type: none"> – preventie/repressie – gebiedsgericht/themagericht/persoonsgericht – lokaal/bovenlokaal – publiek/privaat ○ Regievoering mede via Veiligheidshuis (sluitstuk voor integrale persoons- of dadergerichte aanpak)
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen OOV, Zorg, Welzijn, Wijkgericht werken van de gemeente ○ Politie, OM ○ Zorg- en welzijnsinstellingen ○ Veiligheidshuis
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wet Tijdelijk Huisverbod
soorten/voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Overstijgende aanpak veelplegers via 'Top X-aanpak', Veiligheidshuis, reguliere casusoverleggen ○ Interventieteams/integrale handhavingsacties in wijken en buurten ○ Woninginbraak: Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW), preventievoorlichting, voorlichting aan slachtoffers en burens, PR ten aanzien van '112' ('112, daar vang je boeven mee'), donkere dagen-campagne ○ Huiselijk geweld: huisverbod in combinatie met voorlichting/preventie ○ Drugscriminaliteit: inzet Wet Damocles/Opiumwet 13b
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW); nieuw handboek ○ Webdossier CCV integrale aanpak tegen woninginbraken: www.hetccv.nl/woninginbraken ○ Toolbox Veiligheidshuizen (CCV) ○ Preventiemeter CCV op www.politiekeurmerk.nl/preventiemeter ○ CCV Toolkit Veilig Wonen: toolkit voor lokale voorlichters ○ Publicaties e.d. van de landelijke Taskforce Overvallen ○ Toolbox persoonsgerichte aanpak High Impact Crimes ○ Stappenplan Integraal Geweldbeleid (Landelijk programma Aanpak geweld 2012 t/m 2015 van de politie) ○ Toolkit HIC

belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Werkwijze 'ZSM' van het OM ○ Transitie sociaal domein/inzet integrale wijkteams (zorg) ○ Transitie Veiligheidshuizen (landelijk kader): focus op complexe casuïstiek, reguliere casusoverleggen 'terug naar procesverantwoordelijke partijen' ○ Reorganisatie politie ○ Schaalvergroting aan 'OOV'-kant (Veiligheidsregio, Nationale politie, fusie veiligheidshuizen) versus schaalverkleining aan 'sociale' kant (generalistische, zelfsturende wijkteams volwassenen- en jongerenzorg) ○ Huiselijk geweld: implementatie meldplicht kindermishandeling ○ Beëindiging financiering vanuit Rijk van nazorg ex-gedetineerden (1-1-13)
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.politiekeurmerk.nl ○ www.veiligheidshuizen.nl

veiligheidsveld 2	<i>Bedrijvigheid en veiligheid</i>
veiligheidsthema 2.1	Veilig winkelgebied
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	In winkelgebied kunnen zich verschillende vormen van onveiligheid voordoen. Het gaat bijvoorbeeld om winkeldiefstal, zakkenrollerij en overvallen maar ook om jongerenoverlast, vernielingen, fietsen en bromfietsen in voetgangersgebied en de mate van brandveiligheid van de winkelpanden. Daarnaast kunnen zwerfvuil en andere tekenen van verloedering tot subjectieve onveiligheid leiden.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Aanpak van en/of regievoering rond criminaliteit en overlast in de openbare ruimte ○ Stimuleren en faciliteren dat ondernemers aan actieve rol daarbij hebben (ondernemersinitiatief, publiek-private samenwerking) via bijvoorbeeld het Keurmerk Veilig Ondernemen-winkelgebied/KVO-w
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Economie, Beheer & Onderhoud/Stadsbeheer, 'city management', OOV van de gemeente ○ Ondernemers(verenigingen) ○ Kamer van Koophandel ○ Politie en brandweer/veiligheidsregio ○ MKB ○ Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing (RPC) ○ Corporaties (bij complexen met combinatie van woon, werk, winkel-functies)
wet- en regelgeving	
soorten/voorbeelden van maatregelen	<p><u>Generiek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Faciliteren van PPS-instrumenten zoals KVO-w ○ Bevorderen actieve (financiële) deelname van ondernemers via bijv. de OZB op bedrijfspanden (vast percentage voor collectieve initiatieven cf. bijv. 'Leids model') <p><u>Specifiek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Toezicht in winkelgebied (fysiek toezicht, cameratoezicht) ○ Beveiligingsmaatregelen parkeergarages, geparkeerde auto's, fietsenstallingen, e.d. ○ Voorkoming/aanpak leegstand winkelpanden ○ Beperken straatparkeren, verkeersluw maken winkelgebied ○ Verlichting, 'veilig ontwerp' en andere fysieke maatregelen (ook: toegankelijkheid voor senioren van winkelgebied) ○ Situationele preventie van vernieling ('hufferproof' straatmeubilair) ○ Preventie van overvallen via maatregelen binnen bedrijfspanden ○ Flankerend c.q. als 'onderdeel van': investeren in economische kwaliteit en uitstraling van winkelgebied ○ Cameratoezicht (Live-view)
landelijk	<ul style="list-style-type: none"> ○ Keurmerk Veilig Ondernemen-winkelgebied (KVO-w)

beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Live-View
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Politieregistratie (aantallen meldingen/incidenten) ○ Meldpunt 'veiligheid/leefbaarheid' (van gemeente) ○ Veiligheidsmonitor ○ Andere bewonersenquête's ○ Ondernemersenquête's ('binnenstadsmonitor' e.d.)
mogelijke effectindicatoren	<p><u>Veiligheidsmonitor:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsgevoel in centrumgebied woonplaats ○ Veiligheidsgevoel in winkelgebied/winkelcentrum <p><u>Politieregistratie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Incidenten/aangiften winkeldiefstal en inbraak winkel (INP/BVH categorie 2.5.1 en 2.5.2; VNG-BVH-model categorie 2.1.1 en 2.1.2)
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.3: Objectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.3: Veilig uitgaan, th 2.5: Veilig toerisme ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.1: Overlastgevende jeugd, th 3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren, th 3.3: Jeugd, alcohol en drugs, th 3.4: Veilig in en om de school ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.1: Verkeersveiligheid, th 4.2: Brandveiligheid
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afnemende bereidheid/mogelijkheden van winkeliers om te participeren in KVO-trajecten als gevolg van economische omstandigheden; dit doet een steviger beroep op regie/betrokkenheid van gemeente
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.hetccv.nl/kvo

veiligheidsveld 2	<i>Bedrijvigheid en veiligheid</i>
veiligheidsthema 2.2	Veilige bedrijventerreinen
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Onveiligheid op bedrijventerreinen kent zowel sociale als fysieke aspecten: bedrijfsinbraak, diefstal, overvallen en vernieling aan de ene kant en aan de andere kant inrichting en onderhoud van de terreinen, verkeersveiligheid en brandveiligheid. Ook kunnen zich illegale bewoning en drugsdelicten als hennepplantages voordoen (NB: 'externe veiligheid' ofwel veiligheid rond inrichtingen waarin gevaarlijke stoffen worden opgeslagen en/of bewerkt, is onderdeel van veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid).
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Aanpak van en/of regievoering rond criminaliteit en overlast in de openbare ruimte op bedrijventerreinen ○ Stimuleren en faciliteren dat ondernemers aan actieve rol daarbij hebben (ondernemersinitiatief, publiek-private samenwerking) via bijvoorbeeld het Keurmerk Veilig Ondernemen-bedrijventerrein/KVO-b
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Economie, Beheer & Onderhoud/Stadsbeheer, OOV van de gemeente ○ Ondernemers(verenigingen) ○ Kamer van Koophandel ○ Politie en brandweer/veiligheidsregio ○ MKB ○ Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing (RPC)
wet- en regelgeving	
soorten/voorbeelden van maatregelen	<p><u>Generiek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Faciliteren van PPS-instrumenten zoals KVO-b ○ Bevorderen actieve (financiële) deelname van ondernemers via bijv. de OZB op bedrijfspanden (vast percentage voor collectieve initiatieven conform bijv. 'Leids model') <p><u>Specifiek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Stimuleren/faciliteren van vormen van parkmanagement ○ Stimuleren/faciliteren van vormen van collectieve beveiliging (Stichting Beveiliging Bedrijventerreinen) ○ Fysiek onderhoud/beheer in openbare ruimte van bedrijventerreinen ○ Inzet van vormen van technisch toezicht (camera's, kentekenregistratie) ○ In ontwerpfase: rekening houden met vereisten 'veilig ontwerp' ○ Maatregelen met betrekking tot verkeersveiligheid ○ Preventie van overvallen via maatregelen in en om bedrijfspanden ○ Aanpak van/controles op illegale bewoning c.q. vormen van oneigenlijk gebruik ○ Flankerend c.q. als 'onderdeel van': investeren in economische kwaliteit en uitstraling van bedrijventerreinen ○ Cameratoezicht (PPS)
landelijk	<ul style="list-style-type: none"> ○ Keurmerk Veilig Ondernemen-bedrijventerreinen (KVO-b)

beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ 'Secure lane' (Transport en Logistiek Nederland)
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Politieregistratie (aantallen meldingen/incidenten) ○ Meldpunt 'veiligheid/leefbaarheid' (van gemeente) ○ Ondernemersenquête
mogelijke effectindicatoren	<p><u>Politieregistratie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Incidenten sociale overlast <i>geaggregeerd</i> (INP/BVH 2.1.1, 2.4.1, 2.7.1; VNG-BVH-model 1.1) ○ Incidenten diefstal/inbraak in bedrijven en kantoren' (INP/BVH categorie 2.5.1; VNG-BVH-model categorie 2.2.1) ○ Incidenten overvallen (INP/BVH categorie 1.4.7; VNG-BVH-model categorie 2.2.2)
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.3: Objectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.1: Veilig winkelgebied, th 2.2: Veilige bedrijventerreinen ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.1: Verkeersveiligheid, th 4.2: Brandveiligheid, th 4.3: Externe veiligheid, th 4.4: Rampenbestrijding en crisisbeheersing ○ Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid: th 5.2: Georganiseerde criminaliteit
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afnemende bereidheid/mogelijkheden van winkeliers om te participeren in KVO-trajecten als gevolg van economische omstandigheden; dit doet een steviger beroep op regie/betrokkenheid van gemeente
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.hetccv.nl/kvo ○ www.slimbekeken.nu

veiligheidsveld 2	<i>Bedrijvigheid en veiligheid</i>
veiligheidsthema 2.3	Veilig uitgaan
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Uitgaansvoorzieningen hebben enerzijds een positief effect op de veiligheid: het culturele en sociale klimaat varen er wel bij. Ook zijn er economische voordelen. Maar er kunnen zich ook veiligheidsproblemen rond uitgaansvoorzieningen voordoen, zoals geweld, overlast en vernielingen (eventueel vernielingen rond de zgn. (s)looproutes).
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Aanpak van en/of regievoering rond geweld, vernieling, overlast en andere vormen van onveiligheid/criminaliteit in het uitgaansgebied ○ Stimuleren en faciliteren dat de horecaondernemers een actieve rol daarbij hebben (ondernemersinitiatief, publiek-private samenwerking) ○ Samenhang met aanpak overmatig alcoholgebruik gestalte geven (onder meer via implementatie Drank- en Horecawet, bijv. wat betreft het onderdeel voorkoming verkoop alcohol aan minderjarigen) ○ NB: handhaving brandveiligheid van de horeca is onderdeel van thema 4.2
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Horecabeleid, Economie, Toerisme/Recreatie, Beheer & Onderhoud/Stadsbeheer, OOV van de gemeente ○ Horecaondernemers(verenigingen) ○ Bewoners ○ Koninklijke Horeca Nederland (lokale afdeling) ○ Politie ○ Openbaar Ministerie ○ <i>City management</i>
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ APV ○ Gemeentewet artikel 151b (preventief fouilleren) ○ Gemeentewet artikel 151c (cameratoezicht) ○ Gemeentewet artikelen 172a en b ('Voetbalwet'/bevelen bestrijding ernstige overlast) ○ Drank en Horecawet (DHW)
soorten/ voorbeelden van maatregelen	<p><u>Generiek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Kader voor PPS-Samenwerking implementeren en regisseren, bijvoorbeeld Convenant Veilig Uitgaan <p><u>Specifiek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Toezicht in openbare ruimte uitgaansgebied (fysiek toezicht, cameratoezicht) ○ Toezicht naleving DHW ○ Exploitatievergunning ○ Preventief fouilleren ○ Gebiedsverbod ('Voetbalwet'), APV of art. 172, 3^e lid Gemeentewet ○ 'Weekendje weg'/weekendarrangement ○ Collectieve horecaontzegging ○ Deurbeleid

	<ul style="list-style-type: none"> o Cool down-uur
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> o Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan o Centrum Veilig en Gezond Uitgaan (CCV en Trimbosinstituut)
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> o Politiregistratie (aantallen meldingen/incidenten) o Meldpunt 'veiligheid/leefbaarheid' (van gemeente) o Veiligheidsmonitor o Enquêtes onder uitgaanspubliek en ondernemers
mogelijke effectindicatoren	<p><u>Veiligheidsmonitor:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o Veiligheidsgevoel rondom uitgaansgelegenheden woonplaats o Veiligheidsgevoel in centrumgebied woonplaats o Hinder van horecagelegenheden zoals cafés, restaurants of snackbars <p><u>Politiregistratie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o Incidenten overlast horeca (INP/BVH categorie 2.2.2; VNG-BVH-model categorie 2.3) o Incidenten geweld tijdens uitgaansuren in uitgaansgebied (specifieke bevraging BVH) o Incidenten vernielingen rond aan- en afvoerroutes (specifieke bevraging BVH)
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> o Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.1: Veilig winkelgebied, 2.4: Veilige evenementen, th 2.5: Veilig toerisme o Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.1: Overlastgevende jeugd, th 3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren, th 3.3: Jeugd, alcohol en drugs o Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.1: Verkeersveiligheid, th 4.2: Brandveiligheid o Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid: th 5.2: Georganiseerde criminaliteit
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> o Implementatie Drank- en Horecawet o Mogelijk afnemende bereidheid/mogelijkheden van horecaondernemers om te participeren in KVVU als gevolg van economische omstandigheden; dit doet een steviger beroep op regie/betrokkenheid van gemeente
websites	<ul style="list-style-type: none"> o www.hetccv.nl/instrumenten/Kwaliteitsmeter+Veilig+Uitgaan

veiligheidsveld 2	<i>Bedrijvigheid en veiligheid</i>
veiligheidsthema 2.4	Veilige evenementen
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Evenementen, zeker de grootschalige, kunnen behoorlijke veiligheidsrisico's opleveren. Het is aan de organisator voorwaarden voor de veiligheid te realiseren en aan de gemeenten om de juiste voorwaarden te stellen en die te handhaven. De risico's zijn met name gelegen in geweld, overlast, vernieling, brandveiligheid en crisisbeheersing. Daarnaast er mogelijke dwarsverbanden met externe veiligheid (evenementenlocaties nabij EV-inrichtingen?) en aanpak georganiseerde criminaliteit (uitbreiding BIBOB-beleidslijn met evenementen?)
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Verantwoordelijk voor Openbare orde; uit dien hoofde bewaken van randvoorwaarden/effekten voor omwonenden ○ Balans economisch belang en veiligheidsbelang bepalen en vormgeven ○ Aanspreken evenementenmaker op zijn verantwoordelijkheid voor de veiligheid van het evenement ○ Formuleren (flankerend!) algemeen evenementenbeleid (vanuit invalshoeken economie, <i>citybranding</i>, welzijn, cultuur, toerisme) ○ Formuleren uitvoeringsregels evenementenbeleid, o.m. ten aanzien vergunningverlening, veiligheidsplannen, typen veiligheidsmaatregelen ○ Bewaken doorvoering/handhaving uitvoeringsregels ○ Regie op de (tijdige) afstemming met hulpdiensten ○ Inrichten 'intern' systeem van procesbewaking en –afstemming met betrekking tot evenementenprocedures
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Economie, Toerisme/Recreatie, Evenementenbeleid, Beheer & Onderhoud/Stadsbeheer, OOV van de gemeente ○ Evenementenmaker(s) ○ Bewoners ○ Politie ○ Brandweer/Veiligheidsregio ○ <i>City management/City Promotion</i>
wet- en regelgeving	APV
soorten/ voorbeelden van maatregelen	<p><u>Generiek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Inrichten 'systeem' van (kritische) vergunningverlening, inclusief afstemmingsprincipes ○ Kalenderoverleggen intern/extern <p><u>Specifiek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsplan organisator (inclusief beveiligingsmaatregelen) ○ Crowdmanagement ○ Evenementenglas ○ Evenementenbier ○ Convenant ○ Preventieve dwangsom (jegens potentiële overlastveroorzakers) ○ Gebiedsverboden ('Voetbalwet')

landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> o Handreiking Veilige evenementen (landelijk) inclusief risicotaxatie-systeem (classificatie plus vereisten beveiliging)
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> o Politieregistratie (aantallen meldingen/incidenten) o Veiligheidsmonitor o Andere bewonersenquête's
mogelijke effectindicatoren	<p><i>Politieregistratie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> o Incidenten overlast evenementen' (INP/BVH categorie 2.6.3; VNG-BVH-model categorie 2.4.1)
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> o Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.1: Sociale kwaliteit, th 1.2: Fysieke kwaliteit, th 1.3: Objectieve veiligheid, th 1.4: Subjectieve veiligheid o Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.1: Veilig winkelgebied, 2.3: Veilig uitgaan, th 2.5: Veilig toerisme o Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.1: Overlastgevende jeugd, th 3.3: Jeugd, alcohol en drugs o Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.1: Verkeersveiligheid, th 4.2: Brandveiligheid, th 4.3: Externe veiligheid, th 4.4: Rampenbestrijding en crisisbeheersing o Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid: th 5.2: Georganiseerde criminaliteit, th 5.3: Veilige Publieke Taak
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> o Regionalisering brandweer: mogelijk spanning tussen het (noodgedwongen) werken vanuit de brandweer met algemenere kaders/eisen versus het belang van lokaal maatwerk o Recessie/economische omstandigheden; strenge veiligheidseisen (bijv. wat betreft beveiliging) minder goed op te brengen voor evenementenmakers; ook: daardoor groeiend belang voor lokale economie (en gemeente) voor florerend evenementenaanbod
websites	

veiligheidsveld 2	<i>Bedrijvigheid en veiligheid</i>
veiligheidsthema 2.5	Veilig toerisme
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Dit thema heeft betrekking op de onveiligheid die zich kan voordoen in en rond recreatiegebieden zoals strand- en duingebied, natuurgebieden, recreatieplassen en op en rond toeristische verblijfslocaties zoals campings, bungalowparken en jachthavens. De risico's betreffen bijvoorbeeld beroving, diefstal uit/van vaartuigen, inbraak, geweld, overlast, vernieling. Ook kan het gaan om concentraties van 'minder zichtbare' vormen van criminaliteit, waarbij niet zozeer toeristen rechtstreeks het slachtoffer zijn: bepaalde locaties vormen soms een knooppunt van verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit (drugsgelateerd, heling, mensenhandel, ...). waarbij het geïsoleerde karakter van de locatie zowel faciliterend als camouflerend kan werken.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Aanpak van en regievoering op de veiligheid van openbare recreatiegebieden (voorkomen en terugdringen van slachtofferschap toeristen) ○ Stimuleren en waar nodig faciliteren dat recreatieondernemers hun eigen rol invulling geven ○ Alertheid op en waar nodig normalisering van situaties waarin sprake is van een 'handhavingsknelpunt'
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Natuur & Milieu, Economie, Toerisme/Recreatie, Beheer & Onderhoud/Stadsbeheer, OOV van de gemeente ○ Recreatieondernemers ○ Bezoekers/toeristen ○ Politie ○ Brandweer/Veiligheidsregio ○ <i>City management/City Promotion</i>
wet- en regelgeving	
soorten/voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gemeentelijke toezichthouders en BOA's ○ Logistieke voorzieningen zoals inzet busvervoer bij nachtelijke overlast van kampeerders op de wandelroute tussen horeca en camping ○ Integrale handhavingsacties/interventieaanpak in het geval van handhavingsknelpunten ○ Informatiematerialen in 'vreemde' talen
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ RIEC: Handboek Bestuurlijk Juridische instrumenten
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Politieregistratie (aantallen meldingen/incidenten) ○ Meldpunt 'veiligheid/leefbaarheid' (van gemeente) ○ Veiligheidsmonitor ○ Enquêtes onder bezoekers/toeristen
mogelijke	<i>Veiligheidsmonitor:</i>

effectindicatoren	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsgevoel in recreatiegebied (...) <p><i>Politieregistratie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Incidenten watergerelateerde criminaliteit (INP/BVH categorie 1.5.2; VNG-BVH-model categorie 2.5)
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.3: Objectieve veiligheid, th 1.4: Subjectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.2: Veilige bedrijventerreinen, th 2.4: Veilige evenementen ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren, th 3.3: Jeugd, alcohol en drugs ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.1: Verkeersveiligheid, th 4.2: Brandveiligheid ○ Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid: th 5.2: Georganiseerde criminaliteit
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ontwikkeling handhavingssnelpunten op bepaalde toeristische locaties, soms gerelateerd aan concentratie arbeidsmigranten/MOE-landers
websites	

veiligheidsveld 3	<i>Jeugd en veiligheid</i>
veiligheidsthema 3.1	Jeugdoverlast
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Dit thema heeft betrekking op overlast van jongeren, vaak in groepsverband. Het kan gaan om 'mildere' vormen van overlast (zgn. acceptabele en hinderlijke jeugdgroepen) maar ook om zwaardere vormen ('echte' overlastgevende groepen). Het uit zich bijvoorbeeld door geluidsoverlast, intimiderend aanwezig zijn, zwerfvuil achterlaten en soms ook om vernielingen en andere vormen van kleine criminaliteit. Kenmerkend voor de zogenaamde hinderlijke groepen is dat ze in principe goed aanspreekbaar/corrigeerbaar zijn door de omgeving. Bij zgn. overlastgevende groepen is er meer 'eigen systeem' (hiërarchie) in de groepen en zijn ze lastiger te corrigeren. Ook is er veelal (lichte) criminaliteit in het spel.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Regievoering op de aanpak jeugdgroepen, dat wil zeggen: informatiepositie op peil houden, zorgdragen dat er een eenduidige aanpak (Plan van aanpak) per groep wordt bepaald en uitgevoerd, monitoring aanpak en effect ○ Systeem voor afstemming met sleutelpartners rond jeugdoverlast (op wijk- en stedelijk niveau) implementeren ○ Randvoorwaarden in de sfeer van preventief jongerenwerk op peil houden ○ Escalatieprincipes bepalen en bewaken ten aanzien van individuele (criminele) jongeren ○ Dwarsverbanden vormgeven met o.m. integrale wijkaanpak, aanpak veilig uitgaan, aanpak 'jeugd, alcohol en drugs' en aanpak 'veilig in en om de school'
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Jeugd en Welzijn, Zorg, Wijkgericht werken, Beheer & Onderhoud/Stadsbeheer, OOV van de gemeente ○ Instellingen ○ Politie ○ Openbaar Ministerie ○ Veiligheidshuis
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ APV ○ Wet MBVEO ('Voetbalwet'), art. 172a/b Gemeentewet
soorten/voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jeugd-Boa's ○ Straat- en gezinscoaches ○ Jongerenaccommodaties/preventief jongerenwerk ○ Buurtbemiddeling ○ Buurtouders, rolmodellen ○ Gebiedsverboden, samenscholingsverboden ○ Preventieve dwangsom (notoire overlastveroorzakers) ○ Cameratoezicht
landelijk	<ul style="list-style-type: none"> ○ Shortlistmethodiek Beke/Ferwerda

beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wegwijzer Jeugd en Veiligheid ○ Database Aanpakken Jeugdgroepen (CCV) ○ <i>E-book</i> 'Vier sleutels voor een succesvolle aanpak van jeugdgroepen'
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Politieregistratie (aantallen meldingen/incidenten) ○ Meldpunt 'veiligheid/leefbaarheid' (van gemeente) ○ Veiligheidsmonitor ○ Andere bewonersenquête's ○ Shortlistmethodiek (op basis van politiegegevens)
mogelijke effectindicatoren	<p><u>Veiligheidsmonitor:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Overlast van rondhangende jongeren ○ Veiligheidsgevoel op plekken waar groepen jongeren rondhangen <p><u>Politieregistratie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Incidenten vandalisme/baldadigheid (INP/BVH categorie 2.2.1; VNG-BVH-model categorie 3.1.1), ○ Incidenten overlast jeugd (INP/BVH categorie 2.7.1; VNG-BVH-model categorie 3.1.2) <p><u>Andere bronnen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Aantal hinderlijke jeugdgroepen (Shortlist/VNG-BVH-model categorie 3.1.3) ○ Aantal overlastgevende jeugdgroepen (Shortlist/VNG-BVH-model categorie 3.1.4)
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.1: Sociale kwaliteit, th 1.2: Fysieke kwaliteit, th 1.3: Objectieve veiligheid, th 1.4: Subjectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.1: Veilig winkelgebied, th 2.3: Veilig uitgaan, th 2.4: Veilige evenementen ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren, th 3.3: Jeugd, alcohol en drugs, th 3.4: Veilig in en om de school
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Landelijk kader voor de aanpak van problematische jeugdgroepen; hierin is bepaald dat de gemeente de overall-regie heeft op de aanpak van de jeugdgroepen (alle subtypen) ○ Verbetertraject Shortlistmethodiek Beke/Ferwerda ○ Actieprogramma problematische jeugdgroepen van het Ministerie van Veiligheid en Justitie
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.wegwijzerjeugdenveiligheid.nl

veiligheidsveld 3	<i>Jeugd en veiligheid</i>
veiligheidsthema 3.2	Jeugdcriminaliteit/individuele probleemjongeren
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Hier staan de individuele probleemjongeren centraal. Het gaat om jongeren met meerdere antecedenten – ‘veelplegers’ – die in bepaalde opzichten de maatschappelijke aansluiting kunnen hebben verloren. Ze vormen de harde kern van overlastgevende jeugdgroepen en plegen verschillende vormen van criminaliteit. Soms is er sprake van een criminele jeugdgroep (zwaarste categorie in shortlistmethodiek), waarbij het OM een grote rol heeft.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Regievoering op de aanpak van criminele jeugdgroepen, dat wil zeggen: informatiepositie op peil houden, zorgdragen dat er een eenduidige aanpak (Plan van aanpak) per groep wordt bepaald en uitgevoerd, monitoring aanpak en effect ○ Regievoering dadergerichte/persoonsgerichte aanpak van criminele jongeren; integrale ‘systeembenadering’ bevorderen ○ Sturing op de ketens en de wisselwerking daartussen (regie over het Veiligheidshuis) ○ Integrale lokale regie op relevante sleutelfuncties/-instrumenten zoals Veiligheidshuis en jeugdzorg ○ Inrichting/uitvoering bepaalde schakels in de keten (zoals nazorg ex-gedetineerden) ○ Dwarsverbanden vormgeven met o.m. integrale wijkaanpak, aanpak jeugdoverlast en aanpak georganiseerde criminaliteit ○ Tevens dwarsverbanden met transities sociaal domein (wijkteams voor volwassenen- en jeugdzorg)
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Jeugd en Welzijn, Zorg, Wijkgericht werken, OOV van de gemeente ○ Instellingen ○ Politie ○ Openbaar Ministerie ○ Veiligheidshuis
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wet op de Jeugdzorg ○ Wet MBVEO (‘Voetbalwet’)
soorten/voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Systeembenadering veelplegers (met aandacht voor gezins-/thuisituatie, school en werk, vrienden, etc.) ○ GGZ-invalshoek sterker benutten in analyse/diagnostisering ○ Inzet doelgroepgerichte gezins- en straatcoaches
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kompas ‘Transitie Jeugd en Veiligheidshuis’ (CCV) ○ Matrix Vroegsignalering en Matrix Nazorg
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Politieregistratie (incidenten veelplegersdelicten, recidivegegevens) ○ Registratie Veiligheidshuis (cases jeugd/meldingen jeugd) ○ Shortlistmethodiek (op basis van politiegegevens)

mogelijke effectindicatoren	<p><u>Politieregistratie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Incidenten 'veelplegersdelicten' ○ Aantal jeugdige verdachten 0-11 jaar (VNG-BVH-model categorie 3.2.1) ○ Aantal jeugdige verdachten 12-17 jaar (VNG-BVH-model categorie 3.2.2) ○ Aantal jeugdige verdachten 18-24 jaar (VNG-BVH-model categorie 3.2.3). <p><u>Andere bronnen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Aantal criminele jeugdgroepen (VNG-BVH-model categorie 3.2.5) ○ Aantal Halt-verwijzingen (VNG-BVH-model categorie 3.2.4)
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.1: Sociale kwaliteit, th 1.2: Fysieke kwaliteit, th 1.3: Objectieve veiligheid, th 1.4: Subjectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.1: Veilig winkelgebied, th 2.2: Veilige bedrijventerreinen, th 2.3: Veilig uitgaan, th 2.4: Veilige evenementen, th 2.5: Veilig toerisme ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.1: Overlastgevende jeugd, th 3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren, th 3.3: Jeugd, alcohol en drugs, th 3.4: Veilig in en om de school ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.1: Verkeersveiligheid, th 4.2: Brandveiligheid, th 4.3: Externe veiligheid, th 4.4: Rampenbestrijding en crisisbeheersing ○ Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid: th 5.1: Polarisatie en radicalisering, th 5.2: Georganiseerde criminaliteit, th 5.3: Veilige Publieke Taak, th 5.4: Informatieveiligheid, th 5.5: Ambtelijke en bestuurlijke integriteit
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Transitie Veiligheidshuis (landelijk kader); ontwikkeling naar 'complexiteitshuis' (complexe casuïstiek) ○ Transities in het sociaal domein, jeugdzorg (naar integrale wijkteams voor volwassenen- en jongerenzorg)
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.veiligheidshuizen.nl ○ www.wegwijzerjeugdenveiligheid.nl

veiligheidsveld 3	<i>Jeugd en veiligheid</i>
veiligheidsthema 3.3	Jeugd, alcohol en drugs
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Verschuiven die binnen dit thema vallen zijn de overlast van alcohol- en drugsgebruik in de openbare ruimte en bijvoorbeeld in het uitgaansgebied/-gelegenheden. Het drank- en drugsgebruik kan in verband staan met geweld, vernielingen, geluidsoverlast. De beheersing daarvan is een belangrijke opgave van de gemeente. Een ander onveiligheidsaspect speelt daarbij ook een belangrijke rol: de gezondheidsrisico's van (overmatig) alcohol- en drugsgebruik.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Regievoering op aanpak en voorkoming van overmatig alcohol- en drugsgebruik en de negatieve veiligheidsgevolgen daarvan (overlast, geweld, vernieling, ...) ○ Verbindingen aanbrengen tussen enerzijds repressie/voorkoming van geweld en overlast (via maatregelen in uitgaansgebied bijvoorbeeld) en anderzijds de voorkoming van overmatig alcohol- en drugsgebruik (bijvoorbeeld via inperking aanbod en handhaving daarvan, in combinatie met voorlichting) ○ Verbindingen aanbrengen tussen drank- en horecabeleid, uitgaansbeleid, evenementenbeleid, gezondheidsbeleid, 'paracommercie'-beleid, coffeeshopbeleid
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Jeugd en Welzijn, Zorg/Gezondheid, Horeca/Recreatie, Toezicht en handhaving, OOV van de gemeente ○ Instellingen (Onderwijs, GGD, verslavingszorg) ○ Horecaondernemers, evenementenmakers, supermarkten en slijterijen ○ Sportverenigingen ○ Politie
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Drank- en Horecawet (DHW) ○ APV
soorten/voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Implementatie nieuwe DHW, inclusief verhoogde leeftijdsgrens voor verkoop alcohol ○ Voorlichting over schadelijke gevolgen alcohol en drugs aan jongeren en ouders ○ Alcoholverbod openbare ruimte ○ Implementatie afstandsvereisten coffeeshops ○ Toezicht en handhaving 'hokken en keten' (drank- en horecawet) ○ Toezicht en handhaving coffee-, smart- en growshops
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Handleiding 'ketenbeleid' (2010) ○ Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan ○ Centrum Veilig en Gezond Uitgaan (CCV en Trimbosinstituut) ○ Model APV
bronnen met cijfermatige	<ul style="list-style-type: none"> ○ Meldpunt 'veiligheid/leefbaarheid' (van gemeente) ○ Veiligheidsmonitor

gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ (Jeugd)gezondheidsmonitoren (GGD) ○ Gegevens verslavingszorg over hulpverlening aan minderjarigen
mogelijke effectindicatoren	<p><i>Andere bronnen dan politieregistratie en veiligheidsmonitor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Alcoholgebruik jongeren 13-18 jaar/druggebruik jongeren 13-18 jaar (jeugdgezondheidsmonitor GGD) ○ Aantal zorgvragers onder de 18 bij verslavingszorg (verslavingszorg)
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.1: Sociale kwaliteit, th 1.2: Fysieke kwaliteit, th 1.4: Subjectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 2: th 2.1: Veilig winkelgebied, th 2.3: Veilig uitgaan, th 2.4: Veilige evenementen ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.1: Overlastgevende jeugd, th 3.3: Jeugd, alcohol en drugs ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.1: Verkeersveiligheid
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nieuwe DHW ○ Toenemende aandacht voor rol paracommercie
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.trimbos.nl ○ www.stap.nl ○ www.hetccv.nl/instrumenten/Kwaliteitsmeter+Veilig+Uitgaan

veiligheidsveld 3	<i>Jeugd en veiligheid</i>
veiligheidsthema 3.4	Veilig in en om de school
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Jeugd kan dader zijn en slachtoffer van onveiligheid; thuis, in de buurt, bij het stappen maar ook op school. Mogelijke veiligheidsproblemen op en rond scholen zijn pesten, geweldpleging, diefstal, overlast (voor omwonenden), vernielingen en verkeersonveiligheid.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Initiëren van aanpak van en samenwerking rond thema 'Veilige school' met onderwijsinstellingen, gemeente, politie en instellingen ○ Dwarsverbanden daarbij leggen met thema 'Gezonde school' (school als podium voor voorlichting over voeding, alcohol, drugs) en eventueel thema huiselijk geweld (school als 'vindplaats' van kindermishandeling) ○ Aanreiken van kaders voor maatregelen van onderwijsinstellingen, faciliteren/(deels) financieren van onderdelen van de aanpak ○ Regievoering op de uitvoering, monitoring
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Onderwijs, Jeugd en Welzijn, Zorg/Gezondheid, OOV van de gemeente ○ Onderwijsinstellingen (basisonderwijs en voortgezet onderwijs) ○ Politie ○ Instellingen zorg/gezondheid
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Arbowet (verplicht schoolveiligheidsbeleid)
soorten/voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Pestprotocollen ○ Instellen van Zorgadviesteams (ZAT's) ○ Incidentregistratie ○ Kluisjescontroles ○ Wapendetectie ○ Alcoholmeters (bij schoolfeesten)
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Convenant Schoolveiligheid (2010) ○ Kwaliteitsteams Veiligheid van het Nederlands Jeugdinstituut ○ Instrument Veilig Rond en In School/module Geweld op school (...)
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jeugd(gezondheids)monitoren ○ Incidentregistratie van scholen
mogelijke effectindicatoren	
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.2: Fysieke kwaliteit, th 1.3: Objectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 2: th 2.1: Veilig winkelgebied, bedrijventerreinen, th 2.3: Veilig uitgaan ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.1: Overlastgevende jeugd, th 3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren, th 3.3: Jeugd, alcohol en drugs

belangrijke ontwikkelingen	
websites	<ul style="list-style-type: none">○ www.nji.nl (Kwaliteitsteams Veiligheid)○ www.schoolenveiligheid.nl

veiligheidsveld 4	<i>Fysieke veiligheid</i>
veiligheidsthema 4.1	Verkeersveiligheid
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Verkeersveiligheid heeft betrekking op de veiligheid van verkeer voor verkeersdeelnemers in het algemeen, voor specifieke doelgroepen en in bepaalde gebieden (woongebied, scholen, winkelgebied e.d.). Deze veiligheid wordt beïnvloed door fysieke factoren (infrastructuur) en het rijgedrag van verkeersdeelnemers. Onderscheiden kunnen worden objectieve verkeersveiligheid, subjectieve verkeersveiligheid en verkeers- en parkeeroverlast.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Regievoering over en feitelijk op peil houden van veiligheid op en rond het gemeentelijk wegennet (doorgaande wegen, ontsluitingswegen en wegen in verblijfsgebied) ○ Enerzijds via voorwaarden in de ontwerpfase, anderzijds via interventies en voorlichting in de gebruiksfase ○ Stuurinformatie voor interventies via bijvoorbeeld handhaving op peil houden en delen met handhavingpartners ○ Visie vastleggen in verkeers- en vervoersbeleid; maatregelen met betrekking tot verkeersveiligheid eventueel in separaat verkeersveiligheidsplan ○ Dwarsverbanden met beleid/voorwaarden ten aanzien van brandveiligheid en crisisbeheersing vormgeven (aanrijroutes)
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Verkeer en vervoer, RO, OOV van de gemeente ○ Politie ○ Openbaar Ministerie ○ Andere wegbeheerders (rijk en provincie) ○ Veilig Verkeer Nederland (VVN)
wet- en regelgeving	
soorten/voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Duurzaam Veilig-maatregelen zoals inrichting van 30 kilometerzones (zoning) ○ Inperking parkeermogelijkheden rond basisscholen ○ Aparte fietspaden ○ Shared space: door het verminderen/verwijderen van verkeersaanwijzingen actievere betrokkenheid van verkeersdeelnemers 'afdwingen' ○ Verkeerseducatie scholieren en senioren
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Modelaanpak Veilig Fietsen (VNG)
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Politiregistratie (aantallen meldingen/incidenten) ○ Meldingen openbare ruimte (van gemeente, corporaties) ○ Veiligheidsmonitor ○ SWOV

mogelijke effectindicatoren	<p><u>Veiligheidsmonitor:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Verkeersoverlast (totaal) ○ Te hard rijden (% komt voor/veel overlast) ○ Parkeerproblemen (% komt voor/veel overlast) ○ Agressief rijgedrag (% komt voor/veel overlast) <p><u>Politieregistratie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Incidenten ongevallen dodelijke afloop (VNG-BVH-model categorie 4.1.1) ○ Incidenten ongevallen letsel (VNG-BVH-model categorie 4.1.2) ○ Incidenten parkeerproblemen en verkeersstremming (VNG-BVH-model categorie 4.1.5)
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.2: Fysieke kwaliteit, th 1.4: Subjectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.3: Veilig uitgaan, th 2.4: Veilige evenementen, th 2.5: Veilig toerisme ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.4: Veilig in en om de school ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.2: Brandveiligheid, th 4.4: Rampenbestrijding en crisisbeheersing
belangrijke ontwikkelingen	
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.veiligverkeernederland.nl ○ www.swov.nl ○ www.vng.nl/onderwerpenindex/milieu-en-mobiliteit/mobiliteitsbeleid/nieuws/modelaanpak-veilig-fietsen

veiligheidsveld 4	<i>Fysieke veiligheid</i>
veiligheidsthema 4.2	Brandveiligheid
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Dit thema heeft enerzijds betrekking op de ontwerptechnische en gebruikstechnische brandveiligheid van bepaalde soorten gebouwen (zoals woongebouwen en gebouwen met horecabestemming) en anderzijds op de voorwaarden voor effectieve repressie. Om de brandveiligheid te borgen zien gemeente en brandweer toe op proactie en preventie en geeft zij voorlichting aan doelgroepen. Daarnaast prepareert de brandweer zich op de bestrijding (repressie) van branden.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Regievoering op 'totaalpakket' van preventie en repressie ten aanzien van brandveiligheid ○ Via (*) opdrachtverlening aan de regionale brandweer terzake preventie- en repressietaken (*) invulling van bepaalde preventietaken vanuit de gemeentelijke organisatie (*) juridische handhaving overtredingen brandpreventie (*) vormgeven van dwarsverbanden met RO, Wabo, wijkveiligheidsaanpak en voorlichtingstaken OOV rond andere items ○ Accent 'regionale regie': bewaken eenduidigheid aanpak van en effectieve wisselwerking tussen regionale brandweer en regionale uitvoeringsdienst (RUD)
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Preventie/Bouwen, Toezicht en Handhaving, OOV van de gemeente ○ Brandweer/Veiligheidsregio ○ Regionale uitvoeringsdienst (RUD) ○ Eigenaren en huurders van meldplichtige en gebruiksvergunningplichtige gebouwen
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wet veiligheidsregio's ○ Gebruiksbesluit ○ Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) ○ Woningwet
soorten/ voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Voorlichting aan bewoners over rookmelders ○ Opnemen voorlichting brandveiligheid in bredere pakket van voorlichting vanuit OOV ○ Projectmatige controles (evt. 'inhaalslag') brandveiligheid van bijvoorbeeld horecagebouwen, kamerverhuurpanden, zorginstellingen, kinderdagverblijven ○ Inventarisatie en oplossen knelpunten in de bluswatervoorziening ○ Dekkingsgraadanalyse, eventuele ingrepen in kazerne-areaal; eventuele inzet (beroeps)preventisten in de repressie ○ Digitalisering van gebouwdossiers, aanrijroutes, e.d.
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Keurmerk Veilig Wonen (is onder meer gericht op het gebruik van rookmelders) ○ Keurmerk Veilig Ondernemen ○ PREVAP (preventieactiviteitenplan)

	<ul style="list-style-type: none"> o Model 'oefenpaspoort' met oefenstatus van elke brandweerman
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> o Registratie brandweer (controles gebouwen, uitkomsten daarvan) o Registratie gemeente en RUD (vergunningen en meldingen, controles, aanschrijvingen)
mogelijke effectindicatoren	<p><u>Registratie brandweer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o Aantal brandmeldingen (repressie) o Controles gebouwen, uitkomsten daarvan (overtredingen) <p><u>Registratie gemeente/RUD:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o Vergunningen en meldingen o Controles o Aanschrijvingen en andere handhavingsacties
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> o Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.1: Veilig winkelgebied, th 2.2: Veilige bedrijventerreinen, th 2.3: Veilig uitgaan, th 2.4: Veilige evenementen o Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.1: Verkeersveiligheid, th 4.3: Externe veiligheid, th 4.4: Rampenbestrijding en crisisbeheersing
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> o Implementatie regionale brandweerkorpsen (geen lokale brandweer meer) o Implementatie Regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) o Verschuiving in focus regionale brandweer naar proactie/preventie, verantwoordelijkheid burgers ('Brandveilig leven' en 'Brandweer over Morgen')
websites	<ul style="list-style-type: none"> o www.infopuntveiligheid.nl

veiligheidsveld 4	<i>Fysieke veiligheid</i>
veiligheidsthema 4.3	Externe veiligheid
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Bij dit thema staan de risico's van gevaarlijke stoffen centraal. Gevaarlijke stoffen worden opgeslagen en/of bewerkt in inrichtingen en vervoerd via weg, water, spoor, lucht en buisleidingen. Te onderscheiden zijn het 'groepsrisico' (GR) en het 'plaatsgebonden risico' (PR). In beide gevallen gaat het om de 'naar buiten gerichte' (ofwel <i>externe</i>) veiligheidsrisico's van de gevaarlijke stoffen.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Visie ontwikkelen en praktisch doorvertalen van omgang met veiligheidsrisico's rond gevaarlijke stoffen (Beleidsvisie externe veiligheid) ○ Duurzaam samenhangend beleid voeren op kwaliteit rampenbestrijding, Ruimtelijke ordening en EV/Risico's gevaarlijke stoffen ○ Bij inrichtingen waarvoor gemeente bevoegd gezag is (BEVI en soms Brzo/Pbzo): vergunningverlening, toezicht en handhaving, eventueel in samenwerking met Regionale uitvoeringsdienst (RUD) ○ Bij <i>alle</i> inrichtingen en ten aanzien van transport gevaarlijke stoffen: doorvertaling externe veiligheidsrisico's in ruimtelijke ordening (RO); rekening daarmee houden bij RO-plannen ○ Opstellen verplichte ramp- en incidentbestrijdingsplannen ○ Risicocommunicatie met inwoners, ondernemers, instellingen ○ Risico-inventarisatie: aanlevering gegevens voor provinciale risicokaart ○ Regievoering op effectieve wisselwerking van regionale uitvoeringspartners (RUD, Veiligheidsregio), zodat je als gemeente <i>krijgt wat je hebben wilt</i>
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Milieu, Toezicht en Handhaving, Ruimtelijke Ordening, Coördinatie rampenbestrijding/OOV van de gemeente ○ Brandweer/GHOR/Veiligheidsregio (namens de GHOR ook de 'GAGS': Geneeskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen) ○ Regionale uitvoeringsdienst (RUD) ○ Provincie ○ Risicobedrijven
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bevi (Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen) ○ Revi (Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen) ○ Brzo (Besluit Risico's Zware Ongevallen) ○ Registratiebesluit ○ Wet veiligheidsregio's
soorten/voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opstellen Beleidsvisie Externe veiligheid, inclusief uitvoeringsdocumenten ○ Bestuurlijke verantwoording bij veranderend groepsrisico ○ Compenserende maatregelen in de sfeer van kwaliteit rampenbestrijding, zelfredzaamheid, infrastructuur bij veranderd groepsrisico ○ Risicocommunicatie met bewoners/ondernemers in de directe omgeving

	<p>van gevaarlijke stoffen-inrichtingen</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Borging wisselwerking EV en RO binnen de gemeentelijke organisatie via vaste overleggen of andere routines ○ Ambtelijke (capacitaire) borging van de regie op de wisselwerking tussen RUD en Veiligheidsregio
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Leidraad risico-inventarisatie gevaarlijke stoffen ○ Safeti-NL (rekenprogramma voor kwantitatieve risicoanalyses) ○ Handreiking verantwoording groepsrisico (www.groepsrisico.nl)
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gemeente: bestuurlijke verantwoordingen ○ Brandweer/Veiligheidsregio: ramp- en incidentbestrijdingsplannen ○ RUD: vergunningverlening, toezicht en handhaving, overtredingen
mogelijke effectindicatoren	<p><u>Registratie gemeente/RUD:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ % EV-objecten waarvan de risico's geanalyseerd zijn ○ % actuele vergunningen BEVI en BRZO ○ % actuele bestemmingsplannen inclusief EV-gegevens
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.2: Veilige bedrijventerreinen, th 2.4: Veilige evenementen ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.2: Brandveiligheid, th 4.4: Rampenbestrijding en crisisbeheersing
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Implementatie regionale brandweerkorpsen (geen lokale brandweer meer) ○ Implementatie Regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) ○ In combinatie daarmee: belang van effectieve (lokale) gemeentelijke regie op wisselwerking RUD's en Veiligheidsregio
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.groepsrisico.nl ○ www.relevant.nl

veiligheidsveld 4	<i>Fysieke veiligheid</i>
veiligheidsthema 4.4	Rampenbestrijding en crisisbeheersing
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Bij dit thema staan <i>mogelijke</i> rampen en crises centraal. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bevolkingszorg, brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening, maar zijn wettelijk verplicht dit te laten uitvoeren door de veiligheidsregio, met uitzondering van de bevolkingszorg (gemeentelijke processen). Deze wordt door de gemeente zelf op peil gebracht en gehouden.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Inrichten en op peil houden van de gemeentelijke kolom binnen de rampenbestrijdingsorganisatie; dit betreft de bevolkingszorgprocessen waaronder Voorlichting & waarschuwen bevolking, Opvang & primaire levensbehoeften, Slachtofferregistratie & verwanteninformatie (CRIB) Milieu & besmette waren, Evacueren, Uitvaartverzorging ○ Registreren en afhandeling schade (CRAS), Nazorg ○ Ten aanzien van elk van deze 'BZ-processen': verantwoordelijkheid voor actualiteit deelplannen, opleiden/trainen/oefenen (OTO), faciliteiten/inrichting taakorganisaties (voorheen 'actieruimten'), bemensing (eventueel via regionale <i>pools</i>) ○ Generiek: invulling opdrachtgeverschap veiligheidsregio; de gemeente betaalt een bijdrage aan de veiligheidsregio om de taken op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing te vervullen en is betrokken bij begroting en planvorming ○ Bewaken/bewerkstelligen van verbinding IVP en plancyclus veiligheidsregio > cyclisch aan elkaar koppelen
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gemeente ○ Buurgemeenten/andere gemeenten binnen de veiligheidsregio ○ Veiligheidsregio
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wet veiligheidsregio's ○ Besluit veiligheidsregio's ○ Besluit personeel veiligheidsregio's ○ Wet publieke gezondheid
soorten/voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Alle benodigde maatregelen met betrekking tot planvorming, OTO (Opleiden, Trainen en Oefenen), het op peil houden van faciliteiten (ICT, taakorganisaties) en de 'bemensing' van de BZ-processen ○ Borging van bestuurlijke en managementaandacht voor kwaliteit rampenbestrijdingsorganisatie
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Referentiekader regionaal crisisplan ○ Kwalificatiedossiers functies binnen de rampenbestrijdingsorganisatie ○ Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Registraties van gemeente/Veiligheidsregio van bijvoorbeeld de invulling, deelname en uitkomsten OTO ○ Jaarlijkse Staat van de Rampenbestrijding (Inspectie Veiligheid en

	Justitie)
mogelijke effectindicatoren	<u>Gemeente/Veiligheidsregio:</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ Aantal bevolkingszorgprocessen waarvan de planvorming actueel is ○ Aantal bevolkingszorgprocessen dat jaarlijks beoefend wordt
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.2: Veilige bedrijventerreinen, th 2.3: Veilig uitgaan, th 2.4: Veilige evenementen ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.2: Brandveiligheid, th 4.3: Externe veiligheid ○ Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid: th 5.4: Informatieveiligheid
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wijzigingen GRIP-structuur en de rol van gemeentelijke beleidsteams daarin (nieuw: GRIP 5 en GRIP RIJK) ○ Implementatie regionalisering brandweer (geen lokale brandweer meer) ○ Transitie meldkamers naar de Landelijke Meldkamer Organisatie ○ Borging van de samenwerking tussen gemeenten, veiligheidsregio's, RUD's en GGD-en ○ Uitwerking van mogelijke zelfregulering bevolkingszorgprocessen
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.ifv.nl ○ www.nctv.nl ○ www.veiligheidsberaad.nl

veiligheidsveld 5	<i>Integriteit en veiligheid</i>
veiligheidsthema 5.1	Polarisatie en radicalisering
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Bij dit thema gaat het om ideologische groepen/stromingen in de samenleving die dermate zijn geradicaliseerd, dat zij een bedreiging vormen of kunnen gaan vormen voor de veiligheid. Sprake kan zijn van dreigend geweld. Deze groepen vergroten de polarisatie in de samenleving, zetten het sociaal weefsel onder druk. Stromingen die op die manier kunnen radicaliseren, zijn bijvoorbeeld: rechts-extremisme, islamradicalisme, dierenrechtenradicalisme, asielrechtenradicalisme, links-extremisme.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Generiek preventief door te investeren in sociale cohesie, antidiscriminatie, contacten onderhouden met zelforganisaties ○ Specifiekere inzet op preventie/signalering door intensivering contacten met bepaalde doelgroepen/zelforganisaties ○ Signalering en in voorkomende gevallen informatie delen met justitiële actoren ○ Generiek: brede regievoering op dit item vanuit verantwoordelijkheid voor kwaliteit lokale gemeenschap, inclusief waarden als tolerantie en veiligheid ○ Dwarsverbanden vormgeven met onder meer welzijnsbeleid, jeugdbeleid, participatiebeleid, uitgaans-/horecabeleid
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Welzijn, Wijkgericht werken, Jeugd, Onderwijs, Cultuur, OOV van de gemeente ○ Maatschappelijke zelforganisaties ○ Welzijnsorganisaties ○ Onderwijsinstellingen (basisonderwijs en voortgezet onderwijs) ○ Politie ○ Openbaar Ministerie ○ NCTV
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wet gemeentelijke antidiscrimatievoorzieningen
soorten/voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ronde tafelgesprekken met maatschappelijke zelforganisaties ○ Buurtbemiddelingstrajecten ○ Inrichten antidiscrimatievoorziening (wettelijk verplicht) ○ Aandacht voor discriminatieaspect in maatregelen rond Veilig uitgaan ('deurbeleid') ○ Draaiboek maatschappelijke onrust ('sociaal calamiteitenplan')
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Toolbox-extremisme.nctv.nl (NCTV) ○ Handreiking Links activisme en extremisme in Nederland (NCTV) ○ Handreiking Disengagement en deradicalisering extreemrechts (NCTV)
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Politieregistratie (aantallen meldingen/incidenten) ○ Veiligheidsmonitor ○ Registratie antidiscrimatievoorziening

mogelijke effectindicatoren	<p><u>Veiligheidsmonitor:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Schaalscore sociale cohesie (totaal) ○ Tevredenheid over bevolkingssamenstelling <p><u>Politieregistratie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Incidenten discriminatie (...)
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.1: Sociale kwaliteit, th 1.4: Subjectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.3: Veilig uitgaan ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.1: Overlastgevende jeugd ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.4: Rampenbestrijding en crisisbeheersing: th 5.2: Georganiseerde criminaliteit, th 5.4 Informatieveiligheid
belangrijke ontwikkelingen	
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.nctv.nl ○ platformprofessionals.nuansa.nl

veiligheidsveld 5	<i>Integriteit en veiligheid</i>
veiligheidsthema 5.2	Georganiseerde criminaliteit
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Bij dit thema gaat het om vormen van georganiseerde criminaliteit die zich manifesteren in gemeenten en die in bepaalde mate gebruik (misbruik) maken van gemeentelijke voorzieningen en beschikkingen (waaronder vergunningen en aanbestedingen). Sprake kan zijn van verwevenheid van onder- en bovenwereld en van 'witwassen'. Misdaadbranches die het betreft zijn bijvoorbeeld drugshandel, vastgoedfraude, mensenhandel.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Voorkomen dat criminelen misbruik maken van gemeentelijke beschikkingen door bij vergunningverlening, aanbestedingen en subsidies kritisch te werk te gaan, conform de wet BIBOB en de lokale beleidslijn BIBOB ○ Gericht en integraal inzetten op bepaalde misdaadbranches door specifieke, daarop gerichte maatregelen door te voeren, samen met de veiligheidspartners (bijvoorbeeld integrale hennepaanpak) ○ <i>Locaties</i> waar zich verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit voordoen (zgn. 'handhavingsknelpunten' – bepaalde buurten, straten, terreinen, clubhuizen) gericht en integraal aanpakken ○ Flankerend/als onderdeel van de aanpak, de relevante wetgeving implementeren (bijvoorbeeld de nieuwe landelijke criteria coffeeshopbeleid) ○ Robuuste informatiepositie/stuurinformatie borgen voor integrale aanpak georganiseerde criminaliteit (intelligence) en die informatiepositie tegelijk beveiligen (cybersecurity) ○ Dwarsverbanden vormgeven met o.m. horecabeleid (eventueel exploitatievergunning), evenementenbeleid
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen Vergunningverlening, Toezicht en handhaving, Economie, Bouwen/Brandpreventie, OOV, Bestuurszaken/-ondersteuning van de gemeente ○ Politie ○ Openbaar Ministerie ○ Belastingdienst ○ FIOD ○ Regionaal Expertise- en Informatiecentrum (RIEC) ○ Landelijk Bureau BIBOB
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wet BIBOB ○ Landelijk coffeeshopbeleid ○ Wetsvoorstel 'Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche'
soorten/voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Interventieaanpak/integrale handhavingsacties ○ Opiumwet 13b (Damocles woningen en lokalen) ○ Verruiming toepassingsbereik BIBOB naar evenementen, milieucriminaliteit, vastgoedfraude ○ Exploitatievergunning horeca invoeren voor toepassing BIBOB

	<p>'bestaande situaties'</p> <ul style="list-style-type: none"> o Informatieknooppunt/-makelaar binnen afdeling OOV, voor de verzameling en veredeling van informatie
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> o Regionale Bestuurlijke Criminaliteitsbeeldanalyses (BCBA's) (vanuit de RIEC's) o Handboek Bestuurlijk-Juridische instrumenten voor aanpak '1%-motorclubs' (LIEC) o Webdossiers Mensenhandel, Arbeidsuitbuiting, Loverboys (CCV) o Stappenplan ketenaanpak loverboyproblematiek (CCV) o Handboek Bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit (CCV)
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> o Veiligheidsmonitor o Gemeentelijke registratie (gegevens over BIBOB-procedures) o Politiregistratie (aantallen meldingen/incidenten georganiseerde criminaliteit)
mogelijke effectindicatoren	<p><u>Veiligheidsmonitor:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o Drugsoverlast/-handel (% komt voor/veel overlast) o Slachtofferschap identiteitsfraude o Slachtofferschap hacken <p><u>Politiregistratie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> o Incidenten verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> o Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.3: Objectieve veiligheid o Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren o Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid: th 5.4: Informatieveiligheid, th 5.5: Ambtelijke en bestuurlijke integriteit
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> o Verruiming Wet BIBOB o Ontwikkeling intelligencefunctie in gemeenten o Landelijk beleid coffeeshops (ingezetenen criterium) o Nieuwe regelgeving prostitutie (prostitutiewet) o Taskforce Mensenhandel
websites	<ul style="list-style-type: none"> o www.hetccv.nl/bestuurlijkeaanpak

veiligheidsveld 5	<i>Integriteit en veiligheid</i>
veiligheidsthema 5.3	Veilige Publieke Taak
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Werknemers met een publieke taak krijgen met regelmaat te maken met agressie en geweld tijdens het uitvoeren van hun werkzaamheden. Dat geldt voor gemeenten, maar ook voor de organisaties met een publieke taak in uw gemeente. Agressie en geweld kunnen niet alleen grote persoonlijke gevolgen hebben voor medewerkers en politieke ambtsdragers, ook de goede uitoefening van de taak kan in het gedrang komen.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ De gemeente is zelf werkgever met een publieke taak, maar is ook een belangrijke spil in het lokale domein: op lokaal en regionaal niveau kunnen er afspraken worden gemaakt tussen politie, OM en diverse werkgevers; daartoe is er een nagenoeg landelijk dekkend netwerk van 'VPT-regio's' gerealiseerd: regio's waarin deze lokale en regionale samenwerking tussen deze (keten)partners vorm heeft gekregen. ○ Bijvoorbeeld via evenementen- en subsidiebeleid het aanpakken van agressie en geweld bij externe partijen stimuleren
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Afdelingen P&O, OOV van de gemeente ○ Openbaar Ministerie ○ Politie ○ A+O fonds Gemeenten ○ Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid ○ Expertisecentrum Veilige Publieke Taak ○ Alle werkgevers met een publieke taak, zoals scholen, zorginstellingen en welzijnsorganisaties, sociale diensten en woningcorporaties
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Arbowet
soorten/voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ontwikkeling duidelijke norm en deze intern en extern te communiceren ○ Altijd reactie naar dader geven (bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk)
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Handreiking Voorkomen en beperken van agressie en geweld (EVPT) ○ Stappenplan Veilige Publieke Taak (EVPT) ○ Handreiking voor het treffen van adequate maatregelen in geval van bedreigingen met agressie en geweld tegen burgemeesters en wethouders (EVPT) ○ Meld agressie-<i>app</i> (eenvoudig melden van incidenten) via A+O fonds Gemeenten ○ Factsheet 'Aangifte doen' (EVPT) ○ GIR (Gemeentelijk Incidenten Registratiesysteem) van het A+O fonds Gemeenten
bronnen met cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ GIR (Gemeentelijk Incidenten Registratiesysteem) ○ Tweejaarlijkse Monitor Openbaar Bestuur (landelijke cijfers over agressie en geweld tegen overheidsmedewerkers en politieke ambtsdragers)
mogelijke	<u><i>GIR (Gemeentelijk Incidenten Registratiesysteem):</i></u>

effectindicatoren	<ul style="list-style-type: none"> ○ Aantal en type (geregistreerde) agressie- en geweldsincidenten
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving: th 1.3: Objectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid: th 2.3: Veilig uitgaan, th 2.4: Veilige evenementen ○ Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid: th 3.3: Jeugd, alcohol en drugs
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Groeiende aandacht voor dit onderwerp de laatste jaren; in toenemende mate beschikbaar komen van kennis en instrumenten ○ Installatie 'Expertisecentrum Veilige Publieke Taak' ○ Klaarblijkelijk 'normaler' worden van bedreiging van politici en bestuurders (groeiend aantal incidenten)
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.evpt.nl ○ www.veiligbestuur.nl ○ www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/geweld-tegen-werknemers-met-publieke-taak

veiligheidsveld 5	<i>Integriteit en veiligheid</i>
veiligheidsthema 5.4	Informatieveiligheid
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Gemeenten zijn, net als andere (overheids-)organisaties, kwetsbaar als het gaat om de (digitale) dienstverlening en met name het veilig/beveiligd uitvoeren van deze dienstverlening en het beheer van persoonsgegevens. Als de overheid de digitale beveiliging hiervan niet voldoende kan borgen, is het vertrouwen in de overheid in het geding. Ook kan het de fysieke veiligheid van burgers en organisaties in gevaar brengen; bijvoorbeeld als besturingssystemen van sluizen en bruggen gehackt worden.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Optimalisering van de weerbaarheid van de gemeentelijke digitale dienstverlening/digitale processen in het algemeen door een combinatie van: <ol style="list-style-type: none"> 1. Opbouwen en onderhouden van bewustzijn als het gaat om informatieveiligheid 2. Bestuurlijk en organisatorisch borgen van informatieveiligheid binnen de gemeente 3. Implementeren van technische en organisatorische randvoorwaarden voor informatiebeveiliging vanuit een gemeenschappelijk normenkader: de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) 4. Vlotte incidentdetectie en -coördinatie
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Alle gemeentelijk afdelingen (nadruk bij Informatiebeleid/ICT) ○ Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD) ○ Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) ○ Taskforce Bestuur Informatieveiligheid en Dienstverlening (BID)
wet- en regelgeving	
soorten/ voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Informatieveiligheid onderdeel maken van de collegeambities, verankeren van informatieveiligheid op de gemeentelijke agenda ○ Informatieveiligheid borgen in de P&C-cyclus ○ Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) implementeren ○ Goede contacten onderhouden met de IBD: <ul style="list-style-type: none"> – Aanwijzen/aanstellen van een algemeen contactpersoon informatiebeveiliging voor de IBD – Aanwijzen/aanstellen van een vertrouwende contactpersoon informatiebeveiliging voor IBD – Doorgeven van de IP-adressen en URL's van de gemeente aan de IBD – Het aanleveren van in gebruik zijnde hard- en software (gemeentelijke ICT-foto) aan de IBD
landelijk beschikbare instrumenten	De Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) en de operationele producten daarbinnen Producten Taskforce BID gericht op leren en verankeren van informatieveiligheid voor bestuur en top-management
bronnen met	<ul style="list-style-type: none"> ○ Cybersecuritybeeld Nederland (Nationaal Cyber Security Centrum)

cijfermatige gegevens	<ul style="list-style-type: none"> ○ Rapportage Cyber Security (Ministerie van V&J)
mogelijke effectindicatoren	
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 1: th 1.3: Objectieve veiligheid ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.4: Rampenbestrijding en crisisbeheersing ○ Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid: th 5.1: Polarisatie en radicalisering, th 5.2: Georganiseerde criminaliteit, th 5.5: Ambtelijke en bestuurlijke integriteit
belangrijke ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Modernisering van bedrijfsvoering en samenwerking tussen organisaties stelt nieuwe eisen aan informatiebeveiliging (a.g.v. digitaal/mobiel werken, keteninformatisering, cloud computing).
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ new.kinggemeenten.nl/informatiebeveiligingsdienst-voor-gemeenten-ibd/dienstverlening-ibd ○ new.kinggemeenten.nl/informatiebeveiliging/downloads-informatiebeveiligingsdienst (BIG) ○ www.ncsc.nl ○ www.taskforcebid.nl

veiligheidsveld 5	<i>Integriteit en veiligheid</i>
veiligheidsthema 5.5	Ambtelijke en bestuurlijke integriteit
betekenis/hoe manifesteert het zich in de praktijk	Hier gaat het om de meest interne vorm van interne integriteit: ambtelijke en bestuurlijke integriteit. Schending daarvan kan het gevolg zijn van belangenverstrengeling, maar ook van 'niet-intentionele' verrommeling van procedures. In dit laatste geval ontstaat de integriteitschending min of meer 'per ongeluk'. Integriteitschendingen kunnen de lokale veiligheid in gevaar brengen doordat daardoor bijvoorbeeld fysiek gevaarlijke situaties ontstaan of in stand blijven (vergunning voor onveilige gebouwen of bedrijfsvoering), criminele groepen extra bewegingsruimte krijgen (geen BIBOB-procedure toegepast) en ambtenaren of bestuurders kwetsbaar worden voor verdere aantastingen van hun integriteit.
rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> ○ Het zodanig inrichten van de gemeentelijke organisatie dat de kans op integriteitsschending minimaal is (afbakening functies, processen, informatiestromen) ○ Het bewustzijn van het belang van deze 'kwaliteit' duurzaam op peil houden (<i>sense of urgency</i>) ○ Consequent en transparant optreden bij voorkomende schendingen ○ Het is de taak van de gemeente haar organisatie en procedures zodanig in te richten dat de kans op integriteitschending geminimaliseerd wordt.
belangrijke partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Alle afdelingen van de gemeentelijke organisatie ○ Colleges van B&W en raadsleden
wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gemeentewet; die verbiedt o.m. uitoefening van met het ambt onverenigbare functies en schrijft voor dat de burgemeester actief de integriteit bevordert
soorten/ voorbeelden van maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Algemene organisatorische maatregelen zoals standaardisering van processen, het inbouwen van controlemechanismen, optimalisering van de interne coördinatie ○ Meer specifieke voorzieningen zoals gedragscodes, richtlijnen voor zorgvuldige omgang met informatie, een klokkenluidersregeling, vertrouwenspersonen, doorvoering van het 'vier ogenprincipe' ○ Agendering van het item in werkoverleggen en opname in functieprofielen ○ Interactieve ontwikkeling van nieuw integriteitsbeleid/nieuwe gedragscodes ○ Communicatie met het publiek over de aanpak van integriteit (sluitstuk)
landelijk beschikbare instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Handreiking Integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen (VNG, IPO, Unie van Waterschappen en Ministerie van BZK) Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten (BING)
bronnen met cijfermatige gegevens	

mogelijke effectindicatoren	<ul style="list-style-type: none"> ○ Aantal in behandeling genomen gevallen van ambtelijke integriteitschending ○ Aantal in behandeling genomen gevallen van bestuurlijke integriteitschending
dwarsverbanden met andere veiligheidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid: th 4.2: Brandveiligheid, th 4.3: Externe veiligheid ○ Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid: th 5.2: Georganiseerde criminaliteit, th 5.3: VPT, th 5.4: Informatieveiligheid
belangrijke ontwikkelingen	
websites	<ul style="list-style-type: none"> ○ www.bureauintegriteit.nl ○ www.integriteitoverheid.nl

5. Achtergrondinformatie

Ter afsluiting volgt hier een beknopt overzicht van monitors en andere (informatie)instrumenten met betrekking tot gemeentelijk veiligheidsbeleid en de relevante organisaties op dit terrein.

Monitors en andere instrumenten

Relevante monitors en andere (informatie)instrumenten met betrekking tot lokaal veiligheidsbeleid zijn:

- Veiligheidsmonitor: www.veiligheidsmonitor.nl
- Waar staat je gemeente.nl: www.waarstaatjegemeente.nl
- Benchmark Sturen op veiligheid: www.sgbo.nl
- OOV op orde: www.hetccv.nl/instrumenten/oov-op-orde
- Checklist en kwaliteitstoets IVP en JUP: www.hetccv.nl/.../integraal-veiligheidsbeleid
- Website Raadsleden en Veiligheid: www.raadsledenenveiligheid.nl

Organisaties

Relevante organisaties op het terrein van lokale veiligheid zijn:

- Bureau Ondersteuning Regioburgemeesters: www.regioburgemeesters.nl
- Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid: www.hetccv.nl
- Informatiebeveiligingsdienst/IBD: new.kinggemeenten.nl/informatiebeveiligingsdienst-voor-gemeenten-ibd
- Instituut voor Fysieke Veiligheid: www.ifv.nl
- Landelijke Informatie- en Expertisecentrum (LIEC): www.riec.nl/liec
- Ministerie van Veiligheid en Justitie: www.rijksoverheid.nl/ministeries/venj
- Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid: www.nctv.nl
- Politieacademie: www.politieacademie.nl
- Veiligheidsberaad: www.veiligheidsberaad.nl